

Enkes könyv mely.

BÓL SSOKTANAC AS VRNAC

Diczeret mondani, az anya bent egy házbán, es keresi
tyeneknek minden gyűlékésében, mostan vobban
egben ledegettetett, es meg öregbítettett, Sz
Gergel által meg emendáltatott.

1569

PSALMO CXLIX

Diczeret mondó varok az Istennek az bent-
teknek Gyűlékésében.

DEBRECSEMBE

Nyomtatva Komlos Andras. AN. M.D.LXIX.

Enckes könyv mly.

BOL SZOKTANAC AZ VRNAC

Diszteret mondani, az anyz bent egy hírből az kicsh

szoktatandó mind az gyűlölködésen, mollián vobban

egben lődögcsen, az meg őrdögcsen.

Gezgyal alsz meg emendatant.

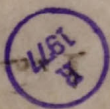
PSALMO CXLIX

Diszteret mondavatok az lővenc az lővenc

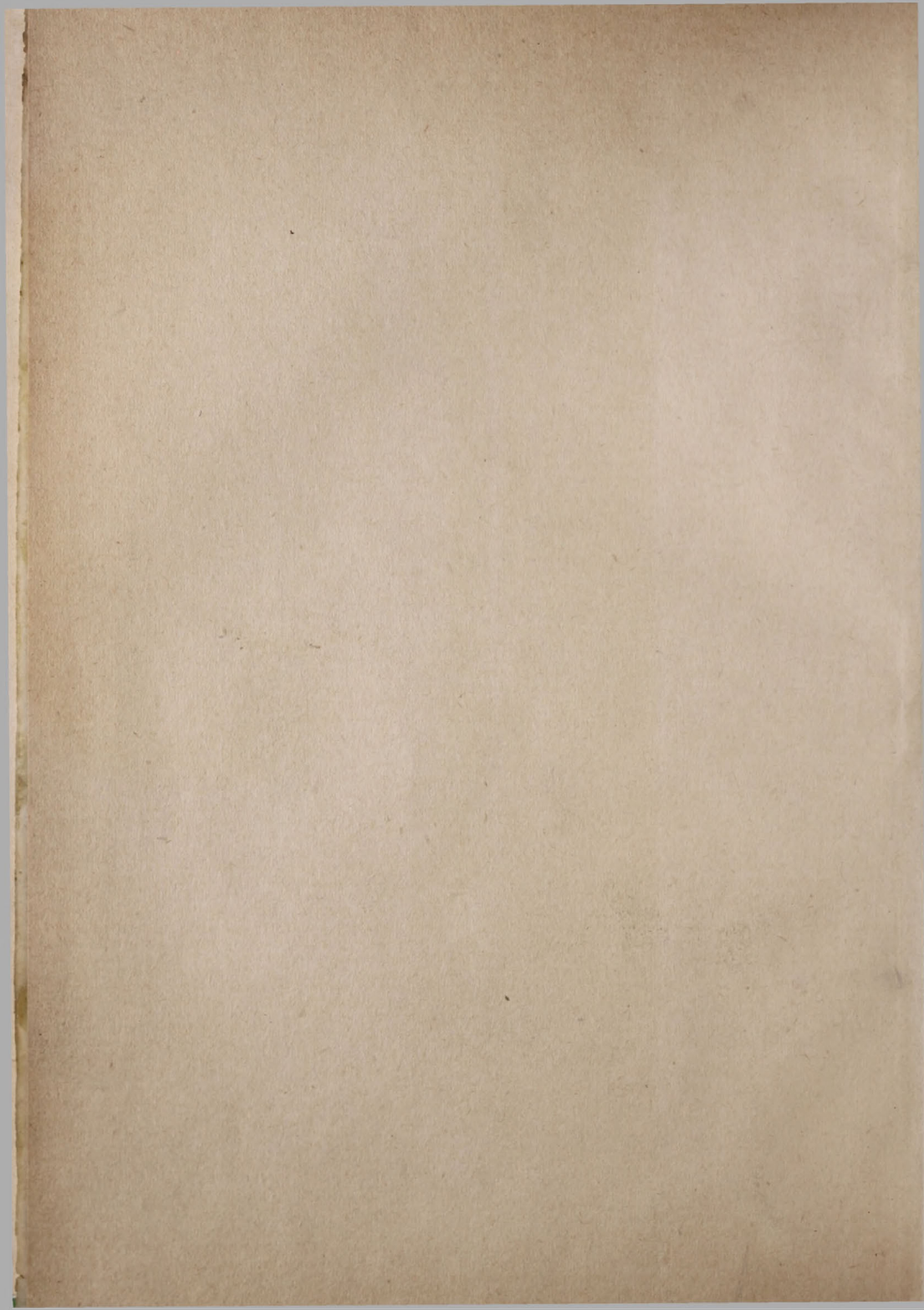
szoktatandó mind az gyűlölködésen.

DEBRÉNYI

MDLXIX

19/5 900

SZEGEDI GERGELY

ÉNEKES KÖNYVE

1569-BŐL

*

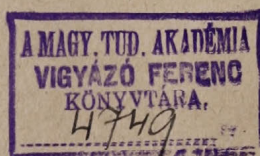
SZILÁDY ÁRON TANULMÁNYÁVAL

SZ. GERGELYRŐL S ÉNEKES KÖNYVÉRŐL.

BUDAPEST, 1893.

KIADJA A M. TUD. AKADÉMIA.

253511

HORNÝÁNSZKY VIKTOR KÖNYVNYOMDÁJA.

Enkes könyv mely-

BŐL SZOKTANAC AS VRNAC

Diczeret mondani, az anya bent egy házban, es keresi
tyeneknek minden gyűlésközében, mostan vobban
egben bedegtettedt, es meg öregbítettött, Sz
Gergel általa meg emendátrattott.

PSALMO CXLIX

Diczeret mondgarok az Istennek az bent-
teknek Gyűlékezésiben.

DEBRECSEMBE

Nyomtatta Komlos Andras. AN. M.D.LXIX.

A Pfalmufokbol va- LO ISTENI DICSERETEC.

PSALMVS I.

BOdog az ollian ember az Istenben, ky gonosok-
nac nem ment tanatfokban, kegyetleneknek nem
iárt ő vtokban, hamis ítélet nem forgott szaiában.

De az Istennek igeiét halgattya, erre főkeppen va-
gion minden gondgya, erre nez neki minden akar-
tya, ezt eijel nappal szíueben forgattya.

Mint az folyo viz mellet fép termő fa, mely leue-
leit az hideg nem bantya, ő ideieben gyűmölcsét meg
adgya, io szerentfesen leßen minden dolga.

De nem vgy leßen mind azoknac dolgok, kic az
ígéről nem viselnec gondot, mint az szél hinti szellel az
apro port, ackeppen hannya Isten el azokat.

Minden emberec mikor fel tamadnac, es életőkről
ha őc szamot adnac, az hiuec közzűl ézec kihanyatnac,
es véghetetlen kárhozatra iutnac.

Mert az hiueknec vtokat az Isten, bírja forgattya
kegyelmes kezeben, az kegyetlenec ő kemenysegek-
ben, vesznec es esnec őőc fetetfegben.

Mikor a Soltart az szent Daud irá, ebben az ígét
minekűnc aianlá, bodognac mongya acki ezt fogad-
na, bodogtalannac acki meg vtálna.

Az Iambor hazasoc meg halgassatoc notaiara.

MInd ez vilagnac im eßè vèsett, az igassagtol el teuelyedet, à gonosfagba el bé merülött, az hitlenfegben meg gyökerezett.

Im fel tamadott az igassagra, az nagy Istennec boßuságára, ó ßent fianac káromlásara, ßent igéiénec nagy romlásara.

Szent Daudid irta à Soltar könyűben, az ó könyűnec masod reßében, mint tanaczkoznac az népec egybe, ackic nem hißnec az egy Istenben.

Niluan tuggyatoc ne czudallyatoc, ez világ bannya az igassagot, es oltalmazza az hamissagot, Daudid erről ßol meg halgassatoc.

Mit agyarkottoc vgy mond poganioc, es minden népec gonosft gondoltoc, földi Kiralyoc mit tanaczkoztoc, az Isten ellen fel tamadtatoc.

Hatalmas Vrac es feiedelmec, papoc pöspökóc es ßerzetesec, az Christus ellen mind óßue gyúltóc es az tanatsban illyet végeztec.

Rontfuc el vgymond minden kötelét, vefsüc el rolunc minden éreiét, es ne fogadgyuc semmi beßedet, semmie tegyüc minden törüeniét.

Itt à ßent Daudid im meg ielenti, hogy az hitlen nép Christust nem véßi, semmi beßedet hog nem böczüli, de minden keppen inkab üldözi.

Ez volt Christusnac ó ßerentseie, ez világ ötet hog
nem

nem keduelte, Herodes Kiraly foká kergette, Annas Kaiafas meg ölettette.

Nag batorfaga ez è vilagnac, hogy az Vr Christust mondgya czalardnac, iambor olgait mind aru-loknac, kic bent irasbol igazat mondnac.

Alnoc tanatsot de kic végeštec, az igassagot kic nem véšitec, nag šegyensegben feienkent estec, im az bent Daud meg mondgya nektec.

Menyből Istentől meg czufoltattoc, tanaczotokban meg bolondultoc, Isten haragiát ti meg lattyatoc, rettenetes lešen nagy kin vallastoc.

Simeon mondgya à Christust iegynec, kit nag foc keppen oc ellēzenec, kibē az hiuec mind meg epūlnec, az hitetlenec mind meg tōretnec.

O te vac vilag Christust nem vešed, ő szent igéiet im nem bōczulód, lam iduōšfeget hirdet teneked, kit az bent Daud im meg mond neked.

Sion hegyēnec attam Kiralyol, az Atya Isten šol à Christufrol, az en népemnec erős hadnagyol, hogy el-lenfegtől legyen otalmol.

Sionnac hegye az kereštyēšeg, ackit haborgat nag foc ellenseg, lelki es testi nagy hitetlenseg, kic ellen Christus nekūnc segitšeg.

Az Atya Isten kiralynac mondgya, mert ez vilagnac ő len otalma, őrdög oršaga miatta romla, az kárhozatnac ellene álla.

Nagy meltofagát Daud meg mondgya, Istenec fia kezdettől fogva, őtet ſent atya ott el boczatá, ez világ ellen azt prédikalta.

Minden hatalmát az ő ſent Atya, es ez vilagot kezébe adta, es örökſégül bírnia hatta, mennyen es földön Vrra vallotta.

Ily nagy felfeget kic nem tiſtelnec, ſent igéiénec kic nē engednec, nagy vas pörölyuel őſue tőretnec, az Iſten előtt ſemmié leſnec.

Miként az czerep őſue tőretic, ackeppen minden meg tőrettetic, az igaz vtrol ki el tauozic, az Chriſtus ellen ki tőrekődic.

Im iol hallyatoc Iſten haragyat, irgalmaſſagát minden hatalmát, ő ſent fianac nagy méltoflagát, már fogadgyatoc Daud tanatſat.

Ebröllyetec fel vgy mond Kiralyoc, Iſten tőruényét meg tanullyatoc, Vrac à földet ackic bíriatoc, Iſten beſédet meg fogadgyatoc.

Nagy félelemben ti ſolgallyatoc, es ſent életben ti vigadgyatoc, az igazſagot otalmazzatoc, az ſent egy hazat fel taplallyatoc.

Ő ſent fiaban gyönyörködgyetec, nagy ſeretettel benne hidgyetec, ſent igéiében edeskedgyetec az Iſten népét ti őrizzetec.

Hogyha eckeppen nem czelekedtec, az igaz vtrol el teueledtec, Iſten haragiat fel gerieſtitec, meg emeſtettec es mind el veſttec.

Bodo-

PSALMVS II.

5

Bodogoc leſtec ha ſot fogadtoc, hogha Chriſtusban igazan biztoc, minden gonofitol meg ſabadultoc, hogyha Chriſtusban igazan biztoc.

Ez kiket mondéc ſent Daudid mondgya, ſent lelec által mindennec mondgya, hogy az Iſtennek fiat imadgya, az hitlenſeget minden el hadgya.

Nagy hitlenſegben mind azoc élnec, ackic Romanbol Papatol fűgnec, mind baluany Iſtēt azoc tiſtelnec, kic az Chriſtusban meg nem épűlnec.

Papa hatalma az mig regnala, őrdög orſaga meg gazdagula, è ſeles vilag vakſagban iuta, Chriſtus Ieſuftol mert el ſakada.

Az Biblianac nem vala hire, az breuiarnac nagy foc kenyere, mind az papokat ez el éltette, az Chriſtus Ieſuft egy ſem hirdetté

De Luter Márton kár tőn Papanac, hogy meg ielenté vétkét Romanac, es el hirdeté mind ez vilagnac, immár nints haſna az foc buczunac.

Az arany kaput mikor meg nyita, mind ez vilagot hozzaia hayta, kéntől es bűntől mind meg oldozta, foc orſag kintſet ő be takarta.

Már mint Herodes meg haborodéc, mikor Beth lemben Chriſtus ſűletéc, minden ſerzeſe meg tantorodéc, mert alnokſaga mind ki ielenéc.

Minden ſerzeſet Iſten meg rontá, ő ſzent ſelege mert nem plantalta, mind gyökereſtől el ki ſaggattya, mert Vranc Ieſus regen meg monta

Ez

Ez azért oka az nagy romlagnac el be iouése az pogansagnac nagy pusztulafa az klastromknac, véget vét Isten à foc baluannac.

De vegyűc élő à ſent Bibliat, reanc ne variuc Iſtē oſtorát, abban meg lattyuc ſent akarattyát, irgalmaſagat minden haragiát.

Te Magyar nemzet ha fel nem ebrőlſ, az Vr Iefusban ha meg nem épülſ, ſent igeiúel ha meg nem ſepülſ, maradafodnac hidgied nem örülſ

Várád nagy kárt teſſ mind ez orſagnac, hogy véget nem vetz à foc vakſagnac, czac zabot pallaſ az nagertz lonac, hiſem az Iſtent alitod vaknac.

Oly igen féltem az Töróc Czaſárt, meg ne iargalna ſent Laſlo louát, fogua ne vinne foc kőuér papiát, az kic kerengic ſép koporſoiát.

Mit pironkodtoc Varadi Papoc, az kőuérſegtől ſénlic nyakatoc, nem kel Iſtenec ti ſoloſmatoc, Meſe mondaſtoc es kialtaſtoc.

Szent Laſlo feiét ti imadgvatoc, ſépen ezűſtben be foglaltatoc, olay az teſte mind azt mondgyatoc, ezuel à nep kőzt ti komplarkodtoc.

Az Chriſtus teſte olaija nem valt, iduőſſegűnkre ki nekűnc haſnalt, de az kereſtſan vgian meg ſaratt, ezuel fűzette mi bűnűnc árrát.

Nyiluan lattyatoc Iſten haragiát, mind ez vilagon boſſu állaſát, mert nem tiſtellyűc az Iſten fiat ő ſent ſianac vére hullaſat.

A ſer-

A ſerzetefec kic ezt nem tudgyac, à Luter Martont czac ſidalmazzac, az iamborokat czac haborgattyac, nagy vakfagokat mert ők nem lattyac.

Az Ierufalem példatoc volna, tudos papokual kizrakua vala, Iſten tőruénye kezekbe vala, de az Chriſtufert am mind el romla.

Azert nagy Vrac am meg lattyatoc, à ſüketſeguel ti mit haſnaltoc, az Iſten mit mond nē fogadgyatoc, à ſent Daidtol hanem tanultoc.

Kereſtyē neuet fokan viſeltőc, de ez vilagnac czac hizelkettőc, az gazdagfagert mindent miueltőc, Iſten beſedet nem tiſtelitec.

De meg lattyatoc mikeppen iartoc, itelet napian mely kárt vallotoc, az hiuatalban kic el nem iartoc, az iamborokot haborgattyatoc.

Ez kiket mondéc fenki ne bannya, de minden ember magat meg laſſa, alnoc tanatſat minden el hadgya, acki az Chriſtuſt vranac vallya.

Tallyan ez kele vy eſtendőben ezer őtt ſazban negyuen kilentzben, hogy fel ebröllyön minden Iſtenben, fenki ne ellyen már teuelgesben.

PSALMVS VI. G. SS.

Domine ne in furore tuo.

Szent Daid Kiraly bűnei ellen igy panaſolkodic, de Iſtennec kegyeſſegeben nagy erőſſen bizic, es tellyes hitből könyörgefeben igien imadkozic,

Hatal-

Hatalmas Isten nag haragodban ne fegy meg engemet, te haragodnac nagyfaga miat ne ostorozz engẽ, mert haragodnac nagfaga miat kelletic el veßnem

De fõt Vr Isten kõnyõrûly raitam, mert czac aleg vagioc, tudod Vr Isten mely beteg vagioc, mert nag bûnõs vagioc, gyogits meg engem az faiadalombol mert gvogulaft varoc.

Az én testemben felsõeges Isten semmi épseg nintfen, czontaim kôzûl annira iutec hogy egy helén nintfen, mîdẽ érõmtõl meg fogiatkoztã semmi io bennẽ nintfen.

Haborufaga az en lelkem nec oly igen nag vagon, minemõ bel véß es nagy haboru az tengeren vagon, de míg ream neß hatalmas Isten az czac addig vagiõ.

Tér hozzám Vram es szabadits meg el busult lelke-mét, ielents meg bennẽ te véghetetlẽ kegylmeffegedet tarts meg Vr Isten irgalmaffagodért az én életemet.

Vallion s-vagyoné ki az halalbã rolad emlekõzzec, pokol fenekén kegyeffegedet nintfen kic emlitsc, mert haragodnac bosßu állassat akarod hogy ertsec.

Ne had Vr Isten esni lelkõmet ôrdõgnec torkában, kit te berzettel tisteffegedre ne had káromlasban, vig be engemet ôrõc életre te ßent orßagodban.

Mert nõ diczernec azoc tegedet kic vadnac pokol-ban, de fõt káromlyac te ßent neuedet ôrõc káromlas-ban, teged diczerlec ha be viendeß ôrõc orßagodban.

Regulta immár czac veskedẽ fohaßkodasomban,
el ned-

el neduefite az en agyamat, könyű hulatafimual, no-
holyám immár vgian el árrat az en firalmimual.

En ſemeimet homaly fogta be keſerűſég miat, im-
már ezentől meg emeſtetöm ſoc bűneim miat, de kér-
lec teged tekents en ream fogadaſod miat.

Hatalmaſſagat te ſent igednec adgyad hogy hi-
heſſem, ſabadulaſat az en lelkemnec adgyad hog vár-
haſſa igeretedet te ſēt fiadbā adgyad hog valhaſſam.

Óruendezz lelkem noha ſoc bűnöm te benned Vr
Iſtē, mert meg halgattad könyörgeſemet hatalmas Vr
Iſten, bizzal io fiā az en lelkemben azt mōdgya az Iſten.

Tauozzatoc el azert en tőlem minden ellenſégim,
mert Iſten élőt kellemetefec az en imadſagim, őruen-
dezz lelkem mert ſohol nintſen nekem ellenſégim.

Mihelt az Iſten imadſagomat éleibe viué, ottan
lelkemet őrdög markabol hamar el ki menté, az en ſi-
uemet bizodalomra ottan fel eppité.

Ellenſégimet meg haborita es el ſegyenité, nagy
hamarſagual ſegyen vallaſſal mind viſſa terité, bizo-
dalomra az bűnőſöket en általam inté.

Senki bűnetől meg ne ijegyen czac Iſtenben hid-
gyen, el boczattatic ſent áldomaſſal ha ő hozza me-
giē, en rolā példat ez diczeretbē mind ez vilag végien.

Szent Daud irta diczeretinec hatodic reſeben, az
bűnőſöket bizodalomra inti ez enekben, mindennec
vallya őróc életit ki hiſſen Iſtenben.

PSALMVS VII.

Ad notam Nagy banatban Daudid mikoron vala.

G. SS. an. 1564

Sankiuetesfre Daudid meggyen vala, ſemei mikor ſidalmazza vala, kôuel es földel haijgalya vala, Daudid, ſolgainac ezt mondgya vala.

Ezt en ream az vristen boczatta, hog ſidalmazzon neki parantsolta, hiſem bûneimert ream boczatta, azert kôzzûletec fenki ne bantya.

Gondolkoduan Daudid kiraly magabã, bizic Iſten-nec irgalmaſſagaban, ſemmit nem ſel bator igaffagaban, azert illien kônyörgéſt tôn magaban.

En Iſtenem mindenkör benned biztam, mint érôs kô falhoz vgy tamaſkottam, mindenkör ſiruan hozdad fohaſkottam, mikor ellenſeg miatt nyomorgottam.

Dul ful ellenſegem iregſegeben, mint eh oroſſlan kegyetlenſegeben, lattva élômenétômet mindenben, azert gyûlöl illien igen ſiueben.

Iſten te tudod hog alnoc nem voltam, az Saulnac vérét nem ſomiuholtam ellenſegi ellen en hadakoltam, mint ſiedelmemet hiuen ſolgaltam.

Legyen Iſten bizonſagom ennekem, hogy ha en neki marhaiat el vöttem, vagy tiſteſſegeben ôt meg ſertöttem, tóled vristen bar meg itelteſſem.

Ellenſegemet is ha meg ſertöttem, valakinec en egyſer meg esküttem, hogy ha méltatlan ioſagát el vöttem, bator az Iſtentól meg bûntetteſſem.

Raitam

Raitam eséc ellenfegem fegueré, életemet bar üldözze kergeffe, minden tiűteűfegemet el veűeűffe, orzámát bator az fárban keuerie.

Igaűfagomban tamagy fel mellettem, igaz Iűten te aly boűűűt erettem, mert nem tudom mit ellene vétettem, azt tudom hogy fokűűor véle iol tőttem.

Nám aianlod igaz iteletedet, hog meg rontaű min den kegyetleneket, otalmazd meg nyomorodot feiemet, hogy diczeriem mindenkor felfegedet.

Czac te itelhetz meg igaűfag űerint, te űűuemet iol latod volta űerint, itely meg engem igaűfagod űerint, nem vétettem nekc tudafom űerint.

Iol latod vram ő álnoc űűueket, kiert minden nap fenieűet őket, mikor hallod kiuól űűp beűedeket mas felől iol latod álnoc űűueket.

Szűnnyel meg immár enni gonofűagtol, en ellenűegem az kegyetlenűegtől, hog nem rettenű meg az igaz birotul, acki maidan űűamot véűűen mindentől.

Ha meg nem terendeű nagy hamarűaggal, Iűten-nec fenieűetű oűtorauaű, bizony meg lű az ő merges nyűauaű, feguerrel ehűfeggel es dűg halallal.

Fiat fogattal volt az te meűhedbű, haműűűagot vűt-tel volt bű űűuedben, maid űűűűű banatot nagy keűerűűűegben, kit az vtzan karon hordűűűű őledben.

En ellenem tanaczűt végeűűetec, hogy vram haragyat ram ingerűyetec, hogy czac ti magatoc vral-kodgyatoc, de gondolattokban meg czalatkoűűűoc:

PSALMVS VIII.

Hiſſem azt en hogy ha Iſten akaria, az előbbi tiſtemet meg athatya, ha kediglen ő felfege mongya, nem kelleſ am legien vgy mint akaria.

Az mely vermet ti ennekem aſtatoc, az arokban ti magatoc be eſtec, mert acki más ember nec aſand arkot, őnnen maga eſic bele tugyatoc.

Halat adoc Vr Iſten io tetedért, hozzam valo nagy kegyelmefſegedért, velem iol tött igaz iteledért, ellenſegtől valo ſabadulasért.

Szent Daud irta ezt diczeretiben, az ő kőnyuenec hetedic reſeben, ki méltatlan ſenued boſſut élteben, azt vigáſtallya Daud ez enekben.

PSALMVS VIII.

REgen ótőruenyben Moyſef nec kőnyuében, diczertec az Iſtent ſép lelki enekben, halát adtac neki az ő io voltarol minden nemzetſegekben.

Ezt éſünkben végyúc es érőſſen hirdeſúc, hogy mi Chriſtus által iduőſſegünket niertúc, igaffagnac vtat immár meg eſmertúc, kerlec el ne feletsúc.

Immár az Vr Iſten az ő nagy diczőſſegét, el ki ielen-tötte es az ő ſent igéiét, hogy az hitetlenec Iſten ſeke élőtt, magokat nem menthetné.

O felfeges Iſten mely igen czodalatos, te Iſteni neued mind é földön hallatoc, meg diczóittetet feltamadas vtan, nekünc mely haſſnalatos.

Mert

Mert fel emeltetött te nagy hatalmasságod, ége-
nec fölötté igen nag' irtalmasságod, mert nekűnc en-
gedted te ſent iged által, az lelki aiandekot.

Az kis dedec által diczertetni akaral, te ellenfegi-
dért vélec prędikaltatál, hogy hitetleneket teged boſ-
ſontokat eckeppen meg rontanal.

Chriftus ſent Matenal ſent Attyanac ezt mond-
gya, en ſentſeges Atyã legyen neked nag' hala, iduóf-
fegnec vtat hog' az kiſdedeknek te adtad meg tudnia.

Azert immár lattyuc az hyű kereſtyeneket, miként
feiűnc fölött az igen ſép égeket, Iſten hatalmaual égen
teremtetött hodat es czillagokat.

Az menneyei Iſten lakozic az hiuekben, fénlic es
villamic mint az ſép nap az égben, igaffagnac napia
ő nekic fel tamad à ſent igeretekben.

Dauid czudalkozic az emberi allaton, kiről az Iſten-
nec illien nagy gondgya vagion, embernek fiarol hog'
kit az Vr Iſten foc ioual latogaffon.

Vgy mond Vram Iſten miczoda az emberi állat,
kiről te ſiuedben illien ſorgalmatos vagy, hog' min-
den időben te gond vifeleſed ő rea mely igen nagy.

Ótet Angyaloknal vgy tettzic egy ideig, meg a-
laſtad volna földnek nagy mélfégeig, de az Angya-
loknal minden diczőſeguel fellyeb diczőtetic.

Mert ötet mindennec Kirallyaua ſentelted, es
mindēnél ötet méltoffagosba tőtted, meg koronaztat-

Az ellenfeg feiemre tőrekődic, éreieben hatalma-
ban bizakodic, fóc túreffel en lelkem fogyatkozik.

Diczekődic kerkődic keuelfegben, foha nem iut I-
stenis ő éseben, mert nem vallot semmi kárt életiben.

Ebből véßen bizodalmat batorfagot, nagy fokaig
hogy el túrf gonoffagot, mert nem büntetz hamar ke-
gyetlenfeget.

Feien vagiő áldomasod segitfeged, en feiemre hog
üllion te fegelled, azert nem fél mert foha nē bünteted.

Az ő faia tellies fóc bidalommal, biué lelke gerie-
dez álnokfaggal, nē gondol ő semmit nag haragoddal.

Halalomra ézikorgattya az ő fogát, ál vtakő titkő
meg vonta magát, hog nyakamban keretse ő haloját.

Mint az farkas az Iuh vtan olalkodic, barany vtan
az oroßlan fialkodic, mindēkor czac vtannā lefelkedic.

Az gazdag keuelfegre keßeriti, az ő lelkét kárho-
zattul nem félti, hog Isten legy, azt foha ő nem hißi.

Te érődet hatalmadat ő nem tudgya, hogy irgal-
mas, igaz vagy nem gondollya, minden dolgát czac
berentfenec tartya.

Induly azert en Istenē otalmamra, ily kefőre tekēts
ream áruadra, vigaßtaly meg enni fóc firalmamra.

Szent neuednec kárőláfát hog túrheted? keuelfegét
miert hog nē bünteted? túrefeddel bünebē kemenijted.

Minden dolgát iol hißem hog fel rottad, nyaualia-
mat, firalmamat fel irtad, az büntetést vtoralaßtot-
tad.

Az

Az bűn ellē mutasd meg haragodat, büntetéssel ielents igazságot, hog' rettegies mīdenec hatalmadat.

Hogy az aruac ōzuégyc istene vag', ſűksegemben ſememmel had lassam meg, ſabadulast azert mast ennekem agy.

Ezt Vr Isten en nem kerem bosſufagbol, czac keuanom meg terefet bűneiből, ne tamagion ellenem keufefgből.

Esmerie meg por, hamu, fereg voltát, soha többel el ne higgye ő magát, de ſolgallya alazatoson vrát.

Az ſent Daud idy tanit könyörögni, az ſomoru ſiuet megvigasztalni, ſoktác tizedic, ſoltarbã enekleni.

PSALMVS. XII.

OVr Isten tekints hozzanc, magas menyből nēz mi reanc, es könyörűly te nepeden, nyomorult kereſtyeniden, mert el fogtác az te ſentid, meg alutt földön az igaz hit, minden emberec fiai kőzt.

Nem hiſnec te ſent igédnec, hazugſag kell czac keduőknek, ammit talalt az ő feiec, azzal tegedet tiſtelnec, de hamiffag az ő dolgoc hazugſag ő talalmanyoc, nem keduefec neked azoc.

Vēſefd el Isten ezeket, ronts meg ő tiſteleteket, kic keuélyen ezt kialtyác, batorſagual nekűnc mondgyác, nintſen iſtentec tinektec, el kel maidan mind vēſnetec, ki otalmaz meg titeket.

Azert

Azert így szól az Ur Isten, fel tamadnom búkság
nekem, hogy meg rontsam ő feidket, meg szabadítsam
nepemet, mert latom nyomorúságot, hallottam fohás-
kodást meg állom neki bocsátat.

Nem hagyom az en igemet el oltani sem neuemet,
de meg tartom en házamban és választott templomom-
ban, hogy meg bentselje bentsimet, geriebbe, nekic bi-
uóket, biztassa és ő lelkeket.

Az Istennel bents igéie, tista minden ő bebedé,
mint az probaltatott ezüst, hetszer meg öttötött ezüst,
mert ennek az ő ereie, vagion az kifertetekbe, keresz-
t-nec vifelefeben.

Te vagy vristen otalmoc, hatalmas kegyes gya-
moloc az te hyű tanitoidnac, bölödben plantaloidnac,
te vagy őrzőie népednec, erős otalma hiueidnec pajj-
sa te bents igednec.

Azert neked mi most adunc, nagy halakat és ezt
mondgyuc diczerteffel Atya Isten, bents fiaddal egye-
temben, vigasztalo bents Lelec, nekunc edes vende-
günckel, öröcké nagy diczőséguel.

Azon Psalmus egy ritmussal rövid versekben beosztet.

EMlekezzel meg Ur Isten az mi nagy gyarlósa-
gunkrol, tekents reanc kegyelmesen az te nagy
bodozfagodból az mennyeknek országából.

Halgasmeg fohászkodást az te kiczen feregednec,

ne vtallyad könyörgését az te nyomorult népednec,
kic most neked esedeznec.

Mert el fogyatkozot immár minden igasság é földön,
mayd nintfen fenki oly ember, ki egymason könyörüllyen es igaz befedő legyen.

Nints helye az te igednec es a te io intefednec, nīts
abban gyönyörűsegec köztünk nagy foc embereknec,
tegedet mind el kerülnek.

Az bűnben el merűltenec tegedet tarfá vőttenec,
főt inkab megis vntanac, es tőled semmit nem félnek,
semmi ioban nem éppűlnek.

Hizelkedő befed vagion mindennec az ő báiában,
ha bēpen bol barattyanac ételi nyaiasságában, es az ő
reßeg korában.

Mas felől ha el tauoznac es egy mas elől el men-
nec, kettősse leßen ő biuec, meg változic az ő nyeluóc,
mert nints tökelleteßegec.

De el pusztitod vristē te mind az hizelkődőket, noha
nem félnek tegedet, de te mind meg rontod őket, el
veßtőd az kérküőket:

Mert ha meg bolitod őket az te igednec nem hiß-
nec, az öröc tűznec kennyatol, sem az ördögtől nem
félnek, hanem czac babadon élnek.

Az igasságnac Istene nem kedueß ebben fenkinec,
meg czufollya meg nyelueket mind ackic czalardul él-
nec, es hamis kenyeret eßnek.

Meg

PSALMVS XXVIII. 19

Meg mutatom meg magamat mindeneken Vrnac lenni, az hamis tudomannak is végénec kel ackor lenni, az vrísten ezt beíelli.

Az en el puítult nepemert, es ő keferűsegeiert, az begenyec fírafaert es nagy fohaíkodafaert, fel tamadoc az áruakért.

Meg mētem az en nepemet es meg nyugotom en őtet, tístán fogom hirdettetni kőzöttóc az en igemet, es igaz esmeretemet.

Mint az éreítőt aranyat es hetíer tístult ézűftót, mellyet tűzben egettenec es a földből ki vőttenec, így vigaztalom meg őket.

Tartz meg kőzöttunc vrístē az te áldot íent igedet, otalmazz ez világ ellen mindeneiben Vram minket, hogy diczerheíunc tegedet.

Mert latod az hitetlenec hogy mindenűtt vralkodnac, es az ő íerenczeiekben minden napon neuekednec, noha tegedet nem félnek.

Eckeppen kőnyörgē regen íent Daud az vrístenec, mert látá vakmerőíegét minden rendbeli nepeknek, hogy ístentől nem félnek.

PSALMVS. XXVIII. G. SS.

Ad notam Iasonis

DAuid Prophetanac imatkozafarol, magasztallíuc ístent írgalmaííagarol: el ne íeletkezzunc ío teteímeníeről, vegíunc tanufagot íent Daud Kíralyrol.

C ij

Erre tanítani akar az Propheta, miczoda ſíuünket Iſtenhez indetſa, az mint huſon kilentz reſebe meg irta, io tetet iſtennek igien magafaltala.

Szama nintſen vram irgalmaſſagodnac: vége hoſſa nintſen kegyelmeflegednec, azért magafaltallac fellelte mindennec mert hiſen en lelkem te igeretednec.

Kialtaſom vram tőled el nem vetéd: az en nyaualyamat czac te magad erzéd, Atyai voltodat raitam meg tőkelléd, irgalmaſſagodat mikor meg ielentéd.

Az pokol torkabol te ki ſabadítál: Az en lelkemben mikor meg nyugotál, te igeretedben mikoron biztatál: ottan en ſíuemben bizodalmat adál.

En eyel es nappal hálát adoc neked, diczeretet mód-
doc öröcké te neked, mind ez vilag élőt valláſt teſec neked, irgalmaſſagodért mert te azt erdemled.

En tőlem haragodat vriſten meg vonyád, imatkozafomat mihelt meg halgatád, lelkē czendeflegét azőnal meg adád, en könyörgefemet mihelt be fogadad.

Szantalan bűneimet mikoron meg latád, mindgyart ſemeidet tőlē elfordítád, erzem bűneimet mint főueny fokfagát, de ſent felfegednec hiuem fogadását.

El ne idegenűllien felfeged en tőlem, tekints fogadafod noha nag foc bűnē, mert ha az pokolbā veted az en lelkem, nem leſen vgy ennekem ſoha vigaffagom.

Nem ördög rabiai teſnec rolad valláſt, mert ſent felfegedről ſolnac czac káröláſt, nem várnac te tőled

többbe

többbe szabadulást, de en czac te töled varoc igazulást.

En imatfagomat hiſtem meg halgatád, mert en firalmamat örömrre fordítád, irgalmaſſagodat raitam bizonítád, mikor en lelkemet te meg vigasztalád.

Kéſ mindaha lelkem neked enekleni, mind ez világ előtt rolad vállást tenni, ſoc io teteledről neked halát adni, örökül öröké teged kel diczerni.

PSALMVS. XXX.

Az Iuſte Index notaiara.

BEnned biztam Vram Iſten ſoha ne gyalaztaſſam, az te ſent igafſagodért kérlec ſabaditaſſam, eyel nappal en kónyergec, hald meg en kerefemet.

Nints ennekem ſegedelmem Vram te legy otalmam, batorſagom vagy ennekẽ es öröc bizodalmam: Haicz en hozzam fűleidet ſies tartz meg engemet,

Erőſſegrẽ őrdög ellen vagy te nagy kemenſegem, ſent neuedert ments meg engem, mert nints nekem érdemem, eyel nappal en kónyergec, hald meg en kő:

De ſietnec ellenſegim titkon tórbe eyteni, Vram te vagy remenyſegem, nekic ne hagy el veſteni, Haitz:

Im aianlom kezedben en ſomorú lelkemet, igaz mondo öröc Iſten otalmazz meg engemet, eyel nappal:

Czac hitſagot kőuetőknek ſegielem vagy vríſten, bēned erőſſen hiuőknek irgalmas vagy ſűntelē, Haitz:

Te io voltodért őruendec mert latod ſegénſegem, mindennemő ſűkfegemben vagy te nagy remēſegem Eyel nappal:

Vram hozzad en kialtoc legy irgalmas ennekem,
keferűseg hatot engem ál nağ buban en lelkem: Haicz

Siefs hozzam mert el fogtac életemnec napiaij, ba-
nat miat el űenyuettec tetemimnec éreié. Eyel napal:

Tartnac engem űidalomnac minden en ellűsegim,
futnac tűlem io baratim vtálnac nemzetűsegim. Haicz

Holtrol mint nem emlekeznec rolam igy feletkez-
nec, mint meg veűet hituan edént engem el ki vetűt-
tec. Eyel nappal en kűnyűrgec:

Oh mely fokban kic gyűlűlnec kűrnyűl vűttec en-
gemet, űidalmazuán azt végeűtéc hogy el végyec lel-
kemet. Haicz en hozzam fűleidet:

Raitam minden keferűseg te vağ nekem feűűtűseg,
benned biztam mert ennekem vagy kegyelmes, I-
űtenűseg, Eyel nappal en kűnyűrgec:

Dihűskűduén ellenűsegim haborgatnac űertelen,
Vram mindű űűkfűgemben te legy velem űűntelen.
Haicz en hozzam űűleidet fies tartz meg engemet.

Ertűsem immár hozzam valo kedues akaratotat,
benned biztam mutafűd immár nagy irgalmaűűagodat.
Eyel nappal en kűnyűrgec:

Ne hadgy engem űidalomban benned biztam Vr
Iűten, az kic teged nem kűűetnec veűűenec el hirtelen.
Haicz en hozzam fűleidet:

Sokan űolnac haműűűagot kic mind meg neműl-
lyanac, az igazra kic tamattac hamar el rontafűűanac.
Eyel nappal en kűnyűrgec.

Iűten

Isten mely nag diczößeget tartafß beretöidnec, hol öröcke gyönyörködne es veled öruendeznec. Haicz en hozzam füleidet fies tartz meg engemet.

Soha nekc már nem leßen búkfegec begénfegec, tartod öket titkos hazban hol nints femmi félelmec. Eyel nappal en könyörgec:

Valláft teßec hálat aduán neked kegyes Istenem, mindennemö búkfegében ielen voltál ennekc. Haicz en hozzam füleidet fies tartz meg engemet.

Eftem vala nagy kétfegben hog el hattal engemet, de mennyßer en könyörgec meg hallad kerefemet. Eyel nappal en könyörgec.

Raitoc Vrnac nagy haragia kic élnec keuelyfegben, akcic pedig ötet félic, leßnec io remēfegbē. Haicz

Ti minnyaian kic czac tuttoc egy iftenben biznia, batorfagban fiueteket hidgyetec nyugodnia. Eyel:

Igy könyörge az ßent Daid nag érös búkfegében, mikor ötet haborgatnac ifteni felelmében, tudnunc adta Soltar könyünc harmintßadic reßében.

Azon Pfalmus rövüedben.

TE benned bizom en Istenem igaffagod ßerint ne hadgy veßnem, ßegyent vallanom ne hagy nekem, en Istenem.

En vagyoc iay nagy bünös ember, ellened bünöm ßantalan ézer, elötted ßüntelen be keuer, es vg gyötör.
Sies

Sies haytani fűleidet, gyorsan halgasd meg könyörgésemet, te benned hog' meg tartz engemet, életemet.

Istenem Vram legy ſabadítom te hozzád vramhoz en folyamom, meg ſabadíts iol tudõ, benned bizom.

Igen nagy örõmem te vagy nekẽ, nag' batorfagom en Istenem, ſent neuedért vagy mentſegem nagy örõmem.

Nem hadtz engem Vram az törbe, be esnem kit titkon en élõmbe, vtamban meg vettec az lesben életemben.

Istenem Vram kérlec teged, ved hozzád immár en lelkemet, mert meg váltottál engemet, életõmet.

Szegyenſég ortzankon nagy legyen, ſidalom minket be kennyen diczõſég vrã tied legyẽ, Amen legyen.

PSALMVS XXXI. G. SΣ.

Az első Pfalmusnac notaiara.

BOdog az illyen ember ez vilagon, az kinec bűne boczanatban vagion, igazulasa Isten élõt vagion, annac rutſaga befõdõzue vagion.

Mert az embernek femmi nagy éreiẽ, az Isten élõt nints femmi érdemẽ, leſen mindennec elég ſegedelmẽ kit czac egyedűl ſegél õ ſeſegẽ.

Azert vadollyuc ennec bűneinket, mert czac õ latya az mi ſebeinket, õ boczattya meg az mi bűneinket, ha benne vettyűc mi remenſegűnket. Ezert

Eert istēhez minden ſent könyörgött, es fenki tôle
hijaba el nem ment, lelkenec talalt czendeffeget, mert
neki adta az öröc életet.

Ne vefs el azert töléd en istenem, mert te élötted
nintfen houa futnom, földön es mennien hatalmadot
vallom, te hozzat vram azert en folyamom.

Mind ez vilagnac en vagioc czufsaga, noha ioltu-
dom hogy bünómnec folgya, de emlekezzél regi foga-
dasodra, hogy en ne iussac órdög fogfagaba.

Kegyességedből halgafs meg engemet, te ſent lel-
keddél vigasztald ſiuemet, hogy kőuethessem te ſent
felfegedet, mutafd meg nekem az te ofűeniedet.

Noha oſtorod vagionbal kezedben, hiſsem kegye-
lcm vagion iob kezedben, azert oſtoroſzengemet tes-
temben, hogy en ne iussac öröc ſetétſegben.

Óruendezettec minnyaian az vrban, es órűllyetec
öröc vigaffagban, keſ iduőffegtec az ő ſent fiaban, kit
meg igere az paradiczomban.

Szent Daud irta ezt à Soltar könyben, diczeretinec
harmitz egy reſeben, kiuel biztata lelkét felelmében,
mikor az Iſten probalta lelkében.

PSALMVS XXXIIII. G. Sſ.

Madnotam nagy banatban Daud. I. Samu. 21.
Ikoron Daud Saul élött futna, Achis kiralyhoz be-
ſaladot volna, kyraly ſolgai meg eſmértęc vol-
na, meg mondác kiralnac hog Daud volna.

Ackor Daud meg ijede ſiueben, el változtata or-
 czaíát felteben, Iſten hatalmà nem iuta éſeben, gyarlo-
 fagát mutatá ijetteben.

Gyermec moldra bolondoskodic vala, kezeuel ő az
 falra kapdos vala, nyala ſakalán mind ala fut vala, hog
 bolondfaggal magát el titkollya.

Oly igen kiraly ezt latuán haraguec, hogy az bolon-
 dot éléiben viuec, kiraly hagyá hogy élölè el űznec,
 mert ő bolond nélkül nem ſükölködnec.

Czuda keppen Iſten meg ſabadita, noha egy keueſſe
 maganac hagyá éréiben meg probalni akara, illien
 haladafra őtet indeta.

Irgalmas Iſten őrócke diczerlec, ſoha éſemből teged
 kinem vetlec, könyörgèſſel háladaſſal tiztellec, oltalma-
 zo iſtenemnec eſmerlec.

Gyakorta foc gondom volt életemben, ſüntelen
 forgottam nagy foc igyekben, de oly igen biztam fegit-
 ſegedben, ſoha te benned nem eſtem kétfegben.

Az en hittemet ackoron probaltad, az fogſagot mi-
 kor ream boczattad, az fogyatkozaf bennem meg mu-
 tattad, hogy könyörgèſre lelketem indiczad.

Soha kétfegben nem eſtem magamban, noha féltem
 röttegetem en magamban, el hittem hogy velem vagy
 ogſagomban, kit maſt latoc meg ſabadulaſomban.

Parantſolſ ottan az te angyalidnac, hiueid kórnyúl
 hogy tabort iaryianac, ellenſegtúl hogy meg oltalmaz-
 zanac, ſabadulaſra vtat mutafſzanac.

Az

Az oroßlanoc hamareb ehez nec, foc kegyetlen feiedelmec el veß nec, à mîg az hiuec meg ßûkölködnec, vagy czac mîg igennis meg eheznenec.

Remenfege kinec istenben leßen, femmi rettegefe annac nem leßen, czac egy czontja heyaualis nem leßen, istennec rea oly nagy gondgya leßen.

Vayha intefemet meg fogadnatoc, fiaim ha engemet halgatnatoc, fûleteket en hozzám haitanatoc, az idueffeg vtat meg talalnatoc,

Valaki keuán istentől io nápot, egeffegőt auagy hoßu életôt, hitiről tegien illien bizonsfagot, mindenkör gyûlöllie az gonossfagot.

Ne gondollion ßiueben álnokfagot, ne beßellien nyeluéuel hazug fagot, ne hordozza ßyuében az haragot ßerëffe mindenkör az bekeffeget.

Ne czelekegyec ő kegyetlenfeget, meg ne nyomorítfa az ßegenfeget, az tőruenyben ne vegien aiandékot, hogy el ne fordetfa az igassfagot.

Szandeka mindenkörön iora leg ien, az istennec tizteffegere éllien, isteneböz haladatlan ne legien, hog nag hamar veßedelmec ne legien.

Az igazakat az Isten meg álgya, könyörgeseget igen meg hálgattia, vißont az kegyetleneket vtallia, minden kírókét neuket el rontia.

Az vrísten ßegeniec mellet vagion, kiknec meg keferedôt ßiuec vagion, ßereg angyalual mellettec va-

gion, meg czac az czonctokra is gondgya vagion.

Az hitetlent haragyaban meg ôli, minden éréiét hatalmát el véli, a neuétis mind öröcké el vezti, az bűn ellen haragiat így ielenti.

Szent Dávid írta ezt az foltar könyben, harmintz negyedic lép diczeretiben, vigasztalafert szörzéc ezt verfekben, ézer őt záz hatuan negy eztendőben.

PSALMVS XXXVII. G. SS.

NAgy banatban Dávid mikoron vala, bűneitől hogy meg ijedet vala, Isten haragiat feién lattya vala, azért hozza így könyörög vala.

Vram ne fegy meg engem haragodban, ne ostorozz erős bufulafodban, ne itely meg kemény igazságodban, mert nem lehet életem országodban.

Kezeidet en el nem viselhetem, foci ostoridot már nem benuethetem, mérges nyaddal kefergettetem, ki miat talam majd meg emeltetem,

Celul vetél engem az elenszegec, kic mindenkor czac ream lőuöldőznec, foci nyilackal annyira el taglottes, femmi épfeget testemben nem hattac.

Nits szüemben fenkihez remenszegem, czontyaimban sohol nints bekeffegem, foci bűneim meg emeltetnec engem, ha kegyelmed élől nem veszen engem.

Alnokszag im feiem felliől hallattac, minden tetemi-

met

met őűue rontottác, én űuemet igen elbusítottác, ez nyaualiát búneim ream hoztác.

En istenem im mely nyomorult vagyoc, eyel napal buban banatban vagioc, őruendetes napot immár nem vároc, azért mindenkoron űomorun iaroc.

Nints fenki gyógytoia űebeimnec, űemmi oruoffag-gal nem kőtőztenec, io baratim engem meg gyűlölte-nec minden atyamfiáj meg vettenec.

Ezec nekem iomat kéuannyác vala, de már mostan űeiemrē tőrnec vala, űembe űépet ennekem űolnac va-la, de hat megűl hálót vettenec vala

En ő nekic gonolťt ezért nem űoltam, űenegeteűe-
ket mind el halgattam, mint egy bárány űenkinec nem ártottam, igazsághoz mindenkor tamaűkottam.

Sokan űelic hogy én űolni nem tudoc, mert nyel-
uemmel űenkit nem ragalmazoc, boűu állalť az iűtenre hallaűtoc, igaz birot ő ellenec tamaűtoc.

Segűűűeget nem vároc en űenkitől, hanű czac te tőled
en iűtenemtől, teged vetlec mindenkor en payiful, azért
nem űelec en az ellenűűegtől.

Tefeletű meg vűűűűen en erettem, tudod hogy igaz-
űagban tőrekőttem, noha máűűul haragot érdemlőttem,
otalmamot en tőled remenlőttem.

Ha tantorodaűom nekem tőrtennéc, az ellenűűegnec
en czac czűűia lėnnéc, naű űoc káromlaűra oc ádatatnéc,
űegely meg engem hogy ez ne tőrtennyéc.

D iij Az en

Az en ellenfeg im ream dúhóttéc, halalomrà mert végezéft végestec ha te el hatz engemet óc el vešt nec, az ioért ennekem gonóft fizet nec.

Könyörgesemet vram meg halgassad, bűneimet ennekem meg boczassad, hála ado vóltomat hogy halgassad, ellenfegtől lelkemet szabadítsad.

Sies hamar az en segítsegemré, az ellenfeg mert fiet életemré, nagy fóc tőre vagion veszedelmemré, azért figyelmezzel segedelmemré.

Szent David irta ezt az Soltál könyben, harmintz hatodic šep diczeretiben, mikoron bus vala az ő šiuében, ézeket eneklé egy io kedueben.

PSALMVS XLIHII.

Népeket fegereck!
NAgy keferues šiucl könyörgenec, az Isten nec Sido népec az ő rabfagokban, mikor poganioc miat valanac nagy kénban.

Ezt hallottuc vram regtől fogua, atyainc és hešelléttéc nekűnc ezt bizonyyal, az mit ő ide iekben regen czelekettél.

Merk az te nepedert poganiokat hi kergetted, Kanaan földéből ki veštetted, es helyekben plantaltad az te nepeidet.

El egetéd puštítád poganiokat es el rontád, el terieštéd penig nepeidet, mert nem ő feguerECKEL vóttét meg à földet.

Tulay-

Tulaydon éréieckel hatalmockal érdemeckel nem bírhattác az igeret földet, nem mertec éróieckel lelket iduóffeget.

Igeret földere te éróddel be iutottac, iduóffegőket niertéc Chrítfufert, mert az te ſerelmedből meg ſanad te őket.

Felfeges vristen mi kyraliunc mi iftenűnc te vagy atyanc te fegítz meg minket, mert czac te végéződ el mi iduóffegűnket.

Ellenſegűnket mi meg győzhetyűc te éróddel, mint az apro port mind el hinthettyűc, ſent neuedben biztunkban őket meg tapoggyuc.

Remēſegűnc mert nintſen mi érónkben, feguerűnkben, fem louunkban fem érős váragban, nem lehet-győzedelem ſoha mert azokban.

Ellenſegtől mert minket te mentef meg, czac egyedűl te iduóziteſ azte éróddel, ellenſeg fegueretől czac te ſabaditaſ.

Nagy ſegiennel mi rolunc viſſa fordul az poganſag te mittad meg romol hatalma, mi ezért neked vram leſűnc hala ádasban.

Czac teged mi tiſtelűnc kégyes atíanc, mindenkoron czac te benned bizunc ſenfiadért, az mi iduóffegűnket czac reád tamaſtyuc.

Szidalmat peniglen im maſt tūrōnc tūzet, feguert tōmlőczóket, kemeny rabſagokat, mint ártatlan baranyoc nyuzatunc, vagatunc.

Síruán

Síruán azert könyörgűnc, nyomorultac keferedtec, ez vilagrul el vettetött áruác, miré vetz el élőled mi belmes atíanc.

Im mely igen minket bēgenítél keberítél bēdalommal bēnte el buritál, nem hordoſzzázlot immar mi fereg űnc élőtt.

Vinni ſem akarſ már mi erettűnc sőt, el futtat az mi ellenſegűnc élőtt minket, azockal dulat azogatz kic gyűlőlnec teged.

Mikent az iuhokat ellenſegnec etelőkre, maſt predaul ad az minket halalra pogán, nemzecet kőzzé hordatol rabſagra.

Mikent az el vetőt marhát minket arunknekűl el adal penznekűl mint rabokat, meg czac kotya vetyere minket ſem hanyatál.

Szidalomma től minket mind azoknál kic kőrnűlűnc mi bōmbēdfag inknac hiuattatnac, czuſſagra neuetſegre poganioknac adál.

Kőz beſedde től minket poganyoknac, es vilagnac czudaiaua, meſſeteuē teuél, minden nap bēdalommal illetűnc boſſuual.

Nag bēmerem orczánkat már be fogta ellenſegnec, ő bēdalma es nagy karomlafa bēnte földig gyalaza pogyanoc rutſaga.

Noha mind ez nyaualyiác ránc omlanac, de azert mi bēnt neuedröl mi el nem felekőztűnc, ſegítſeget ſem kertűnc idegen iſtentől.

Te

Te tudod nagy vristen hog' mi baluant nem imat-
tunc mert meg büntettél volna te ézert, miért hog' iol
értetted minden titkainkat.

Az te fogadafidban sem kétfegben mi nem estűnc
hitlenfeggel teged nem bantottunc, el nem szakatt te-
töled az mi bizodalmunc.

Noha minket meg rontál, es kegyetlen nepec közöt
halál arnekaban vetél minket, de az te iged mellől
mi el nem tauoztunc.

Semmi titkos bön el nem reytzhetic te élötted, es
femmi bünt te nem hadtz büntetlen, azert titkon nem
meriűc tartani bűnűket.

Ezzel bizonítatic hog' mi te nepeid vagiunc, se-
relmes fia ijd, örökösöd, mert az Christus Iesussal benue-
dűnc öletűnc.

Miként az mi feiűnket igaffagot itt ez földön nio-
morgata az mi bűneinkert, Igy a meg maradot bűnt
az tagogba vèred.

Mint az meşarşekrè valo iuhoc minden napon te
éretted kénzatunc öletűnc, te kegyetlen hoherid dulnac
es predalnac.

Ez vilagnac mosleki, es rutfagi vagiunc itt ez fől-
den az fattyac örökşegében, hog' az bűn ördög vilag
test ellen bayt vűuunc.

Serkeny fel azert immar mit aluűol ő vristen, es ne
vűűfel minhet şinet élő, miért forditád el tölűnc nagy
kegyes orézatat.

E

Miért

Miert feletközöl el romlafunkrol, rabfagunkrol es as mi nagy ßörnyű éhfegűnkrol, nám te minket kóróttél órócke magadhoz.

Soha bizony mi tóled el nem futunc, ha meg ßintę meg ólendeß vagy ßörnyen kénosztatz, halalig benned bizunc, mert kegyes atyanc vagy.

Noha most egy keueffe fel geriedet te haragod, es mi reánc áradott ostorod: de óróc ßerelmeddelbę óléltél minket.

De czac mint az io barebél, az mi kemeny bűneinket ßerelmedből az fóc haboruual, az Christus febeiucl gyogítaß bűnűnkből.

Mehedben hordoff minket, es felirtál tenyeredre, mint ßemed fénit minket vgy órisß, semmi történet ráitunc foha nem es hetic.

Mert haiunk ßamát is meg ßamlaltad, az Christushoz minket ßaptál minden dolgainkban, ßintę vgy leßén dolgunc mint az mi feiűknec.

Itt Christus nyomorgatęc, fel tamada diczóségre ßinte igy mijs itt nagy ként vallunc, de Isten orßagában órócke vigadunc.

Szintę el ßaraztotta nagy félelem életűnket, el keferedet immár mi ßiuűnc, czac te reád ßent atyanc kel mi nehűnc esnűnc,

Nam te ezt meg fogadtad hogy mindenkor te meg halgatz ielen leßéß velűnc fyaidal, azert láfs mostis hozzánc ily nagy nyaualiankban. Mint

Mint az oroſlanioktól, az Danielt meg ótizt ed es az három ferfiat az tűzben, ſinte így moſtis minket meg órizhetz Iſten.

Azert kerűnc teged ſahadítz meg ſent neuedért hitetlenec mia hog ne veſſűnc, oh ſerelmes ſent atyánc ály boſſut mi erettűnc.

Hogy meg marathafunc es tegedet ſent fiaddal ſent leleckel mi meg eſmerheſűnc, mind órökkön órökké teged diczerheſűnc.

PSALMVS XLVI.

ERős varunc nekűnc az Iſten, es feguerűnc ellenſeg ellen, meg ſabadít veſedelemtől, kic ránc iűnc moſt minden felől az mi regi ellenſegűnc haborgat minket érőuel feguerrel ez czalardsaggal, es minden nagy, hataknaffaggal.

Nintſen nekűnc femmi hatalmunc, kiuel neki ellene állyunc, vyaskodic az vr erettűnc, kit az Iſten boczatot nekűnc. Ha kérded hogy ki legyen az, Ieſus Chriſtus az, Seregeknec vra kinél nints tób Iſten, annál vagion az győződelem.

Ha ez világ mind órdóg volna, es el nyelni minket akarna, azert tőle femmit ne felliűnc, czac Chriſtus otalmaban bizzűnc: no bator dihősköggyc, no feniekggyc, ez világ vra, mints raytunc hatalma, vrunc Chriſtus ótet meg bírta.

E ij Meg

Meg ál az Istenec igeiè, es nem álhat fenki ellene, az nagy Isten vagion mi velűnc es ſent lelke lakozic bennűnc: ha teſtűnc nekűnc el veſſ, ha marhanc el veſſ hirűnc neuűnc, feleſegűnc gyermekűnc az mennyorſág megmarad nekűnc.

PSALMVS XLVII.

MInden népec örűlűen tapſollyanac, az Iacob iſtenec vigadgyanac.

Mert ő rettenetes vr az égekben, es felfeges kiraly az ſeles földön.

Meg haytot ő mi nekűnc ſoc népeket, as labunc ala ſoc nemzetſegeket.

Kiket ſent igeieucl egyben gyötött, az Euangeliom ala meghaytott.

Es valaſtá ő maganac mind minket, es örőc fiaiu ſerze minket.

Es ſörze ő minekűnc örőkſeget, az Iacob áldomaſat es ſepſegét.

Fel megyen az vrſten nagy örőmben, es nag trombita ſonac zöngſeben.

Az az Chriſtus vrunc magasztaltatic, mikoron az irasban hirdettetic.

Diczerietec az iſtent diczeriétéc, es az mi kyraliunkat tiztellyétéc.

Mert ő nagy kiraly mind az ſeles földön, diczeriétéc azért ötet nagy bőltsen.

Orſa-

Országol az vrísten fóc nepeken, es regnál ő kiraly
 ſent ſekiben.

Népeknec feiedelmi egyben gyűltéc, Abraham I-
 ſtenehez eggyesűltéc.

Ezec ez vilagnac bôltz tanítóy, ez földnec nagy érős
 oltalmazoy.

O mely igen az Iſten diczertetic, mindeneknec fő-
 lôtte emeltetic.

Diczeret legien az atya iſtennec, Chriſtuffal egye-
 tenbem ſent lelecknec,

PSALMVS L.

HOgy panaſolkodic az hatalmas Iſten, földön mind
 kic vattoc gyűllyetec élőmbé, nap kelet nap nyu-
 gat iűyön iteledben, ammit nektec mondoc legien
 tórueny benne.

Ez panaſt az Iſten ielenti Siombol, az az Ierufalem-
 ből az ſent profetakbol, mert ő diczőſégé ſarmazott
 azakbol, akarattya neki mondati irasbol.

Földet mennyethyia hozzá ſietſeggel, féniegeti ne-
 pēt érős itellett, mellyet akar tenni retteneteffeggel,
 tűz vőb iár élötté ackor ſebefſeggel.

Mondgya az népeknec iűuetec élőmben, fóc io tété-
 mény im adtam kőzitőgben, czelekedettek hanyom
 ſemetekben, külső áldozattal iűtőc czac élőmben.

Ebben mind az mennyec igazat itélnec, hog engem
 mindenben igaznac beſelnec, es minden dolgokban

E iij mond-

mődnac itelőnec, de emberek földön gonosbúl tiztelnec.

Azert halgafsátoc kic vattoc en népem, boloc mast tinektec ertfetc bebedem, foc io téteméyim vőttetec ennekem, kőztetc mindenkor volt kegyelmességem.

Nem áldozatokrol veletc en feddőm, kic en fette immár tisteltetem, álnoc bűteteket el nem bennedhetem, ti foc gonosfagtoc vtálatos nekem.

Metczec egyházbeli foc kiáltastockal, külbőmb kübőmb félē foc áldozatockal, tudgyatoc hogy biroc minden állatockal, égen földön valo vadac madarackal.

Nem ē végrē regen hattam atyatoknac, barmoknac vérēuel nekem áldoznanac, lelki igassagot hogy ebből várnanac, iűűedő Christufrol de hog tanulnanac.

Mi nem mint az ember bōktā meg ehezni, vad mādār barmoknac kontzaiual élni, tulkoknac ő vérēt nem bōktā bōmiuhozni, iollehet mindenuel en akaroc bírni.

Ha keuantoc engē igazán tiztelnī, hitből tistā bűből mindenkor bōlgalni, tuggyatoc ennekem iokrol halad adni, minden aiandektoc kedues fog igy lenni.

Mikor kőnyőrógtőc nyomorűsfagtokban, kiáltotoc hozzam nag kār vállastokban, en meg bābadītlac irgalmas voltomban, kiertti diczertec engem haladasban.

Keduesec ennekem kic czac bennem biznac, minden gonosfagot kic hamar el hadnac, minden bűkfegekben czac hozzám folyamnac, semmi kērefekben ezec kárt nem valnac.

De az

De az hitetlennec vristen így bõla, miré igazságmát mondd te hyaban, bõnt igeretemet hordozzad czac bõadban, femmi remõfeged de nints neked abdan,

Gyûlõlted mindenkor kegyes intefemet, es hatra vetõtted minden tõruénymet, oruoknac kõuetted gonõb életeket, kazafság tõrõckel kõltõtted idõdet.

Minden éktelenfeg bõarmazott te bõadbol, álnokfag czalárdfag geriedez bõuedbõl, ragalmas bebedet te atyad fiarol, bõltal hamiffagot anyád magzattyárol.

Alijtottál engem hozzád hasonlonac, mert nem hitél engem nag bõffu állonac, de hamar meg latod vólát haragomnac, fulyfagát meg erzed bõffu álafomnac

Szoloc en tinektec kerlec meg ertsetec, ifteni io vóltom kic el feleitetéc, az ártatlanfagotti meg kereffetec, hogy az iduõffegyet el ne vesseffetec.

Ha ki akar engem keduemré bõlgalni, minden dolgairól tudgyon hálát adni, ifteni io vóltom tugdya magasztalni, ennek bodogfagom akarom mutatni.

Irta ezt bõnt Daudid õ Soltár kõnyuében, negyuenkiléntzedic nagy bõp énekében, ad õ tanufagot mindekneknek ebben, mint igazán iftent bõlgallyác élteken.

PSALMVS LI.

VRISTEN irgalmazz nekē, az te irgalmassogod bõrint mofd es tõrõld el bõnõmet, mellyet en banoc bõuem bõrint hog te ellened vétkeztē, banõ es keferuennekē, méltán engē meg itelhetz, azértte igaz Istē lehetz.

En az bűnben fogantatam, bűnbeu anyamtul bármaztam, te czac szeretz igazságot, es igérsz irgalmasz-
got, hints meg engemet hisoppal, honál feierb lebec elő-
ted, vig leßen lelkem te benned, tetemimneg vidul-
nac töledet.

Ne nezd vram bűneimet, tőröld el minden vétkei-
met, teremtz bennē tiszta szívet, es egdy ennekiem bent
lelket, ne vessel engem élőled, es ne vedd el tőlem bent
lelket, adgy ennekē iduősseget, es iota vifelő bent lelket

En miattam fóc emberec, az te vtadra tgrűlnec, kic
ő bűnőket el hadgyác, es életeket meg iobbittyác, szaba-
ditz vram engemet, veddel rolā iteletedet olgyad meg
az en nyeluemet, hogy magasztalhasson teged.

Aldozatot tennéc neked, ha kedues volna élőtted,
de czac kiuanod en tőlem, hogy legyen törédelmes szí-
vű, tekints vristē lelkemrē es tegy kegyelmessen ő vélē,
tegy iol az te egyhazaddal, ki teged szolgál igazsággal.

ASON PSALMVS LI,

LEgy irgalmasz vristen mi nekűnc, mert ellend ál-
nokul vétkezűnc, de te benned vagion remenfe-
gűnc, kit haragra bűnűl ingerlettűnc.

Vedd el rolunc mēlto haragodat, mutasd hozzānc
irgalmas voltodat, hogy esmeriűc ebből io voltodat,
veddel rolunc eckeppen átkodat.

Deréc keppen te meg tisztis minket, mosd el rolunc
fertelmesszegűncet, az el vesztött szep őltözetűncet, reānc
aduán vedd hozzád lelkűncet.

Vndok-

Vndokfagát fayta lanfagunknac mind iol lattuc
foc álnokfaginkat, gonoffaginc élőttünc forognac, kic
előtted űnetlen vádolnac.

Voltakeppen ellened vétkeztünc, látasodra gonofű
czelekettünc, igas vagy te nem kel ketelkednünc, győ-
zedelmes vagy mikor íteltetünc.

Igassagá te ítéletednec, ebből tetz nec hog be tellies-
fednec, azert ackic tegedet ítelnec, kegyetlenec töled
meg győzetnec.

Czac bűn az mi gyarlo termeűetünc, alnokfagban
mert mi űlettettünc, veűedelmes itt az mi életünc,
el kárhoztunc ha meg nem terendünc.

Vétkeinkről fordűts el űinedet, es tőröld el az mi
bűneinket, ne akariad látni mind ézeket, kickél fok-
űor meg bantottunc tegedet.

Sies belénc vy űiuet adnyia, űent lekeddel meg
vyitania, tiűta hittel aiandekoznya, ad őrűcké űyne-
det latnyia.

PSALMVS LI.

HAburufaga Daud kiralynac egykora naű vá-
la, mikor bűneről Natan Profeta meg feddűtte
vala, keferuűs űiuel firuán Iűtennec így hűnyűrűg vala.

Aya vűisten kűnyűrűly raitam te nagy io vűlto-
dűrt, foc bűneimet boczaűd meg nekem irgalmaűűogo-
dűrt, ne haű vűiűűe kűrlec el veűűű az te űent neuedűrt.

Rut vagioc vram foc bűneimuel mind ez viláű

F élőtt

élött, de meg ennélis en rutab vagioc istenfeget előtt,
mert fellyől halatt en álnokfagom, az en feiem felőtt.

Templomodat en meg léplofitém es meg ferteztetém,
paraznassagbã es gylkossagbã, en magamot eytẽ,
bemeid előtt soha vristen el nem reyttezhetem.

Ime vristen mind talpig vagyoc az bõnben előtted,
mind tistta vérben bę fertezettetuén vgy állóc előtted,
mint az nyár lęuel en vgy rešketec feltemben előtted.

Anyam mikoron az õ meheben engemet fogada,
nagy fira lomual es faydalomual ez vilagra hoza, bûn-
ben fogada rola reamis az bûn el árada.

Nints houa lennem nints houa fognom el veszet
feimet, fęli rettegi elbusult lelkem az en istenemet,
vallions mikoron mossa el rolam az en bûneimet.

Im éléiben tamaštom neki az en bûneimet, lassa õ
maga az enšent atyam halálos febemet, kõsse be ne-
kem oruossagaua keferues šiuemet.

Inditšon erre teged vristen igazfogadašod, Iacób
atyánkra šallot isteni őróc áldomašod, hog diczertessęc
most es őrócké šent irgalmašagod.

Mely igen tistta lennęc vristen há meg mofogat-
nál, bizony az napnál holdnál czillagnál šeb lennęc az
honál, senki nalamnál feierb nę lenne ha meg tisttitanál.

Rolad vristen ily feledeken többę en nem lennęc,
kegyelmes atyam ha te keduedben ez vtán lehetnec, io
pelda ado az bûnősõknec kedues šolgat lennęc.

Orómet nekem mikor mondanál es meg vigaš-

talnál, es kegyelmedben hog ha mind végig engē meg tartanál, oli nag fel ſoual ſep diczeretet en tőlem halanál

Hogha kiuannad áldozatomat minden ioſſagomat, meg nem tartanám fem kemelleném tőled en marhamot, de tudom vrã hog czac kiuandod ig az vállaffomat.

Halgafd meg azért fohaſzkodafát az te hiueidnec kic moſt en velē firuán ohaytuán egyűt kőnyörőgnec, hatalmat venni ne hagy mi raytunc az mi bűneinknec.

Végezd el yram magas kő falát az te egyhazadnac, adgyad kezekhez már az orſagot áldot fiadnac, bizodalomual nagy reménfeggel kit regula. várnac

Szent Daudid kiraly az ő lelkében így kőnyörög vala, az Iſten élőt mikor bűneről valláſt teſzen vala, őtuen eggyedic diczeretiben ezt be irta vala.

PSALMVS LI.

MINDen ható vríſten ſiuőnc retteg ſűntelen, legy irgalmas mi nekűnc ne legy hozzanc kegyetlen, mert mi nagy bűneinkben, es hitetlenſegűnkben, nem eſmertűnc tegedet az te diczőſſegedben.

Boczaſd meg bűneinket, batoritſad ſiuőnket, ertiűc álnokſaginkat es hitetlenſegűnket, bűnnec ſantalan voltá kefergeti lelkűnket, es mi nagy bűneinkuel czac rontyuc mi hitűnket.

Czac bűnt es hamiffagot te élődben vihetűnc, mert feienkent anyanktul bűnben fogantattunc,

F ij tuggiuc

tuggyuc igazat ſeretz ne aly boſſút mi raitunc, de igereted ſerint legy irgalmas mi nekűnc.

Chriſtus vrunc halala bűneinknec váltság, dragalatos ſent vére iduőſſegűknec árra, minden fertelmefegtől minket meg moſogata veſett nyomorultat halaltul meg válta.

Kerűnc azert vriſten ily nagy ſőkſegűnkben, legy fegetſeg mi nekűnc érőtelenſegűnkben, vyiczad meg ſűőnket ſent lelec vriſtenben, az mi bűneinkben.

Vigztalliad vriſten mi ſomorú ſűőnket, eſmerheſűc meg nyluán az mi iduőſſegűnket, ne tamaſſuc elődben az mi érdeműnket, bizhaſunc az Chriſtusban, őregbitſed hitűnket.

Mentz meg minket vriſten minden hitetlenſegtől, ſakaggyunc el immáron ſem feny veſtő világtól, iduőſſeget ne váriunc ily nagy ſoc iſtenektől, eſmerheſűc hogy hitőt czac keuánſ mindenektől.

Batorítſad nyeluőnket hogy valhaſſunc tegedet, tamaſſ, oly embereket kic hirdeſſec ſent igedet, ſentelteſſec kőzöttűnc azte diczőſſeges neued, tőredelmes ſűűeken maraggion meg az te kedued.

O menyeij bodogfág, diczō ſent háromfág, kinec nem kel hamiffages tettetett iamborſág, legien kűztűnc igaffág, vėſſen el azhamiffág, eſmérheſűc te gedet ki vagy őrōc bodogfág.

IRgalmazz vriften immaron ennekem, irgalmazz vriften immaron ennekem, mert te benned bizic vram az en lelkem, es te benned nyugſic vram az en ſiuem.

Szárnyad ala vetem az en remēſegem, mīg el mulnac tőlem az en ellenſegim, es mīg el tauoznac tőlem en bűneim, czac te benned leſen vram en őrömöm.

Te hozzád kiáltoc hatalmas vriften, mert nintſen en velem ki moſt iot teheſſen, en ellenſegimtől engem meg mentheſſen, es en dolgaimban ki iora viheſſen.

Velem en ſent atyam nagy foc iokat tettél, mert menyből ennekē őrizôt küldöttél, en ellenſegimtől engē meg mentettél, es az en ſiuemben őremőt ſerzettél

Az hatalmas Iſten nagy hatalmaſſagát, en hozzam boczatá ő nag igaffagát, es meg monthatatlan nag hatalmaſſagát, hozzam meg ielente nagy io akarattyat.

Nekem ellenſegim mind ackic valánac, ſenē oroſlánoc mind meg rontatánac, eſte velem leuén őc nem árthatanac, mertel vőtted vram éréiét azoknac.

De ennec feletté emberec között is, en reám tamadtac fókán ő közöttis, hamiffagot ſoltac ellenem azok is de nem árthatánac ennekem azokis.

Ezeknec ő nyiloc es az ő feguerec de ſemmi nem egyeb hanem az ő nyeluóc, vermet áſtac nekem es őc bele eſtec, czalárdſagoc miat őnnen magoc veſtec.

Azert vram teged en fel magaſtallác, te diczőſegben hazalmaſnac mondlac, mind ez világ előtt irgalmaſnac valla, es io akaronac en tégedet hylac.

Kéß most az en ßiuem neked enekûlni, kéß most io voltodért nagy hálákot adni, es mindenec élôt tegedet vallani, ßent neuedet örökcké diczerni.

Kely fel azért mostan en nagy diczôffegem, legy mindenben nekem mostis segîtffegem, érôtlfegemben legyen érôffegē, es veßedelmekben leg otalmã nekē.

En fel magasztalom irgalmaffagodat, es mindenkor vallom te igaffagodat, mind ez egeß földön irgalmasfagodat, mindenkor hirdetem az te io voltodat.

Szent Daud Profeta az ô leuelében, ô Soltar könyuénec ôtuen hat reßeben, könyörög istennec keferűfegében, ellenfegē élôt valo retegesben.

Egyetemben véle az mi ßükfegünkben, nyomorult voltunkban ez földön laktunkban, diczeriúc az istent ô diczôflegebē, à ßent angyalockal enekellyűnc menyben.

PSALMVS LXX.

ORóc Isten figyelmezzél az en segitffegemre vram
Isten fies hamar nekē fegedelmemre áldot Isten otalmazz meg ßent fiadnac neueben.

Mind meg ßegyenűtteffenec es meg gialaztaffanac, kic keresic en lelkemet es el veßteni akariác, áldot Istē.

Hatat adni vißfa futni mind keßer itteffenec, kic a-karnac nekem gonolít meg ßegyenűtteffenec, áldot:

Es leg ottan pironfaggal vißfa veretteffenec, kic en ra itam bosßut teßnec nyaualyamon örűlnec, áldot:

Örűl-

Órúlyenec mind te benned, kic tegedet kerefne,
kic heretic ſent fiadat magafſtaluán diczeric, áldot
Iſten otalmaz meg ſent fiadnac neuében.

En peniglen ſúkólkódó nyomorult ſegeny vagioc,
te vriſten ſegely engē, mert czac egyedűl vagioc, áld:

Te vagy nekē nag ſegítőm te vag meg ſabaditom,
de te ſies vram Iſten te vag en otalmazom, áldot:

Igy könyörge az ſent Daudid Chriſtus Vranc ké-
pében, moſt könyörög kereſtyenſég ő nagy veſedel-
mében, áldot Iſten otalmaz meg ſent fiadnac neueben

PSALMVS LXXI. G. SΣ.

ad notam Sies moſt mi hozzánk vram.

VRiſten legy moſt mi velűnc, mert ſokan tamatta-
nac ellenűnc, nintſen kihez az mi feiűnket, ſúkfe-
gűnkben haytanunc.

Remenſegűnc bizodalmunc, mindenkör czac te
voltál, otalmunc, azert moſtis te ſeſegednec batorſag-
gal könyörgűnc.

Az te ſent fiadert kerűnc, hogy nekűnc payſunc
legy otalmunc, félelműnkben ſarniaid alatt, hog tug-
gyuc meg maradnunc.

Mert meg indult ellenſegűnc, végezéſt végezet mi
ellenűnc, hogy meg hirűnc ſe maraggyon meg ez föl-
dön ſoha nekűnc.

Nagy

Nagy karomláft þol ellenúnc, párt úteft tamadáft
mond felölunc, boßþufagbol minden ránc kiált, amit
nem hallotis tölunc.

Az mi fel nevelt fiainc, kebűlenkben fel nevelt edes magzatinc, vőfegűnkre bolgalatunkat, im láfd miuel fizetic.

Kemelléft nem teőnec raitunc, mind tőzzel feőuer-
rel vannac raitunc, el veőteni igiekezenec, hogy ne-
uethesőenec raitunc.

Nagy érős fejedelmeket, ránc tamarítottanac nagy vtakat, hogy mi raitunc minden oc nekül, ki tóltfec boffufagokat.

El vegeztec egy tanaczbol, hogi ki kergeffenec or-
 bagunkbol, de azt hiszuc hogy nem ertottéc, felfeged
 tanaczabol].

Meg gyűlölt az Isten minket, azt mondgyac nem
 szeret vram minket, buneinkért nagy haragodbol meg
 akarß verni minket.

Ezeket mi mind érdemiűc, vétkeinket ha élő ſam-
lálliűc, az bűn ellen nagy haragodat, akarod hogy ef-
meriűc.

Tüggyc ackic velünk völtac, most reanc vgian
azoc tamattac, de męg eddig akaratód ellen, nekünk
femmit nem ártottac.

Im vram mirè iutottunc, vęfegűnc ideiėn kel bu-
dofnunc, mikor minden edes őrűktűl, immár meg fo-
gyatkoztunc. Ne

Ne hagy azért vefsegünkben, Nam soha nem hattál fűkfe-
günkben, hogy megtesse hatalmasságod, nagy érőtlensegünk-
ben.

El faratunc nem futhatunc, teneked fűksegünkben köny-
örgűnc, bűneinknec érdöme kerint hogy mi ne véreterfűnc.

Könyörűly immár my raitunc, lelkünkben kic read tamaşko-
ttönc, şabaditz meg ellensegűknec, kézekben hogy ne ef-
sűnc,

Ellensegűnc el tşriénec, töled oly igen meg röttenyenec,
kic lelkűknec gonoft kiuanac, mind meg şegyenűltesfenec.

Nag hatalmadat hirdettyűc, ezert io völtodat magasztallıuc,
şent neuedet mindenec elöt, nagy fel şoual diczeriűc.

Enni nagy idötöl fogua nem hattál anyanc mehetöl fogua,
moft sem hatz el, vram el hittuc, öröc idötöl fogua.

Kéméletlen sokşor vertél, de hamar ífmétlen hozzanc tertel,
hogy lelkűnkben inkab tiztuliunc, tűzben azért vettétel.

Oröcke nam el nem hattál, az te şent lelköddel vigasztaltál,
moft se hagy el kegyelmes atyanc, ha fiaddá fogattál.

Mikoron meg şabadulunc, kit immar bizonyal mi remenlűnc,
diczeretöt, nagy hala adaft, my teneked eneklűnc.

Szent Daid az Soltár könyben, Abfolon fia élött futtaban,
igy könyörge mint iruán vagion, hetuen eggic réfében, ezer öt
zaz hatuan haromban.

PSALMVS LXXVII

AZ vrıstent magasztalom, io voltarul emlekezem, minden
kor hozza folyamom, mert meg halgat azt iol tudom.

Szantalan kénokban valęc, bűneimert kit érdemlęc,
de ífmeg meg könnyebűlęc, mihelt vigasztalást halęc,

Nag haburufág lelkemben, şoc retteges volt şiuemben, ny-
omorult valęc testemben, tellyes minden életemben.

El ter ieştuén kezeymet, kiáltottam istenemet, czac be sem
huntam şememet, nem leltem şohol helyemet,

Magamban en dolga imrol, élöbbenı életemröl, nag kedues
nyaiaşagomrol, gondolkottam enekemröl.

Enél inkab buşyttottam, magamat şomorytotam, lelkemben
czac haborgottā, tufakoduán ezt mondotta, G Töle

Tôle Isten mind öröcke, hyueit el vethetye? kegyelmét meg vonhattya? vallions meg tagadhattya?

Istennec nagy esküese, fia által tött kötése, étzer valo végezése, el mulhatike bekede?

Főkeppen lelkem magaban, azt forgattya busultabán, irgalmasságát magaban, tartthattya, haragiaban?

Ez lún az en betegsegem, fiuemben naág gyótródesem, de más felől batorfagom, vagion oly nag vigafogom.

Regi nagy irgalmasságát, hísem istennec hatalmát, hozzam nagyio akarattyát, mely el forditia haragyát.

En búneimet latom vala, fiuem azért retteg vala, mikor magara nez vala, batorkodni nem mer vala.

Nagy erőssen igaz hittel, magam isten bekedeuel, kegyelmes ígeretiuel, batorítám fent lelkeuel.

Czuda irgalmassagodat, hísem vram hatalmadat, onnat vésem bizodalmat, en lelkem minden otalmat.

Erős faraho éreiet, Izraelnec ellenseget, mind el veftéd nagy fereget, mutatuán karod éréjét.

Neked vram felélemmel, mind szolgálnac naág örömmel, az vezekis nagy fiesfeggel, vtat adnac rettegeffel:

Erős hegyec indulanac, trombita szoc hallatanac, az heg alatt kic valanac, mindnyaian meg futamanac.

Kezeidben es markodban, élet s. halal birtokodban, meg mutatad hog markodban, vagion minden otalmadbã.

Erős, vitéz mint nepeyt, az ember ő ket szemeyt, mint io pafator ő iuhayt, vgy otalmazza hyueit.

Az hyueknec fámac vagion, neuec nalad irua vagion, hayoc fala famam vagion ráioc oli naág gondod vagion:

Ne fely azért haburudban, ő en lelkem nyaualiadban, erős legy bizodalmadban, mert istennec vaág keduében.

Meg famlalta futafodat, fel iedzette firalmadat, mind fel irta nyaualiadat, vgy vifelte uagy gondodat.

Ha keuisse ostorozott, auual tôle el nem űzött, inkab kezeher tanított, mint io atya vgy oktatott:

Az szer David Soltar könyben, hetuen hetedic részében hiueket késerűségben, így vigaztal ez igeiben,

Felle-

Felfeges Isten neked ielentyűc mi nagy nyaualyankat, panaşol-
koduán élőtted mondgyuc mi bosşufaginkat.

Mert el be iűttec az pogán népec te örökşegedben, meg fer-
teztettéc şent templomod az te hijueidben.

Mind el puştitác Ierusalemet az kerekştyenşegyet, más félől
benne Christuş kergetyc az egy iduőşşegyet.

Te şolgaidnac véteş testeket égi madaraknac, es te şentidnec
tag ia ijt adác kegyetlen vadaknac.

Ki ontác şelle mint az bű vizet ézeknek véreket, nem ta-
látatéc ki el temetne az ő holt testeket,

Vagyunc immarán czac nagy şidalom mi şomşédşaginknac,
es meg czuşolás minden nepéc kőzt kic kőrnýőlunc vadnac:

Meddig haragşol felfeges Isten végetlen ellenűnc, bosşu ál-
lafod mint az sebes tűz fel geried ellenűnc.

Fordítad immár te haragodat az pogán nepekré, kic nem
eşmerneş tegeş vřıten ő iduőşşegekré,

Az orşagokra kic segetşegűl neuedet nem hijác, mert őc meg
eűéc kerekştyenşegyet helyét el puştitác.

Ne emlékezzel regi bűnűnkről de hamarşag minket, élől vé-
gyenec irgalmaşşagid mert meg nyomorottunc.

Ő iduőşító edes iştenűnc şegely már meg minket, az te neue-
dnec diczűşşegeiért şabadits meg minket:

Es legy kegyelmés te şent neuedért az mi bűneinknec, hog
ne mondthaşác az pogán nepéc hol vagyon Iştenűnc.

Ielenteşşec ki minden nepéc kőzt mi şemeinc élőtt, bosşu ál-
lafod te şolgaidnac vérec hullafaiért,

Iuşşon elődben foşaşkodafoc az şegeny fodlyoknac te ha-
talmadban ments meg mind az kic halalra tartatnac

Bűnteşd meg az mi ellenşeginketthet kedpen vřıten, az şidal-
omért kit raytad teşnec felfeges vřıten.

Mi penig földőn kic te népeid es iuhajd vagyunc, kiket
legeltetz te şent igeddel neked hálát adunc.

Es nemzetşegről nemyetşegekré tegedet hirdetűnc, tişteşşe-
det diczűşşegedet mind őrőcké vallyuc.

Igien kőnyőřőg anya şent egyhaz ellenşegi ellen mint iruán
vagyon az Soltár kőnyűnec hetuen kilentz reşében,

K Ereկtyeneknec istene, te vagy hiueknec օրիշօie, nepeknec kegyes vezéré, mindeneknec gօđ vifelօie, ieients hatalma sfagodat, es tartz meg az te iuhajdat lathafunc otalmadat.

Vristen tekents meg minket, boczáfd meg bűneinket, ad meg lelki sűksegűnket, Christust mi iduօsfegűnket, miglen haragol vristen, te sfolgaidra ily érօsfen, halgafs meg minket hitbē

Siralmas nekűnc kenyerűnc, keferues minden életűnc, sfom-sfédinktol bosfuntattunc, ellenfeg inktօl rontatunc, terits meg minket vristen, es láfs mi hozzanc kegyelmeffen, hogy el ne ves-sűnűnc bűnben

Iuffon ésfedben regenten, atyanc hogy volna enfegben, az poganfagnac kezében, Egyptօbeli érebօn, ki hozád az te népe-det, el fokafitád it ez földօn, meg sfaporitat օket

Vristen az te haragod, imé most mi reanc sfallott, orsfagunc meg puftittatott, te sfent templomod el romlott, tery hozzanc hat-almas Isten, kօnyօrgűnc neked keferueffen, ne hagy el ve-fűnűnc bűnben.

Otalmazd az te nepedet, nyomorult kerektyenidet, fordits reanc kegyefsfeged, hadd lassuc te sfent sfynedet, Christus Iesufnac érdemé, kit nekűnc adtál iduօsfegrē, tartfon meg minket hithben.

Mutafdimmár katalmadat, Christust az re sfent fiadat, vedd el rolunc haragodat, tauoztasd az poganiokat, hogy sfolgalhafunc tegedet, es diczerhefsűnc te, neuedet, tarthafunc te sfent igedet.

Szent Daud az Soltár kօnyben, kerektyeneknec képében, kօnyօrgeft teken eckepen, mijs kօuefsօdc օt ebben, hogy Isten az poganfagot, rolunc el végye az fogfagot, es adgyon sfabadfá-got

PSALMVS XC.

A Z ki véti sfegedelmét az istennechatalmaban, az oly ember batorfagos az mennyei sfotalomban:

Vallást tefen az hyű ember té vađ nekemen iftenem, te vagy nekem batorsfagom, benned bizom en iftenem.

Mert engemet te mentél meg, ellenfegimnec tօrétօl, az ke-keménfeg es igektօl, tօruennec rettegefetօl,

Vifel teged az vristen, օ sfent vallán árnyekaban, hogy min-denkor te bizhafsal, Istennek sfárnyai alatt.

Iesus

Iesus Christus egy igafság, környekez teged payful,
femmit ne foly az eyeli hitetlen rettegefektől.

Semmit ne fely nyiluan valo haborunac nyilaitul,
titkon valo keferteitől, deli őrdógtól uakfagtul.

Te mellőled bal kez felől ézeren mīd el hullanac, iob
kez felől tiz ézeren, teneked nem árthatanac.

De maga te ſemeiddel ott meg látod meg esmered
hog az Isten az bűnökért boszut ál embert meg bűntet.

Mert te bizol az mēnyei nag istennec hatalmában,
batorfagod helyhezteted, igen nagy hatalmas vrban.

Nem iarulhat neked soha femmi gonos romlasodra
es hazadhoz nem közelget vesedelemnec ostroma.

Mert parantsolt te felőled ſolgalo ſēt angyalinac,
hogy minden te vtaidban őrizzenec ne hadgyanac.

Az istennec ſēt angyali vifelnec teged kezekben,
hogy meg ne űfdlabaidot, törtenet ſerint az kőben.

Aſpis kigion es az mérges basiliscus kigion te iárſ,
mert az tóruény es az bűnök, te raytad nem vralkodnac.

Talpad alat meg nyomodod az oroſlant es őrdó-
gót, es az fárkant az nag halált, az poklot az karhozatot.

Szol az Isten az emberről mert ez en bēnem remen-
lett, meg ſabaditom meg mentem, mert meg esmer-
tē neuemet.

Ha en hozzám fel kiáltand, meg halgatom es meg
mentē, véle vagyoc banattyábã, es őtet meg diczõitem.

Neki adoc hoſu napot, es az őróc bodogfagot, es
meg mutatō ő neki iduózító Christusomat. H Ezt

Ezt meg írta az ſzent Daud Soltár könyvec közepében, írta kilétzuen reſében, hog minden bizzéc iſtében.

PSALMVS CIII.

AS ki az iſtent meg eſmerheti, io téteményit éſében veheti, annac ſent lelec ſíuét gerieſti, halá adaſra ötet ſerkengeti.

Bizonyfág nekünc erről ſent Daud, ki meg eſmereg az ő teremtoiet, teremtoienec io tétemenit, imilyen modon el kezdé eneket.

Diczérden lelkem minden éröddel, az nagy vriſtent az ő ſent neuéuel, álgyad az iſtent mind életedben, el ſe feleytſed io téteményeben.

Ő boczatya még minden bünödet, ő gyögittya meg tö betegſegedet, es kárhozattol meg ment teget, meg koronázza teneked feiedet.

Te neked feied az ő ſent fia, bünvec halalnac érös bay viuoya, es az ördögnec ő meg rontoya, ez mind iſtennec ſent irgalmaſſaga.

Ki minden ioual teged meg latott, imatſagodban teged meg halgatott, mint az keſelyöt ki már meg aggott, nagy büneidből vgian meg iffiuytott.

Illehet neha, meg ſanyargatott, ſoc kéfertetet te reád boczátot, mint kegyes atya meg oſtorozott, de ézzel teget kezehez tanított.

Másfelől eſmeg hozzáia fogott, ellenſégidért érted
boſtut

bossút állott, hogy ezt hiheffed foc példat adott, az Sido nép közt kit meg szabadított.

Bizzál en lelkem az vrštenben, igen irgalmas ő teremébetiben, cs kefedelmes az büntetésben, czac hogy meg iobbuly az te életedben,

Ha egy keueffé haragot mutat, az ő haragia mi né végig marad, fenégetése nem öröcké tart, irgalmasságá ísmeg teged meg lát.

Nem bűnűnc berint teßen mi vélűnc, nem bűlnűnc berint fizet meg mi nekűnc, meli igen magas az ég mi tőlűnc, olyan igen nagy irgalmas mi nekűnc.

Oly igen messze vetté bűnönket, az nap nyugathoz, mely tauuly nap kelet, hogy immár az bűn hatra nem térhet, immaran minket pokolra nem vethet.

Miként az attya fiaijt bñnya, ackeppen Isten hyueit nem hadgya, mert nem angyaloc azt így iol tudgya, ő teremtté mely gyarloc iol lattya.

Fűldből teremte földé kel leni, miként az fűnec vgian meg kel aßni, mīt az viragnac el kel hullani, Adā fianac vgian meg kel halni.

Az mi testűnkéből lelkűnc ki mulic, oßtán ez földre nem emlekezhetic, bñnt Daudid mondgya hinnye illic, ezert egy bñntis nem imadkozhatic.

Az vrstennec irgalmasságá, Isten félűkőn mind ő-róktól fogua, fiurul fira mi reánc bñlla, Christus Iesus-nac meg igazítáfa.

H ij Kic

Kic ötet fellyűc mondasát tegyűc, paranfolattyát neki meg őrizzűc, neki engedgyűnc, ezt emlegefsűc, enni io vóltát hogy el ne vesűcsűc.

Vigafág nekűnc haborufagban, mert vagiō vrunc magas menyorűágbā, mindeneckel byr kiralifagaban, őrócké valo hatalmassagában.

Azert mindentől meg otalmazhat, az bűn az őrdög az halál nem árthat, az tűz es az víz meg nem gyalazhat, tömlőtű es feguer minket el nem ronthat.

Mint ezt meg irta ſent Pal mi nekűnc, kinec irasát minnyaian kel hinnűnc, ha Isten velűnc Chriſtus mellettűnc akarnam latni ki vólna ellenűnc.

Ha Chriſtus Ieſuſt mi nekűnc adta, ki ő nekie nagy kinczős ladaia, femmi nints nala oly igen draga, kit az Chriſtuffal mi nekűnc nem adna.

Ti ſent angyaloc iſtent álgiatoc, mertő általa vattoc hatalmasok, mindenkor neki ſauát hallyatoc, meg fogadgyatoc ő neki ſolgaltoc.

Ti feiedelmec meg halgaſſatoc, Iſten vratoc neki ſolgallyatoc, akarattyában ti el iaryiatoc mert tiſte-
tekről ſámot kel adnotoc.

Egyhazi népec tijs kic vattoc, iſtent álgyatoc mert paſtori vattoc, vg kiáltsatoc prędikallyatoc, mint egy trombita vgy hangiczallyatoc.

Te ſegén kőſſeg te igen gyors legy, gyakran halgaſſad iſtennec igeiét, tőledis Iſten vgy diczerteffec, hogy alab valo mindennél te ſe legy. Min-

Minden allatoc istent algyatoc, ő teremtotóc minnyaián vallyátoc, ez égeß földön valahol vattoc, teremtotóket őrócké algyatoc.

De keualtkeppen ő te en lelkem, algyad az istent te minden idődben, mert teged adott ez begē testben, bent fia áttal ísmeg hozza véßen.

Ezt monstan bōrzéc istent diczeréc, foc io voltaban őtet meg esmeréc, kereßyen nepet ezekre intéc. az ézer őt bāz neguen nyoltzban bōrzéc,

ASON PSALMVS CXII. G. SZ.

Bad notam Bodog az illyen ember ő magaban. Bodog az illyen ember ő lelkeben, az ki az istent hiszi beßedében, féli tisteli őtet igaz hitben, bent Dauid mondgya ezt az Soltar könyben.

Ennec minkēkor nag gyönyörűfége, czac ő vraban kegyelmes beßede, nints rettesben soha az ő bīue, mert mindekoron bizic istenében.

Noha vétkezic tudatlanfagából, el éfic gyakran erőtlenségből, nem marad, fel kēl hamar az vétekből. az vristennec nagy fegedelméből

Ennec ez földön foc ioßaga leßen, beűseg gazdagfág ő hazanál leßen, Isten áldása haza nepen leßen, keuésből neki mindenkor foc leßen.

Diczéric őtet tellies életiben, őrűlnec neki élőmenetiben, kara nem leßen hireben neuében, mellete leßnec nagy tisteffegeben.

H iij Igen

Igen taplallya ő az ſegenieket, ielesben kedig az kereſtyeneket ſenki nem lattya az ő ſűkſegeket Iſten áldaſa gazdagittyá őket

Czelekődeti czac az iſtentől fűg, gazdag ſagában fel nem fuualkodic, kár vallaſaban ő nem boſſonkodic, hiſi iſtentől hogy czac probaltatic.

Tamad reaia ſoc félé kefertet, toc hamis hir neű ſoc gonof izenet, de ſoha ſiué attul nem ijed, iſtenben bi-zott ſemmit nem retteghet.

Vig aztaláſa nagy vagion ſiuēnec, mert erőſſegé nagy vagionhittnec, noha reaia ſokan iregykednec, de ſándekokban élő nem mehetnec.

Soc nyomorultnac volt ő taplaloia. tudgya miczo-da az ő hiuatala, háza nepéré ſorgalmatos gondgya, hogy ſűkſegeket ſenki ne monthaſſa.

Puſtaſſagarol ő az ſent egyhaznac, nagy ſűc vol-tarol az hyű tanitoknac, fő gondot viſel hogy marade-kinac, menyegben gyűtſen kintſet ſiajnac.

Az ſegenyeknec nagy gondgyát viſeli, ſomiuhoz-nya nem hadgya éhezni, iſtennec akar io ſafára lenni, czac azertakar mindennel ioltenni.

Parantſolattyát iſtennec hogy féli, véres vėriteckel az kenyeret eſy, marhaiát adgya igazán es véſi, auual ioſágát ſaporauá teſi.

Iſten beſede nala nagy gazdagfág, az keues ioſág nala nagy fokafág, bekeuel lakáfſ nala nagy vrafág, de nagy ſigénſeg nala haborufág.

Kere-

Kereſtyenfeget heiaban nem hannya, ackiben az hit magát ki mutattya, heiaban valo kereſtyennecc mondgya, kiben gyümeltſet az hit nem mutattya.

Innen meg ertsúc kereſtyenſegünknek, byzonios ie-
gyet mi iduőſſegünknek, mert az ſeretet peczeti hi-
tünknek, az nagy irregyſég hitetlenſegünknek.

Ezeket irta ſent Dauid könyuében, zaz es tizenket
ſep diczeretiben, hogy az kereſtyent meg eſmérd hi-
tiből, kiuöl kedigglen czelekedetiből.

ASON PSALMVS CXII.

BOdog az firſiu ki féli az Iſtent, az ő parantſolattya-
ban gyönyörködic, mint az iambor ſiu enged az
attyanac, nem külömben ezis az nagy vriſtennec.

Aldottac lesz nec ez földön ő fiaij, az Iſten beueyti az
ő ioſágokat, nem leſen ő nekic valami ſükſegec, mi-
kepeen az Iſteu nekic meg igérté.

Diczéret gazdagfág leſen ő tázában minden iouai
ötet ſereti az Iſten, az ő életében leſen feghetetlen, az
ő igaffágá öröcke meg marad.

Fénlic ez ily ember ő iamborfágában, az töb nepec
közöt mint az vilagofság, batorfagos mīden czelekedet-
tiben, irgalmas mindenhez es nagy bekeſſeges.

Könyörül az ilyen minden nyomorulton, minden
ioſágabol beűſſeggel oſtogat, tuduán hogy az Iſten őt
tötte ſafárta, hogy gongyát viſellye az ſükölködőknek.

Minden

Minden befédében vagon nagy igafság, minden
 űoláfaban iftennec igéié, mert ez neki minden nag győ-
 nyórűfegé, fenkit nem ragalmaz ez nem gyűlűlkűdic

Ekefeges leűen az ő iftenében, nem retteg űemmit
 az hitetlenec kűzűtt, nem félí az ő nagy űenégéteűeket,
 otalma ő neki az őrűc vűiften.

Őrűc emlekezetben leűen az iftűnűl, kí az őhyueirűl
 el nem űeletkezcí, ígeretí űerint ő nekic meg űízet, az ő
 ío voltabol Chriűtuűnac általa.

Nem űel ez valami gonűű ízenettűl, nű retteg űemmit
 ez mikor haborgatyác, minden reménűege az egy bi-
 zony Iűten, kí őtet biztattya es meg otalmazza.

Bator az ő űűue iftennec általa, hogy kíűertetiben
 meg ne botrankozzéc, diczekedgyéc inkab az ő ellenűe-
 gin, világon őrdűgűn teűten es az poklon.

Iűtennec malaűtya űénlic ez emberbű, diczértetic ez
 az igaz emberektűl, meg koronaűtatic az nagy vűiften-
 tűl, es bodog leűen iftennec orűagaban.

PSALMVS XIII.

K Ereűtyenec kí ezűűldűn lakaztoc, neueteket az
 iftennec adtátoc, az ő neuét űűntelen tí álgyatoc,
 véle végrű kogy tí vűalkodgyatoc.

Mind ez vilag az ő neuét diczérűé, legien áldot az ő
 neue azt kérűé, ellenűegűnket minekűnt eű tűrűé, es bű-
 nűket nekíec el ne tűrűé.

Nap kelettől fogva nap nyugatiglan, az ő neuét diczeriéc mind addiglan, mert neué neki vagion halhatatlan, io voltabol mi tőlunc foghatatlan.

Az vristen vralkodic mindeneken, ez vilagon mind az pogan nepeken, diczófegé vagiō neki mennyekben, örülnunc kell nekunc ezen ſiuunkben.

Kiczoda oly hatalmas országban, mint az Chriftus ki lakic magassagban, mindeneket néz ő nyaualyaiban, es lelkenec igen, nagy faydalmában.

Fel emeli földön az ſegenyeket, az ganeyban fertengő bünösöket, hogy hatalmassa teheſſe mind őket kic ő benne helhezttetic ſiueket.

Az meddöket az vristen meg álgya, magzatockal őket béuen meg lattyá, életeket nekic meg ſaporittya, mind öröcké életekben tapalya.

Mert Chriftusnac mennyorſágban az tiſti, földön mennyen ala valokot nézi, az keuélyeket feienkent meg tőri, ez világi bölczeket ſegyeníti

Az érdemes ſenteket ő vtallya, az kép mutatokat is kárhoztattya, az félelmes ſiuóket, vigasztallya, mennyorſágnac bodogfagát nekic adgya.

Szent Daud idia ezt az Soltár könyben, énekénec ſaz tizenharom reſeben, anya ſent egyház énekli diczeretben, az iftennec ő nagy diczeretiben.

ONál minket Daid Propheta az Soltár könyben, illyē mondon ſaz tizenhet el ötöt rendeben.

Diczéret ec az vristent ti pogan nepec, diczéret ec ötöt minden nepec nemzetfegec.

Mert mi raytunc bizonyttatic irgalmafsága, es meg marad mind öröcké vrnac igafsága.

Igaz es hyű az vristen ő beſébeben, tőkellertes álhatatos ő igerétiben.

Azert bizzunc iftenünk nec fogadaſában, nem véűnc el ha hiendűnc irgalmaſſagában.

Fellyől mullya minden dolgait irgalmaſſaga, minden bűnöket fellyől halad kegyes gazdagſaga

Inned értyűc véghetetlen kegyelmefségét, Chriſtus Ieſufert hozzánc valo atya iſerelmét.

Mert ő minket ingyen valo áándekából, el válaſta ſiaiuá irgalmaſſagából.

Es meg vála minket veűett nyomorultakot, az vakſagbol poganyokat baluány imadokat.

Fel tamaſta ſent igeienec öröm ſazloiát, Chriſtus Ieſufert kiáltá bűnek nec boczanattyát.

Hogy valakic Chriſtus Ieſusban tiűtán hinne nec, öröc életet byrhatnánac es el ne veűné nec.

Vagion nekűnc ſabadſagunc bűntől halaltól, Chriſtus Ieſufert az tőruentől öröc kárhozattól.

Ier diczeriűc azert ötöt mijs örömmel, magaſtalliuc ōruendezuén hitbéli örömmel.

Aldot

Aldot te legy atya Isten edes teremőnc, igazgassad életűket kegyelmes istenűnc.

Diczerterffel Iesus Christus edes meg vőltőnc, engestellyed őent atyadat mi egy kőzbe iőronc.

O őent lelec diczerterffel mind egyetemben, vigasztallyad batorits meg őiuőnket lelűket.

PSALMVS CXXI.

IEr emlekezzűnc kereőtyen nēpec az nagy istennec az ő io vőltőrol, mert czac ő nekűnc minden io teuőnc, menyēn es földőn czac ő igazgatonc.

En fel emelēm en őemeimet az nagy hegyekrē es az nagy vőlgyekre, hogy fegedelmet honnat kel varnom, de nem talalec tőbbet az istennēl.

Czac ő eenenkēm en fegitfegem bűntől halaltol rettenetes kēntol, es kőrhozattol meg ment engemet, ki teremtőtte mennyet es az földet.

Nem hagy tegedet az kezertedben az te labadot gonosra nem vőő, mert az vristen vigyaz te read, mert még esmerted ő őldot őent neuēt.

Ime kereőtyen mely nagy őrőműnc, vagion mi nekűnc az nagy vristenben, mert nem alusőic czac reőnc vigyaz, es czac ő minket őriznyie akar.

Aldot vr Iesus meg őriz teged, es el be fedez azo ő őent kezēuel, minden terhedet ő el vőfeli, es el fedezi az te bűneidet.

I ij Az

Az nap az napon teged el nem ront, es az étzakán az hold el nem emeßt, mert ez vrísten teged meg óriz, minden gonóftul lelkedet meg menti.

Órizzen teged az nagy vrísten minden dolgokban tegedet meg áldgion, valahol te járß az ő neuében, meg otalmazzon most es mind órócké

Szent Daud iria az Soltar konyben ő leuelénec ßaz hußon egy reßében, mikor az ístent ő meg esmeré, foc io voltárol nagy halakot ada.

Ezt mostan ßórzéc ístent diczeréc, kegyelmes voltat neki meg esmeréc, segitsegében es io tetében az ezer őtt ßaz, es negyuen kilentzben.

PSALMVS CXXIII.

AΣ kic biznac az ístenben, el nem veßnec életekben: iduózólnec hitból.

Az ístennec beßedében, kic maradnac ßerzéfében: iduózólnec hitból.

Ezec leßnec erőßfegben, mint egy kő ßal kemenfegben. iduózólnec hitból.

Sokßor esnec kefertetben, de őc el nem veßnec abban: iduózólnec hitból.

Mostán az ioc fégyelemben, tartatnac es fenytekben: iduózólnec hitból.

Tegy ézekuel iot vrísten, az kic biznac ßent igedben: iduózólnec hitbel,

Az

Az kic pedig hitetlenfegben, élnec es nagy kéuélfegben: mind el veñnec abban.

De az hiuec bekeffegben, leñnec óróc diczóffegben: iduözülne hitból.

Ezt ßent Daudid az Soltar könyben, ßaz es hußon negy reñeben, irta diczeretben.

PSALMVS CXXIII.

MIndenéc meg hallyac es iol meg tanullyác, kic fedelmeket iftentól nem váriác: nintfen iftennelkül fegetfeges iduóffeg.

Vala mely varáfnac auag haznac népét, vristen nem örzi, higgyed annác veñtét: mintfen iftennelkül feget:

Czac heiaban leñen reggel fel kelestec, nektec kic erőffen iftenben nem hiñtec: nintfen iftennelkül.

Eckeppen tórtenik minnyaián tinektec, munkauall banatual kic kenyeret éñtec: mintfen iftennelkül feget.

Nagy könnyen az Isten ád mindent azoknac, kic czac benne biznac neki hönyörögnec: nintfen.

Mint az febes nyilac hatalmas kezében, erőffec az hiuec Isten otalmában: nintfen iftennelkül feget.

Bodog az ki lelkét hituel erőffeyti, minden ellenffegyet erőffen meg gyózi: nintfen iftennelkül feget.

Iria ezt ßent Daudid ó Soltar könyuében, ßaz hußon hetedic ékes enekében: nintfen.

MInden hyű kereſtyenec meg hallyatoc,
Mi legyen tőkellertes bodog fagtoc.

Féllyetec vratokat iftenteket,
Az ő parantſolattyát ſereffetec,

Ellyetec igazán kezi munkaual.
Igy éltec iol es igaz bodogſagual.

Tinektec feleſegtec hazatokban,
Szűl iambor fiakot gyaporadasban.

Kickel meg ekeſeti hazatokat,
Mint az ſőlő gerezdec veſſőiöket.

Aztaltoc kőrnýűl űnec ti magzattoc,
Mint az ſęp olay fanac ekes agoc.

Eckeppen álgya meg az embert Iſten,
Valaki feli őtet igaz hitben.

Algyon meg titeket az őróc Iſten,
Ki lakic az ti győlekőzetekben:

Az Iſten ſaporitſa ioſágtokat,
Es adgyon fiatoknac io fiakat.

Bekeſęg legyen anya ſent egyhazban,
Vgy legyen mondgya minden ember bizuán.

ASON PSALMVS.

BOdogoc azoc kic iftent félic, es igaz hitél kic őtet
véſie, paranſolattyát nekie teſie, kezec munka-
kaiát kic igazán éſic.

Kezec munkaiat Iſten meg álgya, éledeleket meg
ſapo

ſaporittya, es életeket meg hoſſabittya, az igaz vtra
 őket igazgattya.

O felefegec hozzáíoc illendő, hazokban leſen mint
 io termő ſőlő, fiaj neki hitben neuekednec, aſtala kőr-
 nyűl mint olai fa veſőc.

Meg áldgyon teged az kegyes Iſten, es öregbitſen az
 igaz hitben, hogy te valhaſſad iduőſſeged menibē tege-
 det vigyen őróc diczőſſegben.

Es hogy lathaffad fiadnac fiaijt, nemzetſegidnec
 ſaporodafit, es bekeſſegnec draga gyűmőltſet, kereſ-
 tyeneknec hitben epőleſet.

Eckepen áld meg embert az Iſten, ki féli őtet
 minden időben, es acki bizic ő igeretiben, tamaſa le-
 ſen az ő életében.

Szent Daud irta ezt az Soltar könyben, ekeſſen mon-
 gya ſaz huſon nyoltz reſeben, mert kellemetes hazas-
 ſag iſtenben, kit meg koronáz őróc diczőſſegben.

PSALMVS CXXVIII.

Bűnőſőc hozzád kiáltunc, vriſten könyörűly raytunc,
 nifd meg az te fűleidet, halgaſdmeg könyörgesűnket,
 mert ha te mind meg itélendőd, az mit vétkeztűnc te
 ellenőd, mind kárhozunc élőtted.

Nagy az te irgalmaſſagod, az bűnt meg boczatod,
 nints nekűnc femmi érdeműnc, nints femmi ártatlanſa-
 gunc, nints ki diczekeggyec élőtted, felűnc minnyaian
 tegedet, es könyörgűnc teneked. Azert

Azert bizzunc az istenben, es nem az mi érdemünkben, nyugodgyéc ő benne lelkünk, ő legien mi remenfegünk, lam ő nekünk nyaluan igeri, hogy akar otalmunc lenny, azert higgyünk ő neki.

Legyünk erősséc hitünkben bizzunc czac az vr istenben, ne efsünk benne ketfegben, ne somorkoggyunc lelkünkben legyen erős minden kerebstyen, ki meg v-yult bent lelekben, es bizzéc az istenben.

Ha nekünk foc bűnünk vagion, istennec több kegyelme vagion, nints ő irgalmanac végé, noha emberök-nec foc bűné, ő mi nekünk kegyes paſtorunc, ki őriz minket pokoltol, es meg ment kárhozáttul.

PSALMVS CXXX

Felfeges Isten hozzád kialsunc nagy keferűfeggel, könyörgünk neked hogy legy fegetfeggel.

Tekentz meg reánc kerünk vrísten ily nagy búkfegünkben, es fegely minket erőtlensfegünkben.

Miként az foglyoc tömlőtzen fenekén erőssen kiáltnac, fenki nem hallya sem könyörül raytunc.

Pokolnac kénnya bűnnec fokfagá dihösködic raytunc, legy fegitfeggel hogy mind el ne véssünk.

Ha bűneinket te meg tartandod felfeges vrísten, vallyon ki leßen élötted büntelen?

Nintsen ártatlan nintsen bűnnélkül fenki te élötted, azert könyörgünk vtonkat vezérlyed.

Mert czac te nalah vagion kedueffeg es nagy ir-

galmafság, Chrifthus Iefufert bűnünkől szabadfag.

Óruendezz ſiuűnc felfeges Iſten te igéretedben, es hozzánk valo nagy kegyeffegedben.

Nagy remenſegűnc es bizodalmunc legyen az iſtenben ſemmit ne bizzunc az mi érdeműnkben,

O méltofagos nagy irgalmafság kedueffeg mi raytunc, bűnnec őrdőgnec nints hatalma raytunc.

Meg ſabadultunc az Chrifthus által őróc kárhozattol nintſen felelműnc immár az halaltol.

O egy reménſeg menybeli Iſten bizony eg ſegitſeg, te ſolgaidnac adgy őróc életet.

Diczeret neked atya vriſten, az te ſtent fiaddal, es mind őrócke ſtent lelec iſtennel,

PSALMVS CXXXIII.

MEli igen io legyen az egyeneffeg,
Hallyűc meg es ertsűc meg kereſtyenec.

Meg irta nekűnc ezt ſtent Dauid kiraly,
Mekeppen algya meg ézeket Iſten.

Kic őtet félic mint kegyes attyokat,
Es ſeretettel őc egy maſt halgattyac.

Atya fiufaggal es akarattal,
Io ſiuuel leleckel vадnac egy mashoz.

Meg algya ézeket az őróc Iſten,
Hogy őc éllyenec mikeppen ő hadgia.

Az igaz hitben es az io életben,
Nagy egyeneffegben áldot erköltzben, K Ke-

Kegyeffen élic ézec ez világot
Nagy bekeffegben es io berentfeben.

Nints harag ó köztóc nints víßa vónyás,
nints ßolás gyúlólæg fem haborufag.

De minden időben az nagy beretet,
Isteni félelem es bodog élet,

Ez azért ó hiuec az egyeneffeg.
Kinél iob nem lehet emberec kőzót.

Ez nintfen aranybol fem gazdagfagbol:
De isteni áldasbol es adománybol.

Keriúc azért ötet hogy adgyonnekunc,
Illyen io életet es draga kéntset.

Es mondgya bizonnyal minden hiueknec,
kic vallyác az Istent ó igeieból.

Hogy mintfen soha iob az egyeneffegnél,
Kic istent félic es egy mást halgattyác.

Segiti ezeket az óróc Isten,
Es őket nem hadgya femmi dolgokban.

Diczóffeg legyen az atya istennec,
Fyuual egyetemben ßent leleknek

PSALMVS CXXXIII.

VRnac ßolgaijno diczeriétec mĩndnyaian az vrat, ma-
gaßtallyatoc es meg álgyatoc mindnyaian az vrat.

Ti kik allotoc vrnac hazaban óróc diczóffegben, no
diczerietec istennec fiát az egy diczóffegben.

Emel-

Emellyétec fel ti kezeteket vr bolgalattyara, es amint lehet ti diczerietec, es magasztallyatoc.

Visßont az Isten ki teremtetete mennyet es az földet, meg aiandeköz mennyen es földön ezert titeket.

Miként öröktol te diczertettel felsegez vrísten, most es mindenkor te ßent fiaddal áldással vrísten.

Diczeret neked atya vrísten az te ßent fiaddal, neked ßent lelec egy öröc ísten az ßent haromságál.

PSALMVS CXLIH.

HAlgaíð meg atya Isten az mi ßükfegűnket, bo-
czassad fűleíðben nağ kűnyűrgesűnket, az te foga-
dasodbā es ßent igassagodbā halgaíðs meg Chrístusban.

Szolgaíð teged kerunc, meg ne ítelteíðsűnc, kegyel-
mes legy minekűnc, hog mind el ne vessűnc, nints élő
ember földön éledben ki meheíðen, es igaz leheíðen.

Mert elleníðeg ßíuűnket mi termesseíðtűnket, habor-
gattya lelűnket, byrta életűnket, íoktol minket meg
foíðtot, Chrístustol el ßakaíðtot, kárbozatra haytot.

Mint az kic öröc túzrè nağ vesedelemrè, eckeppen
fetetíðegrè, ßantalan íoc bűnrè, vit minket elleníðegűnc,
kíben meg rettentíðíuűnc, keíeredet lelkűnc

Regi ídűt emletűnc dolgaíð esmetűc, írgalmaíð-
gaíð hííðűc, ígassagaíð ertyűc, gonoíðokat meg rontaíð,
íokat kezedben tartaíð, es meg bodogítaíð.

Azert hozzáíð kíáltunc, nekűnc leg otalmunk, mint

K íj az föld

az föld meg bírártunc, iocfol el tauoztunc, lelkunc vi-
gafagnelkül, vagiõ igafság nélkül, Christus Iesusnelkül.

Sies halgas meg minket, töltsz be kérésünket, batoritz
mi fiunket áld meg életünket, meg fogiatkozot lelkünk,
Christus tauol ment tölünk, nem lakic mi bennünk,

Haragod vedd el rolunc, kőnyörűly mi ráytunc,
 bent bíned hadd meg latnunc, legy immár mi nalunc.
 mert maydan el kel veőnunc, kell karhozatra men-
 nunc, kit pokolnac értunc.

De te engedgyed tudnunc, ideien meg látnunc, irgal
massagod raytűc, ki maradgyõ nálunc, mert te vag' mi
otalmunc, mindê hatalmafságunc, czac te béd bizunc

Mutafs io vtat nekũnc, hogi ne téuelegiũnc, mert te vagy fegedelmũnc, dolgunkban vezérũnc, azert hozzád kiáltũc, tőled otalmat várũc. nints houa folyãnunc.

Mentz meg az ellőfegetől, az hitetlenfegetől, őrdőgtől
es az bűntől, mīden téuelgestől, tanits teged kőuetnűnc,
akaratomat tennűnc, te vagy idueffegűnc.

Szent Ielked minket tartson, hitbē batoritson, vtunkban igazgasson, Christusbán biztasson ſēt neued igaz fagunc, legyen vigasztalafunc, öröc bodogfagunc.

Ments ki bomorufagbol, minden haborubol, ments meg igaffagodbol, irgalmassagodbol, az mi ellenfeginket, kik haborgatnac minket kergetic lelünk.

Mind el veſſeſſed ôket mint gonofſ teuôket, kic akariác lelkuñket birnya életuñket, mert ſolgaidd mi lettünc, töled otalmat kërünc, mar ne hagy el veſnuñc

Szent Daud így könyörgé keferűségében, ésöt vala bűnökbe, oly nagy felelőben: irta meg Soltar könyben, ſaz negyuen két reſében, hogy tanollyunc, ebben.

N PSALMVS CXLIIII.

Agy hala adaffal magaſtallac teged en iſtenem kegyelmefſegedről, valamikor en meg emlekezem, öröckül öröcke, minden napon teged kel diczernem.

Oly nagy tizteletré diczeretré tőlem méltó volnál, ha hozzád illendő tiztiffegyet en nalam talalnál, de nintſen mit adnom tőbet vram az hala adafnál.

Időrel időre en hirdetem, hatalmaſſagodat, az id-
uúzitésben teremtesben valo io voltodat, mert nagy ſerelmedből, nem kemelléd tőlem ſzent fiadat.

Meg ielentéd nekem öröktel fogua valo titkaydat, az te vigaſtalo batorito érőm mondaſodat, te ſzent lel-
ked által onnan ertem io akarodat.

Örök diczőſſegré tiſteſſegré hogy engem hiuatal, az en bűneimnec nagyſagából, mikor ki tiſtetál, acko-
ron mutatád, hogy magadnac engem valaſtotál.

Peczetes gyűrőddel ſzent lelkeddel, magadnac fog-
lalál, érős remenſeggel igaz hittel ſepen fel ruhazál, örökös tarſaua, mert Chriſtusnac engemet valaſtál.

Vala vram nekem te élőtted nagy ſoc adoffagom, kiért te ſzent fiad Ieſus Chriſtus lón ertem váltsfagom, azert vagion moſtan en ſiuemben illyen batorſagom.

K iij Sok-

Sokszor emlekeztem io voltodrol, en nagy búkfe-
gemben, kit meg is kőbőnny en nem tudoc tellyes éle-
temben, azert kiált hozzád az en lelkem ő nag örömében.

Feletté irgalmas, mert kegyelmes kegyes istenem
vagy, az meg büntetefre, verésegré haragra keső vag,
hosszu ideiglen benuethető irgalmas Isten vagy.

Reám bűie berint mint fiara atyam nem haragbñc,
erőtlenfegemert mikor veris kedue ellen éfic, ha fanya-
ru kezzel nyulis hozzám megis iomra éfic.

Az ő nagy io voltát az vristen, nem czac ram ter-
ieszté, iokra gonosókra napot holdot ő ki belesite, föl-
det, es az mennyet életünkré mi nekűnc teremte.

Nints nagyob io téted, soha velem irgalmaffagod-
nál, nagy kegyelmességed fellyebb arrat te igaffagod-
nál, bent fiad erdemé nagyob en vram álnokfagimnál.

Czuda io voltodbol meg tamaštod az kic el esne-
nec, kegyelmességedből fel émeled kic immar el estec,
erőtlenfegékből el nem űzöd az kic vetkeštenec.

Im minden alatinac foc bemeij czac te reád neznec
ő nagy búkfegekben ehsegekben tegedet keresnec, te-
remtő élte ő isteneknec tegedet ielentnec.

Segelled étellel es itallal minden búkfegekben, az
hollo fiaknac éledelt atz oz őnnen fesszekben, mikoron
annyokrol el hagyatnac ő nagy ehsegekben.

Czac meg vonštod vrã, az búkfegebě érős hatalma-
dat. ísmeg ha akarod az beusegré ki nyutod karodat
kegyelmességedet így mutatod hozzác io voltodat.

Igen igaz mődo vagy vristen, minden dolgaidban,
kit egyſer meg mondaſ ſoha ſenkinem ęr teged mas-
ban ez naę vigaffaga en lelkem nec minden banatiban.

Naę kőzel vagy hozzám, en iſtenem mint atya fia-
hoz az ęn kialtaſom fel inditſon: az meg halgataſhoz,
mert tiſta lelekből megyec hozzád mint edes atyãhoz.

En akaratomat czeleketted io akaratodbol, igaz
tőruent tőtél, en felőlem vram mindenekből, fokſor lé
vetettél, meg fel vettél kegyelmefſegedből.

Meg őriſted vram mind azokat, kic teged ſeret-
nec, hala legyen neked el nem veſtec kic benned hitte-
nec, kiert mīd őrőcké mindenſētec teged diczeratenec.

Erős otalma vagy es gyamola az ſegen áruaknac,
az nyomorultaknac hiuattatol egyédűl attyoknac, legy
meg ſabaditonc vram maſtis mi nekűnc folgyoknac.

Teneked vristen mind ézekről adoc nagy halakat,
kerlec hog végiglen mind meg tartſad, ebben az fiakat
kit teged tiſtel nec mind őrőcké mint edes attyokat.

Illycn hala adaſt Daid kiraly tőn az Soltar köny-
ben, ő diczeretinec ſaz negyuen negyedec reſeben, hog
halakat adgyunc az iſten nec mindenkor ſiuűnkben.

PSALMVS CXLVIII.

MIkoron az ſent Daid meg eſmeré,
Az iſtenét eckeppen tiſtelé.

Diczeriētec az vriſtent az mennyekből,
Diczeriētec őtet az magaffagban.

Dicze

Diczeriétéc ötet ti ſent angyaloc
Diczeriétéc ötet minden ő feregi.

Diczeriéc ötet az fenyés nap es hold,
Diczeriéc mind az villágos czillagoc.

Diczeriéc ötet mind az ſeles égéc.
Es az magas ég fölöt valo vizec.

Diczeriéc az vristennec ſent neuét,
Mert mind ő általa teremttötenec.

Mind helyekré rendelte ő ézeket,
Az ő parantsolattyát el nem hagiác,
Diczeriétéc az vristent ez földről.
merges fárkanioc es fetét mélségec.

Tűz es kő efső ho es minden pára,
A ő ſauánac engedő forgo ſel.

Az hégyec völgyec es minden termőfác,
Es az nagy Cedrus erdeiének fajj.

Vadac es minden oktalán allatoct
Az czuſo maſo es ſárnyas állatoc.

Földi kiralyoc es minden kőz népec,
Feiedelmec es ez földnec biraij.

Az iffiu népec es iambor ſep ſűzec,
Az vén népec es minden io gyermekec,
Diczeriéc az viſtennec ſent neuét,
Mert czac az ő neué magaſtaltatic.

Az ő diczőſége az földön mennyen.
Es az ő io volta minden helyeken.

Az ő nēpénec ſaruát fel emelé,
 Mikor az őrdög ellen iduőzité.
 Diczeret legyen mindenűt azoknac,
 Kic az ő irgalmaſſagában biznac,
 Diczeret az Izrael fiajnac,
 Es as iſtenhez kőzel iaro nepnec.

PSALMVS XLII.

MInt kéuankozic az ſaruas á kut feiekhez, az en lel-
 kemis vgy az vriſtenhez, te hozzád vriſten életnec
 kut feiehez.

Igen ſomiuhozot en lelkem az vriſtenhez, mikor iu-
 tot életnec kut feiehez, es meg ielenuén iſtennec ſe-
 relmehez,

Kenyerim voltac ennekem kőny hullataſim, es éiel
 napal az én ohaijtaſim, hol vagion iſtenem azt kerdic
 ellenfegim.

Lelkemet ezt meg emlētuén vetém ſirasban, mert
 en megyec czudalatos haylėkban, anya ſent egyhazban
 iſtennec hazában.

Oly nagy vigaffagos ſoban es diczeretben, iſteni
 vallasban es tiſtletben, lakozo zengesben, angyali
 enekekben,

Siralmas es nagy ſomoru vagy te en lelkem, miré
 vagy te nagy ſomoru ennekem, miré hogy haborgatz
 emgemet őh en lelkem.

Czac bizzal nagy remenfeggel az vriftenben, mert
meg benne bizom nagy remenfeggel, az en iftenēben
es en iduōzítōmben,

Haborodot meg en lelkem en bűneimben, azert rola
emlekezem ézekben, Iordannac földéről igaz ſent ke-
reltfegről.

Az alazatoffagrol Hermon kis hegyerol, vy tōruen
iōue nekūnc ō tōruenyból, melfeg hij melfeget foc ſen-
tec beſedeből.

Szinte miért te ennyere hogy feleytél el, mert iaroc
en moſt keferűfeggel, mikor ellenfegem űldōz keferű-
feggel.

En czontaim hogy mikoron mind meg rontatnac,
ackor ōc engem meg káromlanac, az en ellenfegim kic
engem haborgatnac.

Ezt monda az Daud kiraly imatfagaban, iftenhez
valo bizodalmaban, haborufagirol negiuenkēt pfal-
mufaban.

AS CHRI-

A Chrifthus fzűletefe- RŐL VALODICSERETEC.

Az Modulifemus notaiara.

Tit. 3.

IEr mi diczeriűc áldgyuc es fel magasťallyuc, minde-
nekneć teremťoiét az atya vřistent, ki nem mi erde-
műnkűbűl, de az ő io voltabol, kűnyűrűle raitunc, az ő
űberetű őent fiát ez világra kűldű.

Phil. 2. Szűz Mariatol tetűet es emberi őűemelt, magát
igen meg alazuán reaia fel vűűűé, hűg minket meg val-
tana, es meg őabaditana, mi ellenűeginkťűl, bűntűl ha-
laltol őrdűgtűl, őrűc kárhozattol.

Gen. 3. Adamťol fogua regi el mult nagy idűben,
meg igűrűte vala nekűnc ezt az atya Iűten, kigyonac mi-
kor monda, aűőoni allat magua, meg tűri feiedet, el vű-
űűi birodalmadat minden hatalmadat.

Gen. 26. Abraham Patriarchanac vgian azt monda,
meg fokasűtom en neked te keűűes magodat, mint azűg-
nec czillagit es tengernek fűűuenit, mert az te magodbű,
meg áldatnac minden nűpnec hieuű nemzetűsegi.

Nu. 24. Mar fel tamadot Balamnac fűűes czillaga, kit
iűűűendű keppen Sido nűpnec mondot vala hogy Iacob
nűzetűbűl, tamadna fűűes czillag, es Sidofag kűzzűl, őűár-
maznűc az Iesus Chrifťut emberűsege őűerint.

L ij Deut. 18

Deut. 18. Ez vala azért az hatalmas nagy propbeta: kit Moyfes Sido nepnec meg ielentet vala, istennec igeretet, mikor nekic meg mondá en ti kőzzületec, tamastoc egy nagy prophetát nektec váltfastokra.

Pzal. 131. Daudid Kiralynac ezen végre meg esküuec, hogy az ígért Iesus Christust nekic meg adná, mikor eckeppen monda, hogy meg ne czalatkoznéc, en az te bekedré, vetec kiralyi méhednec draga gyümöltseben.

Efai. 11. Szent Efaias erről így prophetalt vala, vesső szarmazic Iessenec, nemes gyökereből, kiből egy ekes virág vyionnan neuekedic, kin istennec lelke es bölcsefege es tanatfa, igen meg nyugosic.

Luc. 2. Simeon Prophetanac iőuendő mondafa, Marianak á mit monda im bę tellyessedéc, ez gyermek veszedelmére, es fokac iduössegeré: vettetet Sidoc kőzt, es iegye keppen kinec fokban ellene tamadnac.

Gal. 4. Szent Pal aianlya észületesnec nag voltát, meg ielentę ő mi nekünc hasznalatosságát, idő betellyeseduén, el küldé atya Isten, egyetlen egy fiat, hogy mi válastot fiaij Christus által lennéc.

Mat. 1. Ez lőn á fiu kiről az angyal azt mondá, mikor Ioseph szüz Mariat el akará hadni, Daudidnac fia Ioseph, ved hozzád á Mariat, mert ez ollyfiat szül, ki meg szabadittya nepét gonosb bűneitől.

Luc. 2. E születesnec ő nagy dragálatos voltát, meg iölentéc az angyaloc szegen pastoroknac, mikor nekic

mon-

mondanac, hirdetűnc nagy őrómet, ki lűően tinektec, es
ez egeő földőn valo bűnőś emberekneć.

Ioá. 1. Ez vala az atya istennec ő igéié, ki kezdettől fogva az atya istennél vala, mindenec ő általa es ő miatta vadnac, kit ez gyarlo vilag, az ő okosfaga miatt meg nem esmert vala.

Es tulaydon kőzzé ez világra iőné, de őt ez világ fiaij
nem akarác venni, es à kic őtet vőuéc, hatalmat ada ne-
kic, Isten fiaijuá lenni, valakic az ő neuében bizonynal
hinnevec.

Pfal. 22. Órúlyünk azért es mi lelekben vigadgyunc,
nagy halákot aduan immár az Christus Iesufnac, ki ő
űületéféuel minket meg vigaűtala es meg batorita,
ki dicűűféguél rakua földnec kerekűgű.

Rom. 9. Erről az iras tano bizonfagot teszen, hogy valla kic benne hisznec meg nem czalatkoznac, de az ő-röc életet es ő-röc diczöfeget igerte azoknac, holot velönc vralkodic ő-röcken ő-röcké.

CANTIO DE NATO PARVVLO

ad notam, Simeon vala egy Efai. 11.

Szent Efaías így ír Christufnac ſent ſületeſeről, hog
egy veſſő ſál fel neuekedic Ieſſe gyökereről.

Ennec gyökerén egy viragoczka vgy mond neue-
kódec, kin az istēnec őbēt attyanac lelke meg niugouéc.

Győzödelmesnek nag hatalmasnac irgalmasnac val-
lya, az kegyelemmel es igassagat őt tellyesne mőgya.

Es által leßen az vrstennel nekűnc bekeffegűnc,
mert közbe iaronc šent atya előtt ő leßen minekűnc.

Draga iofágot es örökseget šöröz ő mi nekűnc,
adoffaginkat nagy gazdagfaggal ő meg fizeti értűnc.

Igassagáual mind ez vilagot itélnyé fogia, mert at-
tya Isten az ítéletet kezeben boczattya.

Nagy bekeffesget lelki örömet hoz ő ez világra, mert
kiralyfagot nagy birodalmat véßen fel vallara.

O mia leßen hogy az baranyoc az farkassal laknac,
femmi bantafoc orošlanoktól nem leßen iuhoknac.

Semmi felelmecek kereszteneknek ordögötől nē leßen,
kiknek Christusban nagy bizodalmoc remēffesgec leßen

Nag foc gyors pardoc az baranyokal mind egygūt
niugošnac, vad orošlanoc šilid ōkröckel egygūt eš-
nec išnac,

Kegyetleneket az šilideckel egyyefegbē hozza, ōket
előtte az kiczin gyermek bešedeuel hattya.

Győzödelménec hatalmasfagat valakic latangyác,
Christus Iesusnac isteni voltát mindenec imadgyác.

Nagy batorfaggal šegeny bűnőšoc ackor könyő-
rőgnec, Christus neuben lelki es testi aiandekot kernec

Az ő šazloiát fel emelteti ő šent egyházában, es šent
igeiét prēdikaltattya ez šeles világban.

Az pogan népec nagy batorfaggal éléiben mennec,
nagy batorfaggal ōc aiandekon hitöt tölē kernec.

Meg hal akkorõ az kiraly Christus az mi bûneinkert de harmad napon esmet fel tamad igazulafunkért.

Vilagoffagot az atya Isten ímge fel tamaſtá, kit ez vilagnac regen ígért volt, immár el boczatta.

Kic lakozánac örõc halalnac fõtet arnyekában, vilagoffagot tamaſta nekic az õ ſent fiaban.

Azert örüllyünc mint az aratoc az ſep áratasban, vgy vigadozzunc mint az vitezec az el nyert prædaban.

Mert az pallernac nehez igaiát nyakonkbol ki vonyá, az bunt es halalt az törüen atkát az Christus el rõtá.

Meg ſabadita minnyaian minket öldög orſagabol, ſent orſagában be hoza minket irgalmaſſagabol.

Nagy ſabadſaggal es nemeffeggel meg aiandekozá, mind fiaijua es iégyeſeué ez kiraly valaſta

Ez vilagi hadnagy ſoc zergeffel czatogaffal leſen, es vérben keuert nagy ſoc öltözet útközetkor leſen.

De ez kyrálnac Christus Ieſufnac lelki hada leſen, õ halalanac az ellenſegen győzödelme leſen.

Ammint Gedeon Madianokat űge kúrtóleffel, vgy űzi Christus hitetlenéket õ ſent igeiéuel.

Fut az amalec az lampafoknac zörgeteſe élött, így fut az öldög nagy retegeffel Christus Ieſus élôt.

Az kis gyermekec kezeket nyuttyác öldög barlangyaban, az õ orſagát az foldre rontyác õc nagy batorſagban.

Nagy diczõffeggel immar ſületet ez gyermek mi nekünc, az mi kiralyunc iſtenünc fia adatot mi nekünc.

Feiedelemfeg nagy hatalmasság az ő vallán vagion, mint atya Isten meg ielētötte illien neué vagion.

Nagy czudalatos tanaczofa ez az atya istennec, nag érös Isten ő leßen attya iüuendő életnec.

Istennél valo bekeffegünk nec örök feiedelmé, birodalmánac orßaglasanac soha nintsen vége.

Dauid királnac kiralißeket maganac foglallya, igazán valo iteletiuel igassagal byria.

Ezt czelekedi az feregek nec vra es istene, az vristennec reánc aradot buzgo nagy berelme.

Születeferől Christus Iesusnac azert emlekezzünc, bizodalommalhala adassal rayta öruendezzünc

Nagy vigasságunc öruendözesünc legyen az gyermekben, mert iduösszegünc vagion mi nekünc bent búfeteseben.

Diczeret legyen atya istennec es fiu istennec, az vigasztalo világosito bent lelec istennec.

DE NATIVITATE CHRISTI.

Mlnnyaian örüllyünc hyükereßtyenec, Nagy halakat aduán az vristennec.

Örömünc Christusnac bent búletefe, Mert ő fel öltözöt az mi testünkben.

Le szálla az égből az боло fiu. Es meg testesülé az Isten fia.

Istennec ő fia lön ember fia. Egy semely az ember es Isten fia

Vé-

Végezefe lón, ez az, nagy istennec,
Hogy ez fiu lenne váltság hiteknek.

Szent lelec isténtől ő fongantatéc.
Mert az ő testét formala bent lelec.

Férfiu magnelkül fogantatéc,
Az búznec meheből tisztán születéc.

Ebben az nagy istennec ő szerelme,
Tettéc meg atyanknac hozzánk io kedué.

Czudalatos szerelme az attyanac,
Hogy foglal bent fiaban ő maganac.

Istennel az ember meg haraguéc,
Az bűnös őrdög miat rabia törüennec.

Tisztatalanna es bűnösfe lének,
Az Isten ellen mindenec véténec.

Isten mert hogy minket valasztot vala,
Maganac ő minket teremtet vala.

Nem hagyhata minket bűnert el vesznűnc,
Io keduet akara raytunc mutatni.

Dehogy minket istentől az bűn s őrdög,
El szakasztot vala engedetlenfeg.

Eggyeffe istennél az embereket,
Semmi teremtot allat nem teheté.

Buzgo nagy szerelmé inditá istent,
Valtságira nekűnc bentfiát kesíté.

Reia az fiu terhűnket fel véué,
Istennel ő minket meg bekelteté.

M

Ezert

Ezert fogantatéc az ſzent lelektől,
Mert ő meg tiſtita minket az bűntől.

Czuda keppen Iſtenhez minket kőte,
Mint az emberfeget magához kőte.

Eckeppen velűnc friget es kőteft tőn.
Mert velűnc ő lakozo iſtenné lőn.

Nem czac éreiét ontá ő az teſtbe,
De vgian magátis az teſthezkőte.

Mert nem lőn elég egy termeſetben,
Hogy váltság léheſſen czac emberſegben.

Iſtent ęs embert kellé őſuē hozni.
Hat két termeſetnec kelletec lenni.

Szantalan es véghetetlen fizetēſt,
Kelletēc Chriſtusnac tenni az bűnért.

Ezert lőn ő ember es igas Iſten,
Mert két termeſetet az váltság keuán.

Rabſagunkbol es az mi bűneinkből,
Meg ſabadita Chriſtus az halaltol.

Az ő ſűletefe lőn tiſtaſſagunk,
Iſten ioſſagial gazdagulaſunc.

Es lőn az meg igert mag Abrahamnac,
Ez lőn az Meſſias fia Daudnac.

Balaannac czillaga es nagy Propheta,
Es Chriſtus lőn az mi lelűnc váltaga.

Czerele az Chriſtus az embereckel,
Meg bekeltete minket az iſtennel.

Óróc diczőeget ſóróc életet,

Igaſſa

Igassagot szerze nekünc bentséget.

Törvény atkabol ő minket ki mente,
Es emberre leuén mi lőnc istenné.

Az ördögtől pokoltól kárhózzattol,
Szabadita minket Vr haragiatol.

Örömet es nagy bekefféget szerze,
Mint fottig ellenfegünk el vésté.

Az mi ő bűletésünk el rontá,
Az ő bűleteseuel meg gyogita.

Ezert mi enekellyűnc az Christusnac,
Diczeretet mongyunc ő bents attyanac.

Es kerünc fohaszkoduan ő felfegét,
Halgassa meg az mi könyörgő bűűnket.

Szentelleyen maganac bents templomaua,
Tartson meg az hitben bents orságában.

Az ő fiabol reánc ontot keduét,
Valtsa meg mi bennűnc az ő ióságát.

Es bents igéiben tartson meg minket,
Szent lelkeuel vigasztallya bűűnket.

Diczeretffel öröcke atya Isten,
Fiual, bents lelecker egyetemben.

ASON NOTARA.

Diczeretes az gyermek ki ez nap bűletéc, egy beplótelen bűztől vigasztalásunkra, ha nem bűletet volna mi mind el véstűnc volna ő mi iduósségűnc, egyet-

M ij len

len egy Iesuf nac ki mi ertunc sűletél otalmaz pokoltol-

Efaias Propheta ezt régen meg irta, sűletetic egy sűztel vgy mond az Mefsias, kinec sűntsűletezen az angyaloc őrűnec, mely iduőzitőnec, sűleteferől valo őromet őc ielentnec előbőr pas̄toroknac.

Végyűc azért ébűnkben angyalnac mondasát, ki azt mondá Iosephnec őtet vigas̄taluán, im fogat sűz Maria sűnt lelektől magzatot, kit Iesufnac neuez, az az, iduőzitőnec halalauál ő mint kárhozattol meg ment.

Ezen mi mind őrűlyűnc es Christust diczeriűc, mert mi értunc sűletet, hogy mind el ne vessűnc, halát adgyunc ő neki, hitőt ő tőle keriűnc, hogy benne bizhazsűnc, mert kic Christusban biznac meg nem sűgyenyűltetnec iteletnec napian.

VGYAN ASONROL

IEr diczeriűc ezmay napon az mi vrunkat, bizony mēlto diczōretűnkré nagy tīstefsegre, mert sűletéc ez nap nekűnc iduőssűgűnkré.

Az Augustus Romay Czašar vralkodic vala, Sidofagot ki biria vala es Galileat, parantsola ez vilāgot leuelbe iratni.

Mennec vala minden felől ő varafokbol, eredet sűrint nemzetfeg sűrint ő bazaiokbol, hogy be iratnác ő magokat Czašar leueleben.

Ez hir haluán az sűnt Ioseph sűz Mariaual, el indula Galileabol és Nazaretből, David kiralynac várasában az Betlehemben.

Immár

Immár az foc vendég neppel mind a ballafoc az városban betöltec vala, azért lēnt Ioseph, el be balla iegyeffeuel egy iftalloban.

Tištassagban mi vrunkat az lūz Mnria, lūzen lūlē nekūnc ez vilagra az iftalloban, be polaluán helheztette őt az iasolban.

Szent Pal iria bizony bešed mellyet hinnūnc kell, vr Christus iūue ez világra ennekokaert hogy ő minket bűnőfőket iduőzítene:

De ha irgalmaššágabol el nem iőt volna, mi minyaian el veštūnc volna, kárhoztunc volna, mert mind feienkent vrštenec valānc haragyaban.

Az mi elfő atyānc Adam mikor vétkezēc, vrštēnec parantsolatlyát hogy ő meg lēge, magát eyté es fiaijt Isten haragyaban.

Minden lelkec kic ő tőle lārmaznac vala efnece vala Isten átkaban, ő haragyaban, fogantatuán lūletetuén eredendő bűnben.

Senki io czelekedetiből sem érdeméből mennyoršagban, nem mehet vala, es vrštenec, meg nem engeštelheti vala őnagy haragyát.

Ešaias lēnt Propheta őrómet monda, hogy mi nekūnc gyermek lūletnēc fiu adatnēc, ki ištenec nagy haragyat meg engeštelne.

Angyal paštoroknak eyel hogy meg ielenēc, ez lōt monda hirdetec nektek en nagy őrómet, mert lūletēc ez nap nektec iduőzítőtóc.

M iij Nagy

Nagy fereggel az angyaloc égben éneklic, vriften-
nec diczõfég menyben es it ez földõn, bekefég es io aka-
rat az embereknek.

Az paſtoroc mind fel keluén el bę menenek, Beth-
lehemben es meg talalac az ſent Iofephet, ſûz Maria-
ual az gyermeket ott az iaſolban.

Diczõitéc es diczerét iftent mindenben, mellyeket
õc hallottac valla es lattac vala, azert mijs diczeretet
nekie mondgunc.

Atya vriftennec fia emberre hog lõn, õ altala hogy
mi emberec az igaz hitben, feienkent lennenc vriften-
nec aldót fiaij.

Vigafagnac es örõmnec ez az nagy napia, kin örül-
nec mind az angyaloc, no azert mijs adgyunc halát ez
gyermeknek mint mi vrunknac.

Atya vriften õ fiát nem azert küldé, es vilagot hog
meg itellye es el veſeſſe, de meg tartſa ſabaditſa es id-
uõzítſe.

Bizonfaggal ez világra azert ſûletéc, hogy valakic
õ benne biznac tellyes lelecek, örõc életet valhaffanac
istent lathafsác.

Ez gyermek lõn vriftennél mi kõzbe iaronc, es mi
nekũnc õ ez ſõt mondá: ſeretõ fiam, higy en bennem
meg boczatom minden bűneidet.

Azert higgyen minden ember Iefus Chriſtusban,
mert kic biznac õ érdemében ſûleteseben, nem kárhoz-
nac de vitetnec bę mennyorſagban.

Ote

O te áldot es fűp gyermek vr Iefus Chriftus, hálát adunc ez nap teneked es kerűnc teged tekents reánc magas menybűl mint fiadra.

Adgyad nekűnc aiandekul ſent lelec Iften, hogy valhaffunc teged őrűcke es diczerhefsűnc, holtunc vtan mennyorűágban teged lataffunc.

Diczerreffec ſent haroműág   may napon, atya fiu es az ſent lelec egy bizony Iften, diczeretet mind őrűcke neki mondhaſſunc.

MASENEC ASONROL.

Mikor es ſeles világ k rhozatban  fűtt volna, es minden nemzet az őrűc tűzre valo volna, es mind   pokolra ſallana.

Az kegyetlen halal mindeneket meg  l vala, mert az   nagy ſomor  arnyekaban viſel vala, az nagy tűzre keűerit vala.

Nagy  rűmet ada nekűnc az mennyeknec kirallya, az  ldot atya Iften   menybűl io keduet mutata, fűldet meg vilagofita.

Al  kűld  nekűnc az  n en igei t, es az   allapatty nac termeűet ſerint. valo fi t, az   dragalatos nagy kintűet.

Ezt hogy el boczatty  vil g kezdetetűl fogua, iger te es hirdette az ſent aty knac altala, az   nep t vgy vigaűtalta.

Kin c

Kinec el iüüéfet nagy ohaytaffal vartác, es nagy fo-
haßkodaffal, ezért őt mindenkor imadtác, czac hogy é
nagy kiralt lathatnác.

Mert ez által hittéc ez vilagnac szabadulafát, á bün-
nec es halalnac öröcke valo meg romlasát, mindenek-
nec meg vyulafát.

Mikor ez világnac dolga eckeppen volna, egy ſép-
lötelen ſüzet Iſten Sido nemből valaſta, abból vón tes-
tet ő magara.

A Romay Auguſtus Caſar, hogy vralkodnec, es
mind é ſeles világ ő birtokaban ſamlaltatnéc, es leuel-
ben irattatnéc.

Ackor Sidofagbã Daid Kiraly varafabã, é Mikheas
Prophetanac mīt vala irafabã, ſületéc Ieſus Betlehẽbẽ.

Azon tartományban mikor paſtoroc volnanac, es
az ő nyaioc mellet eyel őrizuén vigyaznanac, angyali
ſzozatot hallanac.

Ne fellietec immár ti bônös emberec, im örömet mō
doc az nag iſtentől en tinektec, ma ſületett iduözitõtóc.

Az angyallal lőnec azontol menyeij feregec, kic
nag diczeretet az vriſtennec eneklénec, ez vy kiralynac
örüendenec.

Ki altal embereckel Iſten meg bekellet, es io akara-
tot ő ellẽfeg ihez ielõtett, mert neki ec meg kegielmezet.

Adgyunc halát azert mijs nagy örömmel ennec, es
tellyes leleckel örüendőzzünc é kis gyermeknec, mint
mi kegyes iduözitőnk nec.

Hála

Hála legyen teneked kegyes atya Isten, végyed mi diczeretünket meg válto fiu vristen, álgy meg minket ßent lelec Isten.

ADIES LAETITIAE NOTA.

Esz napnekűnc diczeretes nap, bizony vigassagnac napia, es iduósegnec bizodalma, mert ßületéc ez nap nekűk mi valtsagunkra az Christus Iesus istēnec fia: Aronnac vesßőie meg viragozéc, tißta ßűztól gyermek ßületéc, mennyei kiralyol nekűnc adatéc, Christus Iesusnac neueztetéc.

Ez gyermek volt az meg igert mag, mi első atyainknac, Adam atyanknac Abrahāmnac, kiben minden nemzetsegec meg áldatnac, őróc életre fel tamadnac: aronnac vesßőie meg viragozéc, tißta ßűztól gyermek.

Meg törtetéc ez gyermek miat az őrdőgnec hatalma az halal à bűn őrdőc orßaga, meg nyttatéc mennyorßagnac érős kapuia istēnec kedue mi reánc ßalla: Aro:

Nintsen nekűnc femmi felelműnc femmi nyomoru-sagtól, bűntől őrdög től karhozattól, az Moyfes törűnynec ő nagy átkatol, őróc halaltól kárhozattól. Aronnac.

Megy törtetnec az pogan nepec kic é gyermekben nem hißnec, az nagy istennec nem kellenec, az őrdőgnec hatalmaban őrócké esnec, az kic à bűnnec véget nem vetnec: Aronnac vesßőie meg viragozéc, tißta ßűztól gyermek ßületéc, mēnyei kiralyol nekűnc adatéc, Christus Iesusnac neueztetéc.

N

Hálat

Halát adgyunc az vristennec, aty Fiu Szent Lelek-
nec, es mind örüllýönc ez gyermeknec, nagy örömet
az angyaloc nekýnc hirdetnec, diczeruén Istent, enekel-
nec: aronnac vessőie meg viragozéc.

AS NATVS EST HODIE NOTAIARA

VRisten veletec, kereštyenec örüllyetec, igaz hituel
ha ti fel kešültetec, búneitőkből ki tértetec,

Istennec šent fia, ez vilagnac meg valtoia, az öröc
kárhozatnac el rontoia, mennyoršagnac meg nytoia.

Nekýnc šületetéc, bűn közzólýnc ki vétetec, igassag
vyonnan meg epittetéc, az öröc élet igertetéc.

Adamnac ő vétke, lón mindennec vešedelme, de az
vr Christus Iesufnac šületefe, mīdeneknec lón hiedelmé

Ezen mi örüllýýnc, mert az Christus nagy remen-
fegýnc, ha ő benne igazán mi hiendýnc, nagy búneink-
ből ki terendýnc.

A hűt azr heuannya, hogy czac Christus legyen iu-
talma iambotfagban ne legyen bizodalma, iollehet fo-
ha azt el ne hadgya

Kik Christusban hišnec, minden iot őc meg czele-
kez nec, de az által iduőzýlni nem igyekeznec, kik czac
Christusban lelhetnec.

Hidgyýnc az Christusban, atya istennec šent fiaban,
mi termešetýncnec vyiotoiabā, búnnec meg rőtoiaban

De igazán hidgyýnc, búneinkből el ki fefelliýnc,
iam-

iamborfagban hamar el öltözzünc, mennyorſagban be mehetünc.

Diczöſég atyanac, eggyetlen egy ſzent fianac, mind ezeknec nemes aiandekanac, tellyes ſzent haromfagnac

IMAS AS IAM CANTEMVSNOTA.
Er minnyaian örüllyünc, es ſüüünkben öruendgyünc, mert ſületéc vr Ieſus nekünc.

Kit az atya vriſten könyörüluén emberen el boczata hatodic idöben.

Mert meg vala igerue meg az elfö idöben, teremteſnec ö kezdetiben.

Az mi elfö atyanknac: Adamnac ſiaijnac, es vtanna maradékinac.

Az vtan Abrahamnac Iacob Patriarchanac, végezetre Daudid kiralynac.

Kinec nemzetſegeböl mehenec gyümölteſeböl, ſületéc ſeplötelen ſüztöl.

kinac neue Maria vr Iéſufnac ſent annya, es neki ſolgalo leanya.

Es ſep ſüztöl ſületéc, atya iſtentöl adatéc, es nekünc aiandekoztatéc.

Angyali ſep zengeſec, es ekes enekleſéc, ielenenec mennyeiſ feregec.

Hirdetuen paſtoroknac, iuh mellet vigyazoknac, vigadnanac az vr Ieſusnac.

N ij Mert

Mert czac ő iduőzító, mindeneckel iol téuő, fenkit kedig hatra nem vető.

Hozzá hy mindenecket, gonosb bűnben élőket, meg boczattya az ű bűnöket.

El hagyta gazdafagát, véghetetlen orfagát, hogy erettűnc adna ő magát.

Azert iőue hogy élnénc es meg engeszteltetnénc, érdemből kegyelmet nyernénc.

Nagy űeretet mindenekhez, hogy Isten emberekhez, iőue fertelmes bűnösökhöz.

Ő életnec adoia, űűnec vigasztaloia, lelkűnknek világofitoia.

A kic benne nem biznac, sőt bizny fem akarnac, ő- róc halallal őc mind meg hálnac,

Mi azert é felfegnec, emberre lőt istennec, hűdgyűnc mi nagy remenfegűnknek.

Ki nekűnc igertetéc, es erettűnc űűletéc, mondgyunc neki vy diczeretet.

Ő atyauál egyetemben, űent háromfag mennyegben, diczértessęc egy igaz hitben.

MASENEC ASON NOTARA.

Chriftus Iesus űűletéc, Atya istentől küldetéc, ez világra nekűnc adatęc.

Kęt ember valasztatęc, Adam első adatęc, az Christus az vtan űűletęc.

Min-

Minnyaian az Adamban, éfenc öröc halaban, isten-
fegnec nagy haragyaban.

Első atyanc mi nekűnc, Adam nagy veszedelműnc,
lőn mi nekűnc öröc halalunc.

De az kegyelmes Isten, ki irgalmas mindenben, es-
meg bę vőn az ő keduében

Igere ez vilagra, ſent fiát az halakra, mindeneknec
nagy valtsfagara.

Kezdetben vala igé, az Christus ő felfegé, ſent
Attyanac eggyetlen eggye.

Lé ſalla mennyorſagbol, attya akarattyabol, isten-
fegnec gazdagſagabol.

Istenni bölczefegből, ſent lelec ihleſeből, ſületęc az
ſűznec meheből.

Ez vilagra adateęc, ez nap nekűnc ſületęc, emberi
nem hōgy meg valtatnęc,

Atyaknac áldozaſoc, Prophetaknac irafoc, ezt bizo-
nittyá ő mondaſoc.

Ez az istennec fia, ki iőt moſt ez világra, mindenek-
nec meg valtaſara.

Mint Adamban keſergűnc, az Christusban viga-
dunc, mert ő nekűnc minden örömenc.

Mert Adamban meg halánc, de lőn Christus mi
atyánc, ki által eſmeg feltamadánc,

Vigadgyunc es őruengyűnc, iſtēnec halát adgyunc,
hogy halalbol életré megyűnc.

Diczerteffel vriften, Chriftusban te igedben, ſent lelecken iftenfegedben.

NΑΣ NATVS EST NOBIS NOTAIARA
 Ekũnc ſũletēc mennyei kiraly, kit iduõzõtõnec monda az angyal: vy eſtendõben mi vigadgyunc, ſũletet Iefuſt mi imadgyunc.

Regen meg irtác ezt az Prophetác, hogy fiat ſũlne egy nemes virág: vy eſtendõben mi vigadgyunc.

Szũz Mariatol gyermek ſũleték, de ſent lelektõl õ fogantatec: vy eſtendõben mi vigadgyunc.

Nagy hatalmas lõn ez kis ded gyermek, meg tõrete-nec foc ellenſegec: Vyeſtendõben.

Gyõzõdelmet võn az kárhozon, gyõzõdelmet võn õrõc halalon: Vy eſtendõben.

Nintfen az bũnnec hatalma raytunc, kiknec az gyermek leſen otalmunc: Vy eſtendõben.

Hálát adgyunc az vr iftennec, es iduõzõtõ Iefus Chriſtuſnac: Vy eſtendõben.

CANTIO DE PASSIONE ET RE-

Currectione Chriſti, ad noram Surrexit Chriſtus.
 Szudalatos nagy bõlczeſeg, hogy Iſten az embere-ken, kõnyõrülé bũnõsõkõn: Diczeret iftennec.

Temremtes elõt iol latá: hogy ember, el haſonlanéc tõle, es el kárhoznéc. Diczeret iftennec.

Oruoſſagot azért ſerzé, kiuel az ember élhetne es magaban el ne veſnec: Diczeret iftennec. Fiát

Fiát az Isten valasztá: Szerelméből ertűnc ada, köz-
zenc őtet el boczatá: Diczeret istennec.

Mennyeij kintfet be zárta, es hatalmat neki ada, ne-
kűnc őtet vgy aianla: Diczeret istennec.

Végeze azt az vršten: fiát hogy emberi testben, öl-
tőztetne mint feğuerbe: Diczeret istennec

Kezes leuén emberekért, ő tőnne elég fizetést, embe-
reknek váltsagaért: Diczeret istennec

Az fizetés imigy lenné, hogy őróc ként ő šenuedné,
bűnt halalt el veštene: Diczeret istennec.

Ő mindent meg vyetana: helyere es mindent hoz-
na, kit Adam meg rontot vala: Diczeret istennec.

Bayt vijoa tőrueny atkual, bűnnel es az kárhózzattal
nagy istennec haragyaual: Diczeret istennec.

Meg győzné es el rontaná, az bűnt halalt le tapod-
ná, poklot el kálhozzatna: Diczeret istennec.

El iőué azért az testben, Christus erettűnc őltőzuén,
es ertűnc meg fešituén: Diczeret istennec.

Őróc halalt ként šenuede, tőruennec atkát el tőrg,
haragtul minket meg mente: Diczeret istennec.

Annyera testben kénzatéec, épsemmi benne nem tet-
téc, éppen ő meg tőretec: Diczeret istennec.

Meg taglác es meg faggatac, meg pőgdőšéc es czu-
folác, šőrnynen meg oštorozác: Diczeret istennec.

Ez világ bűneij solgya:, mint az vizeknec fokfaga,
már feieré borula:. Diczeret istennec.

Mint

Mint az czerep vgy el barát, haragnak tűze bent testét, el barátotta tagiaijt: Diczeret.

Ninczen abrazotó rayta, mint fereg tagiafnac miatta, ferteng az foc nyaualyaban: Diczeret.

Az büntetefnec fokfaga, büneinc barátalan folgya, törüennec nagy foc fufaga: Diczeret istennec.

Igy fizetę meg erettünc adoffaginkat, az vrnac így adna meg váltságunkat: Diczeret.

Kénnyaual es halalaua, az bünt, poklot törüeny átkát, el ronta az kárhozatot: Diczeret.

Hogy mi nekünc bekeffeget, istennel gazdag kegyelmet, barátene barát mentfeget: Diczeret.

Hatalma már az ördögnc, nintfen mi raytunk az bünnek, pokolnak es kárhozatnak.

Az istennél bekeffegeben, mi atyanknak barátelmében, vagyunk immar io keduében: Diczeret:

Nem felünc az kárhazattol, nem felünc mi az foc bün től femmi ellensegüinktől: Diczeret.

Diadalmot mert Christufban, vettünc immár mi ezeken, örüly mi lelkünc istenben: Diczeret istennec.

Czufollyuc mijs az halalt, czufollyuc az bünt az poklot, mienk el higgyünc az Christus: Diczeret.

Azert halala Christufnac, lön el rontafa pokloknac, bünnc az öröc halalnac: Diczeret istennec.

Christuffal egyyüt meg hol tunc, egyyüt velé meg febültünc, hogy egyyüt véle márt éllyünc: Diczeret.

Az

ES FELTAMADASROL. 101

Az ő halála éreié, immar el hatot lelhűnkre, diadal-
munk hogy így lenné: Diczeret.

Fel tamadása Christusnak, éleste fe lőn holtaknak,
és szabadfag az hiueknek: Diczeret istennek.

Mert meg hozá életűnket, meg igazitá így minket,
es fel tamaštá lelkűnket: Diczeret.

Igaffaga es életé, minden érdemé éreié, el hatot már
mi lelkűnkré: Diczeret.

Bosűunczuk az bűnt, czufollyuk, halaltol mar mi ne
fellyunk, mert nints fulákia iol tuggyuk: Diczeret.

Bizonnyal immár Christusban, fel tamatunk mi v-
runkban, vralkodunk orűagában: Diczeret.

Lelkűnk fel tamatt az bűnből, bizony testűnkis az
porból, fel tamad már az fok kénből: Diczeret.

Őröcke egygűt vrunkal, vralkodunk az Christussal,
es élűnk nagy vigaffagban: Diczeret.

Diczeret atya istennek, ő egyyetlen egy fiánac, Di-
czeret az űent leleknek, egy bizony istennek.

AS CHRISTVS SVRREXIT NOTA.

Christus fel tamada, mi bűnűnket el mofa ő űent
vére hullasa, lőn vetkűnknek romlafa: Czac ő ne-
kűnk atya istennél kedues űošőlonk.

Istennek bölczesege, hozzanc valo űerelmé, ielenék
diczőfegé, el reytőt nagy kegyelmé: Czac ő nekűnc.

Nag lőn Adamnac vétke, mellyet halal kőueté, pa-
rantfolatnak űegefe, mindeneket febhete: Czak ő ne:

O

Az

Az kegyelmes vrísten, könyörülé emberen, hatalmat von órdógón, mi nagy ellenfegünkön: Czac ó

Lón első öröm mondás, adamnac nagy vidolás, el ésöt nec tamadás, el tört nec vyulás: Czac ó nekűnc.

Hűn az ember istenben, ó nagy igeretiben, hozzá valo, kedueben, bizzéc nagy szerelmében: Czac ó ne:

Christus ártatlan barany, ki mi értűnc áldozuán, bűnűnk ből szabadituán, es életre vyetuán, Czac ó ne:

El véué halálunkat, ó meg törté poklonkat, meg szerze orfágunkat, mi nagy bodofágunkat. Czac.

Ez az nagy irgalmafság, mondhatatlan vigafság, ki vala halhatatlanság, lón ertűnc bídalmafság, Czac.

Czudalatos had vala, hol az élet meg hala, de nagyob czuda vala, hogy ó fel tamatt vala: Czac.

Szenuede mi bűneinkért, vérét onta vétűnkért, meg hala mi erettűnc, fel tamada mi nekűnc: Czac.

Hallyunc meg bűneink nec, véget vesűnc vétűnk nec, élyűnc mi vy élet nec adgyunc halát istének: Czac.

Mélto azert vigadnunc, mi bűűnkben örűlnűnc, Christus Iesuft diczernűnc, es őtet fel magasztalnűnc: Czac

Diczer tesséc bűűnkben, bent háromfag mennyekben, vallyuc istent éltűnkben, maradgyunc meg az hitben: Czac ó nekűnc atya istennél kedues bóbolonc.

VGYAN ÁSONROL

Chri-

Christus feltamada, nekűnc őrómet ada, vére re-
 ánc arada, haſna ráytunc marada, Nyery irgal-
 mat közbe iaro Iefus Chriftus ſent atyad élőť.

Chriftus meg holt bűnűnkért, fel tamadot éltűnkért,
 mi vigafťtalafunkért es igazulafunkért, Nyery:

Chriftus kénnya érdeműnc, ſent halála válťfagunc,
 vére ártatlanfagunc, es fel kölťe vigfagunc, Nyery.

Es az Iften baranya, válťfagunknac aranya, halá-
 lunknac halala, az kigyonac rontoia, Nyery.

Az ő fel tamadáſa, len pokolnak romláſa, az ő őróť
 mondáſa, lelkűnknek víjdulaſa, Nyery.

Ez lőť az őróť módás, es az meg vigafťtalás, hog az
 egy fel tamadás, lőť az meg bodogulás, Nyery.

Ő meg mente bűnűnkťől, az tőruénűőć átkatol,
 iſtenec haragyatol, az őrdőgtől pokoltol, Nyery.

Azert mi es bűnűnkbfől, fel tamadunc vétűnkbfől, ez
 világi kénunkbol, es mi nagy halaluncbol, Nyery.

Közbe iaro Chriftufunc, Atya iſtenec ſent fia,
 keried te ſent atyadot, hogy iduőzítſen minket, Nyery.

VGÝAN AŐONROL.

Christus fel tamada, ki ertűnc meg holt vala, mi
 bűnűnkért ként valla, mīket meg igazeta, Kerunc
 teged vrunc Iefus Chriftus irgalmazznekűnc.

Egy Adamnac vétkeiért engedetlenſegeiért, az al-
 ma meg ételért, őróć halalt érdemlenc, Kerunc.

O ij Ott

Ott el vésté bentsegünk, es ártatlan életünk, isteni bölczefegünk, es minden igasságunk, Kerünk.

Termesetünk meg romla, szépségünk meg rutula, nagy bűn ott reánk sála, istennek nagy haragya, Ker.

Ki üzeténk az kerből, tisztességnek helyeről, ki ésenk az épsegből, az istennek keduéből, Ker.

Mennyorság be zárlaté, Adam földre vettéték, hogy ő ott vereyteznék eckepen kenyért ennek Ker.

De irgalmas az Isten, böcz hatalmas mindenben, okot lelé ezekben, meg sána el vestünkben, Ker.

Igeretet akkor tón, meg mentené őrdögtől, ki nekünk nagy io hir lón, mert remensegünk ot lón, Ker.

Akor illyen söt solla, aszony allat magua, kigio feiét meg rontya, mert őt kigio meg czalta, Ker,

Soc estendő be telec, az magzat meg adaték, süztől gyermek sületék, Iesusnac neuesteték, Ker.

Ez gyermek lón hatalmas, Isten ember es igaz, mindenekhez irgalmaz, soc gonosztol otalmaz, Ker.

Testben értunc meg hala, büntelen nagy ként valla, harmad nap feltamada, minket meg vigasztala, Ker.

Egy embernek vétkeiért, estunc vala haragba, az Christusnac kedueiért, esenc nagy bodogsagba, Ker.

Ellensegunc meg romla, lucipernec tabora, halal az bűnnek foldgya, az teruennec hatalma, Ker.

Immar nekünk tisztartonk, Isten elút sósolonk, egyedől közbe iaronk, egyetlen egy otalmunc, Ker.

Mint-

Nintsen nekũnc felelmũnc, semmi nyomorufagtol,
kárhozattol őrđógtól, es az testi halaltol, Ker.

Már mies fel tamagdyunc, minden gonost el had-
gyunc, igassagnac boldgallyunc, es á bűnnec meg hal-
lyunc, Ker.

Halát adgyunc istennec, mi edes mesterũknec, es
bent lelek istennec, mind őrđokõn őrđoké, Ker.

VGYAN ASONROL.

CHristus meg feshetec, kegyetlen Sido nepec, ki mi
értũnc bűletec, mēyből nekũnk adatec, Kirielyesõ

Halalánac vtanna, harmad nap fel tamada, hog mi
ertũnc meg hala, őrđc halalt meg ronta, Kirieleyson,

Regen azt bebellettec, Prophetác azt hirdetttec, hog
az Christus bűletnec, értũnc meg feshitetnec, Kir.

Igassagunc meg őrđc, czalárd neuel illetec, őrđõn-
gõsnec neuezec, halakra õt iteltec, Kirie.

Szantalan foc kénokat, es nagy foc czapasokat, nagy
foc káromlasokat, benuedé boszúfagot, Kirieleyson.

Tanittatunc istentől, ne rettegyũnc pokoltol, es ne
fellyũnc őrđógtól, meg rontatéc ostentől, Kiri.

Vagyon nagy bizodalmunc, mert mies fel tama-
dunc, Christussal vralkodunc, vélé õsűe vigadunc,
Kirieleyson.

Szegyent nagyot vallottac, érdemekben kic biztac,
mert Christust meg czufolták, halálát meg rutolták, Ki.

106 CHRISTVS FELTAMADA:

Sokan biznac magokban, kic nem biznac Christusbán, teuelegnec vtokbã, reßec nints mēny orßagban, K.

Vigafagoc nagy volna, ha Christust hittéc volna, bűn boczanattya volna, istennel reßes volna, Ky.

Remensegűnc nagy legyen, hitűnc gyűmölcszós legyen, más istenűnc ne legyen, mely pokolra ne vigyen Kyrieleyson.

Ezt ßent Mate mag irta, hogy Christus meg farada, fige fát meg átkozá, mert gyűmелcze nem vala, K.

Christus fel tamada, minket igen biztata, imadkozni tanita, kefertet ne találja, K.

Szalla le pokolra, fokaknac, váltságára, poklot hagyta banatban, mert nintsen bizodalma, K.

Igassagot ßerefsűnc, hamissagot ne tegyűnc, ßegenyeket fegellyűnc, Christus neuét diczeriűnc, K.

Teged kerűnc vristen, agy hitőt mi ßiűnkben, hog bizzunc te neuedben, es legyűnk ßerelmedben, Kyrie.

A CHRISTVSIAM SVRREXIT NOTA

CHristus feltamada igassagunkra, vtat ßörze mennyorßagban öröc bodogsagra.

Az első atyánkban mind bűnben éfenc, az istennec io keduéből ottan el ki éfenc.

De az Christus Iesus keduében éyte, emberre lön es ő bűnnec ottan véget veté.

Mind ez világ terhét vallara vőué, az hatalmas atya istent, értűnc meg kőueté.

Or-

Órdógnec hatalma vala mi raytunc, mert mind az első emberuel az almában ettűnc.

Mind az alma miatt fogunc meg váfęc, reanc balla az nagy bűnért minden keferűfęc.

Gyűlölfęc iregfęc minden keufęc, faradfagos nag fęc munka es minden betegfęc.

De lám ezt nem érti az haladatlanfág, emberekre honnan ballot enni nyomorufág.

Azert nem fogadgya Isten beűedęc, iora intő űent igeięc, Christus iduűfęc.

Christus fel tamada igen kialtyuc, de az bűnnec vndokfágat mi meg nem vtallyuc.

Tuduán à bűnben elűnc űemmit nem félűnc, azert àz Christus halalà nem haűnál mi nekűnc.

Tamadgyunc fel teűben azert à bűnből, ki miat ki rekeűtetűnc az nagy diczűfęgből.

Vęgyűc nag io keduel Christus io voltát, atya Isten elűt valo kedues àldozattyát.

Diczűfęc mennyegben az vrűtennec, atya fiu űent leleknec mind őrűché, Amen,

MAS CHRISTVS FEL TAMADASAROL

Christus feltamada, mi bűnűnket el moűa, űent vęrę hullafaua, attyat meg engeűteļę irlalmazz mi nekűnc.

Haragnac voltunc fiaij, Adamnac nagy vękę miat de az irlalmas Isten fiát igerę nekűnc, Irg. Ez

108 CHRISTVS FELTAMADA:

Ez igeret lön első, öröm mondás mi nekűnc, kit az Isten fiáról, igére bűnösöknec, Irgalmazz.

Igaz Isten beűede, igaz ő igeretű, hidgyűnc az igeretnec, mert ez az öröm mondás, Irg.

Vigassagunc nagy vagion, Christus űületűfeben, de nagyobnac kell lenni, ő fel tamadasaban, Irg.

Fel tamadot mi nekűnc, vralkodic mennyegben, azokert most könyörűg, kic czac ő benne biznac, Irg.

Hogy bűnűnkűből ne fellyűnk, attya kűzűtt mi kűzűtűnc, halála érdeműel bekeűeget ő űűrzű, Irg.

Szent leleknec malaűtyát, nekűnc nyere attyatol, ha igazán mi hiűűű, meg holtát es fel kűltű, Irg.

Mert meg hala bűnűnkűert, mind az űent irás mongya, az vtan fel tamada mi igazulasűnkűert, Irg.

Tamadgyunc fel már mies, most az hitnec általa, hogy az vtolűo napon, egyetemben tamadhűűnc, Ir:

Testestűl es lelkestűl az őrűc bodosagra, kit Atya Isten nekűnc ad czac az Christus által, Irg.

Vrunc Christus mar nekűnc, eggyetlen egy űoűo-lűnc, folyamiunc czac ő hozzá, nints kűűűűg iduűűűűűgűnkben, Irg.

Adgyunc hálát mi mostan, Christus által attyanac, kiuel ő vralkodic mind őrűcken őrűckű, Irg.

MAS CHRISTVS FEL TAMADASAROL

Christus az mi bűneinkűert, meg halà, hogy minket azoktol, meg űabaditana es fel tamada, hogy ne-

künc életet hozna, ezen mi mind örölyünc es az vristent diczeriüc, hálákat adgyunc es mondgyunc, Alleluia.

Emberc küzzül az halalt fenki meg nem gyözhetete vala, ezt miuelec az mi büneinc, mert fenki bünnelkül nem vala, kikért álla ránc az halal es raytunc el hatalmazec, orßagaban fokfagában tartuán, Alleluia.

Iefus Christus istennek fia, ki ez vilagra iöue, es az bünt rolunc el vöue, halálánac éreieuel, es hatalmaual monduán, ó halál leßec te halalod es pokol leßek meg emeßtöd, Alleluia.

Czudalatos had vala es, az halál es élet közöt, az élet kerezttét vifele es az halalt elnyeleg, ezt regen meg monta vala, az irás hogy meg émeßtetnec, az halal gyözöldelmünkre, Alleluia.

Christus az igaz hufuéli barany, iftétöl nekünc adott, hogy ó ez világnac büneit, el venné ó haláláual, kic ezt hißik, afoknac, az ördög semmit nem árthat, mert aytoiokat meg véreßtec, Alle.

Ier tißtellyüc ezért az Christust, lelkünknek nagy öróméuel, mert ó az ó ßent haláláual minket meg ßabaditott, ördögtöl es halaltol, es az mi nag büneinktöl, kikért mi neki hálát adgyunc, Alle.

Monduan hala legyen te neked teremto mi edes v-runc, hogy minket meg ßabaditottál minden ellenfeinktöl, es kerünc adgyad nekünc, hogy ezt bizonynal hihefsüc, es valhaffuc mind öröcké, Alleluia.

HAla adafockal enekellyűnc, az Atya vristennec,
nagy szerelméről.

Ki mikor meg tekinté bűnös voltunkat, az ő bērető bēnt fiát halálra adá.

Hogy az mi bűneinket el venneie, βent véreüēl vét-
kűnket meg mofogotnaia.

Ki bűnt nem tőtt vala földön élteben, az vristen mi
erettűnc, bűnne tőtte vala.

Hogy mi ő általa meg igazulnánk, és Isten igazságúà ő általa lennénk.

Nem lón itt ez földön oly aldozat ki az ifténec élet-
te oly kedues volt volna.

Mint az ő fianac egy áldozattya, mikor kereßt fa-
nac oltaran érettunc áldozec

Akor nagy büneinket, halalunkat, es pokolbeli ordognec nagy hatalmassagát.

Magas kereftára, fel febité, melyben ő az vristen-
nec akarattyát tőué.

Christus halal ellen fel tamada, koporfobol diczô-
feguel bent testé ki iôuè.

Mikeppen ſent Daid meg irta valá, hogy az felfe-
ges vríften ſent fiánac lelket.

Pokol fetetfegeben nem hadnaia, sem ő draga bent
testenec rothadaft engedne.

Regen ô tórue nyben Ionas Propheta, es diczõ felta-
madafnac példaia vala. Mi-

Mikor az Ceth haltol el nyelettetęc, czoda keppen a
 űarazra ő ki adattatęc.

Abraham Patriarchanac áldozattya, lőn az Isten fia-
 nac nemes peldazattya.

Eggyetlen egy fiaual mikor áldoznęc, feguerét az
 angyal kezében őrőffen meg fogá:

Es ő fia helyeben koffal aldozęc, ki akkor nem oka
 nélkül czelekettetęc.

Mert ő törvénybelieknec áldozattyok, czac az Chri-
 stus áldozattyát peldaiol iegyzetęc.

Hogy Christus áldozęc mind meg űőnénc, mind az
 ő törvényben valo nagy foc áldozatoc.

Mert ő lőn az törüennec végezetė, minden ő benne
 hiuőknek igazulafara.

Egűer valo áldozattyaual meg űentele, mind azo-
 kat kic őrőckė lduőzűlendőc.

Es ackic azthiendic őrőc életet, mikeppen meg iger
 té, őrőcke meg adgya.

Azert egyűer áldozot bűneinkert, fel tamadot űent
 Pal mondgya iduőűfegűnkért.

Hogy mi ő reaia nezuén ő benne, hinnėnc es mind
 fel ferkennėnc, gonof bűneinkből,

Es meg őrőűfietnėnc, az mi hitűnkben, melyuel
 vallyuc testűnknek fel tamadáfát.

Ő peldaiol őrőttűnc fel tamadott, halalunknac ide-
 iėn, remenyől adatott.

Illic azért mi nekünk hálákot adnunc, az felfeges vr istennec kegyelmességeről.

Es az ő szent fianac Christus Iesusnac, szentfeges haláláról es fel tamadáfarol.

Ki most mennyországban az atya istennél, engesztelönc éfedezönc es mi szöbolonc:

Keriúc azért mindnyaian boczassa nekünk, szent lelec vrštenec beűfeges malaštyát.

Ki az mi lenkünket igazgassa, es az öröc életnek vta-ra tanitfa.

Atya vrštenec ő felfegé, diczertesséc mennyországban az ő diczöfegé.

Es az ő fianac istenfegé, hirdettessec szent halála es fel tamadafa.

Szent lelec vrstenuel egyetemben, velönc legyen ő országá öröcké.

CHRISTVS MENYBE MENESERÖL,

Christus menyben fel méne, nekünk helyet szörzeni, űl attyanac iobiara, lön mindeneknec vra, Christus űl attyanac menyben iobiara es vralcodic.

Christus meg holt bűnünkért, fel tamadott lelkünkért, meg lelenec Peternec es töb tanituánijnac, Chr.

Neguen napon lön vélek, őket meg vigaštalá, nagy foc bizonsagockal magát élni ielentę Christus.

Nekic

Nehic meg parantsolá, hogy ôc Irušalemből, addig el ne mennénec, míg űent lelket vennénec, Chriřtus.

Fel megyec en atyamhez, ty kegyes atyatokhoz, fel megyec iřtenemhez es az ti iřtentekehez, Chriřtus.

Nektec küldôc mennyekbôl, vigasztalo űent lelkôt, es ti leűtec ennekem, bizomfagim ez földôn, Chriřtus.

Sido orűagktol fogua, Samaria orűagig, es mind az űeles földnec, vrolfo hataraig, Chriřtus.

Azert ti el mennyetec, mind az űeles vilagra, hir-deűtetec mindennec, az Euangeliomot, Chriřtus,

Tanityatoc az nepet, ôket meg kereűteluén, Atya-nac es Fiunac es Szent lelec neuében, Chriřtus.

Az ki hiend en bennem, es meg kereűtelkedic, nem kárhozik iduôzûl, mennyorűagban vitetik, Chriřtus.

Acki kedig nem hiend, kárhozatra vettetic, ôrôc tûzrê küldetic, kinec végê nem leűen, Chriřtus.

Vagion nekem hatalmam, mennyen fôleôn pokol-ban, es en veletec vagyoc, mind világ végezetig, C.

Hogy êzeket meg mondá, Iefus fel emelkedec, es az fényeskôd ôtet, űemec élôl el vôué, Chriřtus.

Mikor néznel az Chriřtuřt, menyben el fel mennyie, kêt angyaloc feierben állapanac élôttôc, Chriřtus.

Mondanac az angyaloc, ti Galileabeli férűiak mit állotoc, nezuén az magas menyben, Crhi.

Ez Iefus ki tôletec, fel ménê mennyorűagban, eckep-pen iû itelni, mint fel menni láttátac, Chriřtus.

Vralkodik most menyben, rolunc visel nagy gondot. éfedezik érettűnc az ő ſent atya előtt, Chriftus.

Östogattya mi nekűnc az ő ſent aiandékát, kiuel minket igazgat mind világ végezetig, Chriftus.

Közbe iaro Chriftofunc atya istennec ſent fia, kéried te ſent atyadat, adgyon nekűnc ſent lelket, Chriftus

CHRISTVS SVRREXIT PRIDIE.

Chriftus menybefel méne, nekűnc helyet ſörzenié, attyaua meg bekeltetné, életré be vinné.

Mert mēyből le ſallot vala, mi nekűnc ſületet vala érettűnc ſenuedet vala, fel tamadot vala.

Sokat ſenuede érettűnc, fokat nyomorga közöttűnc, hogy meg váltaná mi bennűnc, kic ő benne hiűnc.

Mindennél ſidalmasb vala, mindenec ſolgaia vala, de ő lön mindennec vra, hatalmas kirallya.

Mert menyben el fel vitetę atya mellé űltetę, meny es föld nekiadatę, hogy ő vralkodę.

Ördögön poklon halalon, mennyeiğ hatalmaſſagon, vrakon es czaſarokon, hatalmaſſagokon.

Ne fellyűnc immar atyától, ſe tőruénec ő atkatol, halaltol es karhozattol, meg mentőt ezektől.

De az ő ſent atyat kériűc, hogy igralmazzon mi nekűnc, tegyen iol fiaért velűnc, hogy vele élheűnc.

O mi kegyelmes meűterűnc, emlekezzél meg mi rolunc, ki ſenuedél mi érettűnc, legy ielen mi velűnc.

Ki latod menyből éltünket, es nagy keferűségünket, vigasztald az mi lelkünket, hogy hidgyúnc tegedet.

Mert az fogadád mi nekűnc, hogy lész öröcké mi velűnc, adgyad űent lelked mi nekűnc hogy teged hihefsűnc.

Ez otalmaz meg mindētől, űent atyadnac haragyatol, őrdőgtől es kárhozattol, minden dihöűfegtől.

Mert meg eskűűel mi nekűnc, hogy meg adod az mit kēűnc, űent neuedért most kőnyörgűnc, tegy iol itt mi velűnc.

Tekints nagy gyarłosag inkra, es világ czalardfagara, vigy be az nagy bodog sagra, te űent orűagodban.

Egyetemben kereűtyenec, az vr Christust diczerietec ő neki hálát adgyatoc, fel magasűtallyatoc.

Diczeret legyen attyanac, es ő fianac Christusnac, es az mi vigasűtalonknac, az űent háromfagnac.

PRAECATIO AD DEVM SPIRITUM sanctum ante facram concionem.

Kőnyörög iűnc az istennec űent lelkenek, boczassa ki magas menyből az ő világát, végye el mi űiűűnk nec minden homalyát, hogy ertheűűnc istenűnk nec mindenben akarattyát.

Ő űet lelec áruaknac kegyelmes attya, űegeny giarlo bűnőűűknec batoritoia, hitűknec el esteűnek érűű gya mola, es az ő gyűűge hűtűűben czac te vagy taplaloia.

Te vagy az mi lelkűnk nec edes vendege, az mi űo-

116 AS VR VACSORAIAROL

moru ſiuünkneç igaz órómé, lelki haboruinknac czõndõſitõie, az óróc életneç hẽnũnc, czac te vag el kezdõie.

Te tanitád regenten az Prophetakat, igazgattad õ nyelueket es irafokat, te tõtted bõlze az ſent apoſtolokat, hogy meg teritſec te hozzád mindẽſeles vilagot.

Ved el az mi ſiuünkneç hitetlẽſeget, vilagofits meg elménkneç nagy ſetetſegét, ronts el az gyűlölfegnec kegyetlenſegét, engedd az te ſent hitõdnec mindenõtt egyeſſegét:

Valaſt minket magadnac elõ tẽplomul, végyed mi kõnõyrgesõnket ſõt áldozatul, ved ki mind es vilagot az karhozatbol, engeğ igaz hitbõl valoki muláſt ez vilagbol

Diczerteffel felfeges atya vriſten, legyen áldot az te neued fiu vriſten, ézeckel egyetembe ſent lelec Iſten, maradgyon az te áldaſod az e bũnõs nepeden.

AS VR VACSORA OSSTOGA-

taſanac Ideiene neclendeo Iſteni diczeret, az
notaia felfeges Iſten mennec fõl:

SOkſor kellene errõl emlekũznũnc mint legyen kedue az iſtenneç hozzánk, honnan teſſec meg ſerelmé mi kozzánk, iõ volta mi bennũnc.

Oly igen nagy foc iollehet io tété, hogy femmi ember meg meg nem érthethtté, fem gondolattal az emberi elmé, véghez nem vihetté.

Mint

Mint az irasban ezt élenkben atta, vgy kell mi nekünk tudakoznunc rayta, az mi búkfegűnc nagy fagatis laffa, es vilag is vallya.

O mely nağ kedue es io akarattya, eben tettzic hog életre valaſta, meg mikor femmic volnanc mi nagunk ba, fiaban meg alda.

Gazdag ſerelme es irgalmaſſaga, ez az atyanac aldot fiajban, mert czac magaban életre valaſta, ſerető fiaban.

Iſten haragya vala az fiakon, fárra ganeia lőnc mind Adamban, kárhozat átoç es bűn az fiakon, éfenec vétkezuén.

Pokolra ítelt raboc az tőruenytól, folgya bűnőkneç czac az őróç halál, érdemec nintſen életre iſtennél, éreieç bűn tétel.

El veſetſeget az ember; nemnec, nem neze Iſten bűneit nepénec, czac io voltabol fiaban életűnc, okait végéze.

Titkos tanatſa iollehet iſtennec, hogy ez vilagnac ő teremteſenec, élőtte rendelę az őróç időkneç, rendet életűnkneç.

Ez el valaſtás czac iſtennel vala, meg mikor ember fem az bűn nem vala de az iſtennél eſmeredben vala, iőuendő bűn volta.

Romlando ember bűneire neze, hogy kőuetkőznęc bizonnnyal iol érte, lőn az valaſtás az bűnből élette, Chriſtus érdemeiben.

Q Mutat-

118 AS VR VACSORAIAROL.

Mutatni Isten kegyelmét io voltát, akará latni bent fia érdemét, hogy bűn farabol tištěsség edenit, formala fiaijt.

Ebben haragját hatalmát bűn ellen, nekűnc mutata az harag edenin, hogy ő bűnűnkert az bűnnec farabol, halakra formala.

Senkit az bűnre es gonos életre, nē valašt Isten bűn nélkül vézefre, sem ártatlanfagkol nints el végezese, fenkinec veštére.

Teremtés élőt ezt regen meg érte, hogy istēnec ember ellene vetene, meg sem maradna az ő štēsegebe, de őrdőgnec hinne.

Azembernec életét ő latá, es erre képest lőn ő valašt tafa, az kiket akart czac ő iouoltaba, életre ezt vonta.

Rőuid sommaba istēnec ő kédue, tettzic mi hozzānc ebbe nág kegelme, hog mienc nélkül rendele bent életre czac Christusra nezue.

Az terētesben tettzic maššor kedue, mert az fykeres farbor fel eppite, faiát éreieből lelkőt mi testűnbe, formalna képére.

Szabad akaratban minket ő teremte, mert ezt keuana iošagi kőzlese, ha ő magabol iošagit kőzölne, formalna képére.

Vgy kellē lenny mi teremtesűnkne, mint az istēnec termētetit lattyuč šabadšagos Isten es élet azt tudgyuč, ily kellē hat lennűnc.

Ren-

Rendelő az embert Isten tišteletre, hat teremteni az embert vgy kelle, ſabada karádban iſtennét tiſtelne, nē rabi kötélbē.

Vetę Adamnac éleibenket fát, életnec fa iát, es bűn tudo faiát, tűzet es vizet, halalt es életet, hogy tenne valaftáft.

Azéletet ha ő kőuetni akarná, ſabad akarattya neki erre volna, ha kedeg az halalt inkab valaſtáná volna ſabadfaga.

Czac az Adamban ez ſabadfág vala, tőrueny begeſſel ſabadfagát rontá, mind ő magaban mind az ő maguaban, czac bűn mar magában,

SECVNDA PARS.

Szakadaza lőn az emberi nemnec, Iſten iauaitol ſintén meg foſtateę, őrdög rutſagaban ember reſelteę bűnben kötőztetę.

Iſten kepetől ember el foſtateę, őrdög kepeben rutſagban őltőzę, Iſten haragya, átka az tőruennec, ſalla mi reánc.

Orſagát Iſten mi tőlunc el vőué, ki zárla minke magat ul el veté, Iſten rabiaij volnác azt itele, az bűn ezt ér demle.

Rettente Iſten igaffaga ſerint, feiűnkre hozuánados leuelinket, czac kárhozatra tartana mar minket, mert az bűn meg rontot.

q ij Az

Az lelec az test minden felé tagunc, haßontalanna lõnec meg romlanac, femmi iol immár mies nem tehetũnc, mert ßinte el veßtũnc.

Isten iofagi tõlũnc el vétetuén, õrdõg esaz bũn minket meg kõtõzuén, mint egy tõmlõtzb̄n az hohér bevetuen, tartbũn kõtteleben.

Az mi lelkũnket tagunkat testõnket, kõtelen tartuán az Satan mint rabbit, czac bũnrõl bũnre vonßa már tagokat, halalra tart minket.

Iaygatnac ßyrnac az veßedelemenben, tõrueny rabiaij femmi nints ßiuekben, nintfen éreiec az õ életekre, de vannac veßesben.

Romlot ez világ ember bũneiért, femmi teremtõt állat már az embert, nem fegethetẽ, mert végetlen dolgot, õ váltßága kiuant.

Ißonyu vétec el nyomá az embert, mĩt ma lõtt gyermek vérében mintferteng, ßintẽ igy ember mint bũnõs mar meg holt, es femmit nem tehet.

Latá ez Isten ez ily nagy éfetet, irgalmaßagát indeta ßerelmét, nem hagyta veßni tißtefeგრè rendelt, draga edenijt.

Semmi teremtõt allat fegetfeგრét, fem az ember nec vala mi éreiét, az iduõßfeგრben lata hog nem lehet, vegezẽ azert ezt.

Hogy õ magaban czac õ io keduébõl, Chriftus érde-meiert Isten munka ia bol, lēne valtßaga Isten ßerelmébõl, mind ez vilagnac.

Mint

Mint valasztasa es o teremtese, az embereknek lon-
czac az istenben, így az idueffeg lenne czac istenben,
Isten éreieben.

De hogy meg halni Isten igassaga, kesserite embert
az bünért halalra, az iduözites hogy lenne valtsagban,
Isten ezt keuaná.

Az valtsag penig ezt keuannya val, hogy halal vér
ontás lenne az valtsagba, ördöggel egyyüt kárhozat
romolna, ez világ vyulna.

Az közben iaro Isten s ember lenne, öröc igassag
öröc élet lenne, az bünért halhatna igafaga élne, az val-
tsag így lenne.

Az bent háromsag azért ezt végeze, hogy fiu Isten
eleg valtság lenné, mint az valasztás teremtés löt benne,
valto is o lenné.

Az bolo fiu az testet fel voué, hogy közbe iaro meg
valto lehetne, az Isten s embert hozna egygyeffegben, fi-
zetést tehetne.

Igassagaul az bunt o el ronta, öröc életeuel öröc ha
lalt rontá, vér ontasaul bününket el mosá, ez lon az bün
folgya.

Az testben hala végetlen ként lata, mert istensegnec
tellyeff egé vala, végetlen Isten egy sem pillantásban,
lon vla tsagunc arrà.

Oly nagy szerelme lon az vristennec, az bünös ember
hogy meg élesthessék, o nagy kegyelmét igere ember-
nec, fiát ada értec.

q iij Az

Az vristennec ez nagyob ſerelmé, hogy ellenſégít eſtekben ſeretne, ő ſent fianac ſemmit nem keduezé étűnc ötet küldę.

Teſtűnkben őltozuén czerele mi velűnc, ő io keduéből aianla mi nekűnc minden iauaij kintſęt orſáganac, magát adá nekűnc.

Az mi terhűnket magara fel vőué, Iſten iteleti ala magát vetę, boczatá magát az tőrueny kezeben, es minden inſęgben.

Iſten kegyelméſerelmé s kőueti, lőn ez vilaghoz ő rőm izeneti, meg bekelt velűnc fiaban hirdeti, Chriſtus ez ielenti.

Igereteket erről tőn ember nec, hogy ſerelméből tenne ő iol velűnc, ſent fia keduéiert lenné mi ęletűnc őróc ſabadſagunc.

TERTIA PARS DE SACRAMEN-

tis, ad notam Bodog az ember ő az nagy vriſten.
BEſedé mellę ſerzé ſent iegyeket, kic bizonijtac iſtennec io keduét, hogy erőſſitenęc Iſten igeretit, lelkűnkben az hitet.

Mikent az Chriſtus peczetlę lelkűnkben, ſent lelec által ſent igeretiben, mennyei j kenyer t hittel egyetemben, es á ſent igében.

Igy az lathato igaz iegyec által, ezt bizonijtya es peczetli hittel, mint az iegyeket kőzli mi teſtűnkel, így magát lelkűnkel.

Az ke-

Az keresztfegben ezt hirdeti nekűnc, hogy bűneinkből ki tisztult mi lelkűnc, halaltol pokoltol őrdőgtől életűnc, meg szabadult lelkűnc.

Ki szabadultunc törüennec atkabol, es ki hozattunc őrdög rabfagabol, Christus oršagaba vagionc az istennél öröc bekefeggel.

Mikent testűnket az bűztől fel véuén, vya tót minket onnan fellől bűluén, öröc felesegűl maganac gyűrözüén, oršagaban višen.

Frige kötése ez istennec velűnc, hogy el nem valic foha ő mi tőlűnc, meheben hordoz Christusbā mi atyānc öröc élet adónc.

Az vaczoraban ezt ielenti nekűnc hogy elég valtság lenne mi erettűnc testét halalrá vérét mi érettűnc, ontá hogy élhešűnc.

Igy temette es mosta el rontotta, mi bűneinket, atkunkat le nyomta, es életűnket magában meg hozta, es fel tamaštotta.

Testamentomba iošagit ayanlá, nekűnc ő magát iauaitis atta, hogy feiűnc leuén életet ő adna, lelkűnket taplalna.

Ket rešből šerze ő šent voczoraiať, testéből lelkéből šerze ez šent iegiet, mert az ember nec láta testét lelkét, kettőből letelét.

Testenec neuét az kenyerre adá, vérénec neuét az borrais adá, vy testamentomnac az pohartis mondá ezzel azt példazza.

Mint

Mint az iegyekre neuét iegzëndőknek, es mint pepeczetit adgya mi testünknek, eckepen testét vérét mi lelkünknek, adgya hiueinek.

Nem teste állattyat sem vére állatyát, az mi testünknek nem atta ragásat, hogy fogainkal rontyuc ő bent testét, szaiunckal ő vérét

Két külbmb dolgot ad az vaczoraban, lelkit lelkünknek ad az igeretben, bent lelec által es az igas hitben, adgya igéiben.

Az testi kenyért bort testünknek adgya, aztanito által azt mi nekünk nyoitya, hogy minden keppen lelkünket biztassa, es batorittya.

Két kezzel szűkfeg nekünk hittel vennünk, az testit szánkal kezünk el kel vennünk, az lelkieket lelki kezzel vegyűc, igaz hittel egyűc.

Az Christus testé attya iobián vagyon, az mennyben fel ment emberi testében, es czac egy helyen teste az mennyekben, nyugszic bodogfagban.

Igeretiben mint egy czatornaban, az mi lelkünknek testét vérét aduán, ielen valo iauait hitünkben, tési szuunkben.

Bizony draga iegy ez az mi lelkünknek, mert ielen volta ő istenfegének, bizonyal adgya iauait hitünknek, minden valasztotnac.

Ha Christus testét es minden iauait, lelkünknek adgya menyeij mod szrint, igeretben adgya igaz hittel testet, nem testnek test szrint.

Meg

Meg az hittelis hát Christusnac testét, nem az kenyérben mellette sem véšed, mert ot nem adgyac hogy ragyad az testet, fogd hát igeretit.

Az iduősseget es az lelki iokat, kérlec az iegben ne kerešd életet, de az iegyekhez kőtött igeretét, hiteddel meg fogiad,

Az mely igeretben hittel az šent atyác, az valaštot-tac Christus testét őttéc, azon iger etben Christus testét lelkunc, hittel mies egyúc.

Az hit iotleiet Christus testét vérét, az igeretben fogia megy állattyát, de ammi lelki az testben, véši azt, hittel ammi lelkunc.

Az igassaggal Christus iauaiual, Kic Christus testében vannac nagy beűfeggel, lélec šerint lelkunc azokkal eggyesül, es él lelkieckel.

Az hitetlenec pušta iegyet véšnec, mert czonka kezzel ez šent ieggyel élnek, probálás nélkül hitnelkül iarulnac, meltatlanul élnek.

Nem véšic az mit iegyec mutatnac, sőt meg vta-lyac iauait Christusnac, az peczét vétellel istent meg czu folyac, kárhozatot véšnec.

Nem pušta iegyet kereštyenec véšnec, de mint az iegyeket véšic az ő testec, így valogással igeretben lel-kec, lelki iokat véšnec.

Isten magához ez iegyeckel czatol, es mint faiatit az életre foglal, minden iošagát mint érős peczettel, közli az hiueckel.

R Tiš

Tiſteteletire iegiez ő maganac, hogy mi több iſtent ſegítő ne hyiunc, czac érdemeuel az ő ſent fianac mij meg elegegyűnc.

Mijs Chriſtusban az ſent lelec által, nekűnc aduán Iſten Chriſtuſt iauaiual, erré magunkat kötözzűc ez ieggyel, mint ados leuellel

Több iduőſſeget az egy Chriſtus kiuól, es több iſtent mi az egy Iſten kiuól, hogy nem tiſtelűnc à vagy ſeget-fegűl, nem hijuc atyaiul.

Minden haragot igaz hitben élűen, már hatra vetűnc bűnnec nem ſolgaluán, főt az ſent lelec lelkűnket vezetűen, élűnc ſent életben.

Igaz értelemben hittel io élettel, ez vaczorahoz iarulyunc két kezzel, az két fele iokat el veſűc iſtentől, mint edes atyanktul.

Minemő legyen az kenyér formaia, auagy állattya az bornac formaia, minemő aſtal ſec kő legyen vagy fa, hitűnc nem forgattya.

Az vaczoranac haſnát véget nezzűc, mint életűnc-nec es igaffagunknac, legyen ſent iegye eggyezűlű-sűknec, hittel ezt forgattyuc.

Miként eegyesűl az fő az tagockal, mint az ſőlő tű az főlő veſűockel, ſintę igy Chriſtus eegyesűl lelkűnkel, lelke miat hittel.

Az iegye vétel előt Chriſtus teſtét eſűc, minden oraban iauait mi veſűc, az voczorobã czac ezt bizonyityuc, hogy miuel él lelkűnc.

Mi-

Miként az Christus élő kenyér menyből, így élve ve
 ői lelkűnc Christust hittel, nem halva véssűc testet mi őa
 iunkkal, nem ronttyuc fogunkkal:

Mert így lelkűnknek ha őontalan lenne, az Christus
 testet halva ha ki uenne, mert meg romlana gyomrunk-
 ban ő teste, így élet nem lenné.

Isten tárhaza az Christusnac teste, minden iobagnac
 Christus czac kut feie, hittel az iokat keresfed czac bēne,
 ő igeretiben.

Romlando állat nem adhat életet, mert romolha-
 tatlan valtság ád életet, hát ve őendőben nintsen igassa-
 got, es nints bodogfagod.

Az Christus teste vére az iegyeckel, nem vg eggye-
 sűl mint á vas ezűstel, hog eggyűt őáddal az téstet ke-
 nyérrel vennéd, az bort vérrel.

Czac igerettel Isten őerzeseuel, őőue kötöttęc iegyec
 iegzendekkel, nem egy az allatoc eggye leteleuel, az
 iegy iegzendőckel.

Mert az őent lélec az igeretekben, az iegzendőckel
 lelkűnket az hitbē, re őelteti őőue Christus érdemében,
 Isten kegyelmében.

Hát ez az igē, hoc est corpus meum, őerzi Christus-
 nac testet te lelkedben, Christus testet eggye te ői te lel-
 keddel, es nem az kenyérrel.

Diczerét legyen az egy vristennec, atyanac fiunac
 es az őent leleknec, tartson meg minket hogy benne hi-
 hefsűnc, lelkét tartfá bennűnc. R ij VGY-

128 AS VR VACSORAIAROL.
VGYAN ASONROL AS NOTAIA

virgo Dei genitum G. SS.

GYkran nekűnc kellene istennec halakat adnunc, foc
io tetemenijről kellené emlekeznűnc.

Regi io şandekarol hozzánk valo şerelmeről, el bu-
fult nagy kedueről diczernűnc io voltarol,

Enni nagy életűnkéről hogy gondot vifelt dolgunk-
rol, titkait bűneinkről mozdította vétkűnkől.

Gyorsan, olyat hog lele sebűnknek gyogitafara, şent
fiát el végéze a mi meg valtafunkra.

Oh istennec şerelmé es el titkolt nagy tanatfa, hoz-
zánk honnan io kedue tettzie io akarattya.

Ránc mert anni nağ gondgya hog nem nyughatic
şeremlé, mely keduet meg mutata, hog fiát el boczata.

Istennec mert embernek kel vala erettűnc iőni, Chri-
stus Iesufnac kelle kőzbe ioronac lenni,

Ő hogy fizetést tenne şantalan adoflagunkért, es
hogy meg is halhatna az mi foc bűneinkért.

S-el iűué s-meg fizeté teştēben adoflagunkat es filler-
ről fillerré lé kötē bűneinket.

Szűkşegűnknek elei ez lőn iduőzülesűnknek, elég meg
fizeteze mi nagy adoflagunknac.

Ez lelűnknek kenyeré lőn nekűnc az ő şent teştē, lőn
őrőc élteűnknek oka ő istenfegē

Ezt attya magas menyből iol latuán şent orşagabol
vgy engeszteltetēc meg şent fia halalabol.

Győződelmet engede az poklon es kárhozaton, ne-

künc hatalmat vennünc vgy adá az bünökön

Ezert attya öröagát erdeumlötté diczöfegét, két keppen örökfeget bira nagy gazdagfagat

De maganac egyket nekünc atta az masikat, érde-meuel kerefet hitnec bent igassagát.

Igy sörze oc leuelét el veset öröksegünkhez, mellyel iutnanc hazánkhoz el vesett ioßagunkhoz.

No mierthogy iol tudá mi feledenkensegünket, meg ez földön letében erről meg inté minket.

Ö testét hogy erettünt engede törüeny kezeben, azt akara hogy legyen öröc emlekezetben,

Szörze azert vaczorát testeről hogy emlekezzünc, ő ki ontot véréről hogy el ne feletkezzünc.

Eélt vala hogy el vesittyüc es hogy vgyan el felettyuc, ez nagy kétfet hogy végréfeledenkesegbẽ vißünc.

Ezokaert akará meg igert irgalmasfagát, es bę pe-czetleniẽ bününknek boczanattyát.

Czuda keppen ezeket czac sörze hogy sána minket, mert ő iol lattya vala mi öröc el vesztünket,

Immaran ő ézekerr femniit nem faratsfagaiért, de öröchala adást keuán minden dolgaért.

Tellyes azert életünc czac haladas legyen dolgunc. le fekteük iarasunc es ülesünc.

Öröc öruende zesben foglallyuc nagy diczeretben, magunkat tißteffegben tartyc már ez életben.

Mert nem mienc az banat kic vagyunc Isten iegye-fi, de azokę az mellyec az ördögnec kőzöfi. Di-

Diczeret atya Isten fiu es ſent lelec Isten, legyen őrőc igaffag az diczō ſent haromfág.

VGYAN ΣAONROL.

IEr diczeriúc az iftennec fiát, az ſęp ſűznec áldot ſent magzattyát, ez vilagnac edes meg valtoiát, bűnőſők-nec kegyes ſoſſoloiát.

Iefus Chriſtus kegyelmes meg váltonc, vriſtentől adatott tanitonc, ſent atyaddal felfeges meg tartonc, ſent leleckel minden igazgatonc.

Teged vallunc hatalmaz iftennec, kezdetnelkül valo termeſetnec, ſent atyaddal egy őrőc iftennec, állatyabol ſületél iftennec.

Teremteſnec te élōtte valál, kezdetnelkül az iftenél valál, anyanelkül iftentől ſarmazál, őrőc ige ſaiabol mondatál.

Te általád ez világ kezdetéc, es femmiből ſępen teremtetéc az czilagos ſępég terieſtetéc, nappal hoddal meg ekeſſitetéc.

Ez ſeles föld te tōled adatéc, termő fackal meg gyümölcszōſtetéc, ſęp ſōldellő fűuel tündőkleték, viragokkal meg czillagoſtatéc.

Te általád Adam teremtetęc, földből teſtē ſępen alkottatęc, menyből lelke az teſtben ihletęc, Eua tarful melleye adatęc,

Paradiczom kerteben vitetęk, őrđōg mia ott ő meg

cza-

czalatec, minden iotol ottan meg fosztatek, az emberi nemzet karhoztátéc.

Mikor Adam ott magát el veszte, es fiait halalra be eyte, atya Isten magát ki ielente, te neuedet Adamnac hirdete.

Abrahamnac az vran fogadá, áldot magnac ackor teged monda, szűz Maria meheben fogada, te bent véred mi reanc arada.

Fel öltözel az emberi testben, ez vilagra iuuélmi közinkben, igaz hitet adál mi szíuünkben, vy vilagot geriestéd lelkünkben.

Szent véredet te minket meg váltál, bűneinkbol sepen ki tisztítál, bent leleckel meg vilagosítál, es atyadnac keduében iutatal,

Az keraft fán erettunc meg halál, harmad napon esmeg fel tamadál, mennyországban fel magasztaltál, tisztességgelmeg koronasztatal.

Azert vallunc teged kiralyunknac, es öröcké valo nagy papunknac, Isten előtt minden gyamolunknac, ez vilagon minden oltalmunknac.

Az istennec nagy haragya ellen, az ordógnec dihóségé ellen, ez vilagnac kergetese ellen, az bűnöknek retentese ellen,

Te vagy nekunc mi nagy igassagunc, iamborfa-gunc, es ártatlanfagunc, te vagy nekunc bentségunc valtfagunc, isten előtt öröc bodog fagunc.

Te

Adgyad nekunc az te ſent lelket, terieſteſſed az te ſent igedet, eſmeriunc meg minnyaian tegedet, diczerheſſuc az te ſent neuedet.

Tekents reanc moſt az magas menyböl, latogas meg kiraly ſekedböl, tegy iol velunc kegyelmeſſegedböl, ments meg minket keſerűſegűnk ből.

Vigaſtald meg az mi ſiralmunkat, tellyeſſetsbe mi keuanſagunkat, mies neked hala adafunkot, be mutat-tyuc mi áldozatunkot.

Edes Ieſus neked halat adunc, io voltodért el fel magaſtalunc, aiandekot élődben mutatunc, diczeretet te neked eneklunc.

Diczerteſſec az atya vriſten, diczerteſſec az fiu vriſten, diczerteſſec az ſent lélec Iſten, ſent haromſág egy bizon vriſten.

PRAEDICATIO KORRA

iſtenni diczeret.

HAla adafunkbã rolad emlekezunc, kegyelmes iſte-
nunc tegedet tiſtelunc, te nag io voltodért el fel
magaſtalunc, haſontalan ſolgac mert ezzel tartozunc.

Ha itz le fűleidet erts meg keresűnket, mi edes iſte-
nunc ne nezd bűneinked, tiſta ſiuel kerunc mi kőnyör-
gesűnket, vedd hozzád vriſten eſedezesűnket.

Geriezd fel igednec ſerelmét lelkűnkben, ſent lelec
iſtennec ſentſegét ſiűűnk bē, agy igaz értelmet beűſeg-
gel elmenkbē, teged ſolgalhaſſunc ez földőn éltűnkben.

S

Tanu-

Tanufagra èrôt czac te tôleđ kërũnc, kiré mi most
gyũlũnc minnyaian kèşũltũnc, hogy te istenfeged di-
czerteffec tôleđ, enged şent fiadért ézeket mi nekũnc.

Igassagnac attya kilakol mennyekben, magad kôte-
leştèđ şent igeretèđben, şent Mathè kũnyuénec hat-
dic reşebẽ, tudgyuc hog meg maradtz ôrôcké ézekben

Ha ki şent orşagod elôşôr kerefi, az te beşèđedet
mindenben bôczũlli, vagy testit vagy lélkit tud tôleđ
keuanni, femmiben nem leşen fogyatkozás neki.

Azert gyorsafagot el kezdett dolgunkban, végig
meg maradaşt mihiuatalunkban, şorgalmatoffagot
hyũfeget téştũncbẽ, eg masşetetet plåtaly itt életũncbẽ.

Engedd meg ézeket şent atyánc Christufert, mi id-
uôzítũnkért kegyes táplalonkert, ki eg hatalomban şent
lelec istennél élş es vralkodol ôrôckõn, ôrôcké.

BŰ NEINKRÔL VALO KÔŞÔN-

feğes vallástettel, az vrštennec élôtte.

MIndenhato vršten mi bũnôs emberec, gyonaşt es
valláşt téşũnc mint tœredelmefec.

Mert mi igen vétkeştũnc istenfeged ellen, mind te-
remtœ meg válto es szent atyánc ellen.

Eletũnknek rendiben igen meg bantottunc, mi nag
foc bũneinkuel teged ingerletũnc.

Gonoş şoual şandeckal lataşsal, hallaşsal ireğşeggel
mordşaggal ragalmazasockal.

Szit-

Szitkos átkos voltunkal harag tartafunkal, hamis-
fan mi hitünket gyakran mondafunkal.

Istenni káromlással es hitetlenfeguel, mi nyomorufa-
gaginkban beketelenfeguel.

Istennec ſent igeiét noha gyakran hallýuc, de mi
bennűnc gyűmőltfet femmit nem érezzűc.

Az isteni es atya fiuj ſeretet, nintfen bennűnc de
vagyon ektelen ſeretet.

Buiafag es torkoffag meg foit az keuélyfeg, telhe-
tetlen átkozot izgat nagy fefuenfeg,

Mint tenger nec fouenye meg ſamlalhatatlan, azon-
keppen mi bűnűnc nalűnc tudhatatlan,

Azert mies magunkor iftenfeged előt, bűnösők nec
vadollyuc mind ez világ előt.

Ne nézd mi bűneinket es gonofáginkot, de tekénts
kegyelmessen irgalmaſágodat.

Es el ne feletkezzél te igéretedről, te bűnösőkhez va-
lo kegyelmefſſegedről.

Kit nekűnc meg igertél te ſent fiad által, es mon-
dál Ezechiel Prophetanac által.

Hogy vala mely oraban ſegeny bűnös ember, te
hozzad fohaſkodic mint el veſet ember.

Az ő gonofágabol ha ő is ki terend, es faytalanſága-
nac ha ő véget vetend.

Soha az ő bűnerel meg nem emlekezel, sőt ő iduőſſe-
gere teis igyekezel,

S ij Azert-

Azert neked könyörgünc felfeges vristē, ne aly boß-
 ſut ſertelen mi gonof bününkön.

De mi nekünc meg boczas te ſent fiad által, hog̃ mi
 iduözülhefsünc ő irgalma által.

Hifſünc hogy meg halgattál mi könyörgesünkben,
 azert lelki örömucl mies mondgyunc amen.

HYMNVS AD COENAM.

VRnac vég vaczoraia, es ő áldozattyara, kereß-
 tyen nepec mennyetec, hogy érös legyen hűtötöc.

Kincc ő ſſentſeges teſte magas kereßtfan épédē, roſa
 ſinő ſent véréuel ſabadita bűneinktől.

Az vérēkōdō angyaltol es kegyetlen Pharahotol,
 véres tengert által mennyuén, otalmaza kegyelmefen.

O bizony méltó áldozat, ki által pokol tőr etęk, el vé-
 ſet nępſabadula, öröc életre iudula.

Már mi iutalmunc az Chriſtus, kincc halala foga na-
 tos, ő ſent atyaucl érdemes, mindenkoron kellemetes.

Tegedet kerünc vriſten, ez idueſſegnec ideien, te
 népedet otalmazzad, malaſtodal batoritſad.

Naladnelkül mi el vēſünc, es femmi iot mi nem te-
 hetünc, büdbē igen el árattü, örög miat czalatkoztunc.

Boczáſd meg mi bűneinket, engeſtellied ſiuünk,et,
 hogy teged minden időben, diczerhefsünc diczőſegben.

Diczőſeg legyen atyanac, es egyetemben egy fia-
 nac, ézeknec aiandekanac, az diczō ſent haromſagnác.

Valaki

AZ CHRISTVSNAC VACSORAIAROL.

VAla ki Christusnac vaczoraiát vébed, nem kél ezt teneked báíaddal vened, mert lelki ez étel es lelkünkel vébbüc

Az köz vaczoratol tudgyad valasztani, ne kebsitfed baadat fogadat ezt enni, lelecek hyűseguel kel mindennec enni.

Tud meg azért ember mit vébeß bentfegben, es mi áltál vébed gondolkodgyal ebben, es ammiu el vébed vég értelmet ebben.

Vébed az igeretben bünöd boczanattyát, istenec kegyelmét Christus igafagát, az öröc életet istēnec orßagát

Ezeket hirdeti Isten ez igekben, de hogy bizonyossa legyünc mind ezekben, vgyan ézénēket adgya ez bentiegyben.

De ezeket vébed az Iesus Christufert, az ő halalanac érdemes voltaíért es az ő vérēnec nagy haßnalattyaiert.

Nem vébed ezeket az te érdemedért, sem igassagodért, nagy méltosßagodért, de iesus Christusnac veré hullásaért.

Es az igaz hittel vébed mind ezeket, ezzel fogod hozzád Christusnac érdemét, es tiedde tébed az ő fóc iótétet.

Ne nez azértember czac az külső iegyeré, de emeld fel lelked, Christus érdemeré az ő halalara meg romlot testéré.

S iij Ez

Ez külső ſent iegyec vettetnec élőnkben, hog innen élmedet fel emellyed menyben, hol az Iefus Chriftuft meg latod hitődben.

Nem eſed it ſaadal à Chriftufnac ſent testét, mert az mennyorſzagban fel vitetet innét, de véſed testenec es vérenec iegyét.

De az hittel véſed Chriftufnac érdemét, es lelkünk- uel veſſűc Chriftus testét vérét, nem az ielen voltát de annak érdemét.

Laſd még azert mit véſ te itt é ſent ſegben, ne ély czac ſokasbol mint ne mellyec ezzel, ſem képmutataſſal nem haſználſ te ezzel.

De mint ſent Pal tanét meg probald magadat, iol meg hanyad veſſed az te dolgaidat, hittel io étlettel ie- lentſed magadot.

Mit ſerzet az Chriftus gondolkodgyál erről, mi vé- gré ſerzette legy bizonios erről, elne feletkezzel Chri- ſtus halalarol.

Erts meg hogy az Chriftus meg valtott tegetet, nintſen iteletig tób áldozat ennél, czac az ő halala mely kedues iſtennél.

Igy probald meg magad ha akarſ itt enni, es à va- czoraua magad vigáſtalni, ha nem akarſ innen méltatlanul élni.

Mert valaki magát iol meg nem proballya, vagyone io hiti es kegyes ſandeka, iteletet véſen ez bizonnia tudgya.

Tauol

Tauol legyen innen az hitetlen ember, ne iarullyon ide kép mutató ember, mert semmit nem tud az itélni ezekről.

Diczerreffel atya minden hato Isten, es az te bent fiad veled egyetében, az bent lelec Isten, öröckön öröcké

VGYAN ASONROL.

Iesus Christus notaiara.

Szükség nekünk Christus iotéteről, emlekeznünk vég hetelen nag szerelmeről, melyről minket bent vér- nec ki ontasfarol, ez vaczorabã emlekeztet bent halalarol

Nagy foc dolgainknac el végezese vtan, rettenes halalanac czac hintę korán, szerze nekünk egy vaczorat kellet e korán, mert iol toda gyarlosagunkat az élet, vtan

Regi ő törüenyben foksor meg példastatta, az husu-éti barant enni mikoron atta, immaran az vaczoraban nekünk meg atta, kit bent Ianos nekünk vyal mutatta.

Ez lón az istennec ártatlan baranya, ki az kerebt fanac tüzén meg süttetę, nagy kenockal vereseggel ostromoztatę, ammint bõneinc erdemlęc vgy meg veretę.

Az törüennek is it végé szakada, minden átka tõlunc ott el hatra marada, az Christusban az ő átka meg akada mint meg alla Aron papon Isten haragya.

Ördögnek is, végré ebben kedue telę, mert az Christus mi érettunc el kárhoztatę, mind erőcke ő életé hog el vesztetę, ebbõl immár az ördögnek elég tétetę.

Nints

Nints immaran nekũnc femmi adoffagũnc, de vagion őrőcke valo ſabadſagunc, hogy az Chriſtus ő életet, el veſtę ertettũnc, immár őrőcke leſen ſabadſagunc

Bizon Iſten acki az vaczorát ſerzę, bizon ember ki ezeket el ſenuethetę, ennél vagiõ atya iſtēnec nag diczõffegę, mennyorſagnac gazdagzaga es őrõkfegę.

Az vaczorát ſerzę már ezokaert, ſent teſtenec es vérenec emlekõzetiert, mely à kereſt fan tőretęk mi bűneinkért, mikor ő atkozot lőn minden vétkũnkért,

Maſod oka lőn az hitnec őrõffegę, hogy vgy hinņęc halalanac mīden érdemét, mint megeſſűc ſēt teſtenec bizonyos iegét, vag mint iſűc ſēt vérēnec igaz peczetit

Az vaczora haſna harmadic ez leſen, hogy iſtēnec iūteleről bizonyoſſa teſen, mert ezt ſerzę nepijkőzt hog bę ſámlallion, az meg valtottac kőzzę hog bę iktafson-

Ez vaczorabā ſerelmet keuā tőlũnc, mert mindnyaiā egy kenyerből vagiõ életũnc, nag ſoc ſelē emberekkel azon italunc, kiuel Iſtē egyeſegetkeuan mi tőlũnc.

Immár azertha megy vrnac aſtalahoz, leg élőſőr tęry magadban az te bűnődhez, mellel iſtent keſeritęd őrőc halalhoz, ſiruán éſſel az iſtēnek nagy kegyelmęhez.

Chriſtus io tęteről azutā gōdolkoggyal, kegyelmęſſegęrőoha ne ſeletkezzęl, irgalmaſſagāt nag iobnac higgyed bűnednél, mert kegyelmē ſockal nag iob mīdē vétkednél

Tiſta ſiuel keried az ſent lelec iſtent, hog ő indetſon te bēnned oly buzgo ſiuet, mellyel meg gyűlőlhetz immár affelē vétket, kiért Chriſtus ſenuede enni fegyelmet

Azert czac vigassag immár minden dolgunc, mert az vr Iesus Christus éleget tótt érettűnc, es hogy ő lón már nekűnc mi igassagunc, ha ezert foha el ne foggyon hala adafonc.

Diczeretűk mindenben az atya Isten, legyen dicző mind őrócke az fiu Isten, maraggyon meg mi őiuűnkbe őent lelec Isten, czac Isten magasztaltűűc őrócke amen.

VASARNAPI PRAEDICATIO VTAN

valo hala adas.

ADgyunc halat minnyaian az atya vristennec, es mondyunc diczeretű mint teremű istenűnk nec, ki egyben geűyttűt most minket, hogy innepet őentelyűnc, es őent igeiűel ellyűnc.

Kegyelmes arya Isten, te vagy vr mindeneken, ki meg ielentű magadűű igedbű itt ez földű, es foc czoda tételidben, az te áldot fiadban, mi kegyes iduűzítűnkben.

Legy kegyelmes mi nekűnc, az te áldot fiadert, az vr Iesus Christufert, mi őentűeges meg váltűkűrt, es ne aly bosűut mi raytunc, az nagy hitetlenűegnec, fertelmes foc bűneiűrt.

De őentely meg bennűnket, bery es segits meg minket, geriezd fel mi lelkűnket, es az mi gyarlo őiuűnket, hog teged meg esmerűesűnc, segitsűgűl hyhűsunc, neked halákat adhűsunc.

Enni foc romlafocban es foc vér ontűsokban, az ke-

T gyet-

gyetlen ördegnek ilyen nagy dihoffegeben, tarts meg az te taborodot, es te ſēt eghazadot, az te gyarlo fiajdot

Vilagofits meg minket az ſent lelec iftennel, hogy mindenkor tōndōklyēc bennūnc az Euangeliom, es érōfits meg vristen, az te áldot igéduel minden teuelgefec ellen.

Igazgaffad ělmeiét es minden tanufagát, vezeryljed vtat nyeluét az mi lelki paſtorunknac, es oktaſſad elme iéket, az te ſent beſedednec, figyelmes halgotoidnac

Tarts meg mindē idōbē minket az igaz hitbē, es igaz értelmében az ſent Euangeliomnac, legyen foganatos kōztūnc, az te kegyes beſeded, es minden iora intefed.

Hogy foc nepec te hozzád, meg térienec bűnōkből, esteget ſolgallyanac az ő ſiuōkből lelkekből, hog min denec imadgyanac, czac teged tiſtellyenec, hogy örōké élheffenec.

VGYAN ASONROL.

ATYA Iſten tarts meg minket, es ſent igedben hitūnket, ronts meg mi ellenſegūnket, es minden kegyetleneket.

Kic az Chriſtuſt haborgatni, es ſēt ſekiből lé vetni-akariác őtet rontani, ő hiueiben kergetni.

Chriſtus ki vagy vraknac vrá, es czaſaroknac czaſara, ielentſed iſtenſegedet, es tōrd meg ellenſegidet.

Tarts meg minden hiueidet, te ſegény kereſtyenidet, hogy diczerhefsūnc tegedet, tarts eggyeſegben nepedet.

O ſent

O ſent lelec áldot Iſten, vigafſtaly minket é földön,
légy ielen mi ſűkfegűnkbe, es minden keſerűfegűnkben

Nenely mīket az igas hitbe, Chriſtusnac eſmeretibē,
vagy minket ſent ſerelmedben, es holtunc vtan ōrőmbē

Adgy bekeſſeget vriſten, az mi időnkben ez földön,
mert nintſen nekűnc tőb ſenki, bay viuonc hadakozonc,
hanem czac te vriſten.

INVOCATIO SPIRITVM SANCTVM.

Iőuel ſent lelec vriſten, lelkűnk nec vigafaga, ſiuűnk-
nec batorſagá adgyad mīden hiueidnec te ſent aian-
dekodat, iőuel vigafſtalo ſent lelec Iſten.

Iőuel meg nyomarultaknac nemes vigafſtaloia, ar-
uaknac edes attya, tőlsbe ſíralmas ſiuűnket, lelki nagy
ōrőmucl, iőuel mi lelkűnk nec édes vendegé.

Tauoſtaſd el mi ſiuűnk nec hitetlen ſetetſeget, vi-
lagofits meg minket, hogy az iſtennec igéiét halhaſſuc
es értheſſűc, iőuel es tanits meg az igaz hitre.

Iőuel geriezd fel ſiuűnkben ſent ſerelmednec tűzet,
ronts el az gyűlöſeget, hog mi eggyeſſec leheſſűnc, iſte-
ni ſerelmedben, iőuel mi lelkűnk nec nagy vigafſſaga.

Te vagy byzony ōrőc Iſten, ki atyatol es fiutol, mind
ōrőcke ſarmazol, te vagy mi vrunc Chriſtusnac áldot
ſent igérété, te vagy mi lelkűnk nec meg ſentőlőie.

Te vagy ki az Prophetaknac általa regen ſolál,
Chriſtuſt nekűnk igeréd, te az ſent apoſtoloknac ſiuű-
ket batoritád, te vagy erőſſegé minden ſenteknek.

T ij Te

Te vagy az nagy vristennec mennyei aiandeka, igazfagnac mesteré, tanits minket az Christusnac igaz esmeretiré, te vagy mi lelkünknek bolcz tanitoia.

Vilagosits meg elmenket hog hihefsűc az Christust, egy iduűffegnek lenni, es az áldot atya istent kegyes atyanknac lenni, teged esmerhefsűnc vigasztalonac lenni.

Adgyad űent aiandekodat, batorits meg lelkűnket, hogy valafsuc az Christust, adgyad hog mi meg gyűzhefsűc, őrdűgnec czalardfagát, te vagy mi biztatonc minden otalműnc.

Biztasd félelmes űiuűnket, hogy kűtfegben ne esűnc halálunknac ideiűn, de nagy batorfagual vigan ez vilagbol ki mullyunc, iűuel vigasztalo űent lelec Iűten.

DOMINE NON SECVNDVM PEC-

cata nostra etc.

MEűnec es földnek nemes tereműűie, es mindeneknek kegyelmes iűtenű, fohul femmi nints mi teged nem félűű, es nem rettegűe.

Ne bűntűfs minket az mi bűnűnc űerint, es ne kűr-hoztas ammint érdemlűűc, mert vgy feiűnkűnt mi pokolra mennűnc, es mind el veűűnűc.

Az mi atya inc vűtkeztec ellened, mies foc bűnűel kűromlottunc teged, de bűneinket te meg engethetűd, es el vehetűd.

Ne geriedgyű fel haragod ellenűnc, te űűnyűd elűl
hogy

hogy mind el ne vessűnc, az te neuedért legy kegyelmes nekűnc, mi io istenűnc.

Soc ideie már hog nyomorgattatunc, vébedelműnken igen el faradtunc, azert vrísten czac te te tóled várunc, könyörűly raytunc.

Halgas meg minket kegyelmes istenűnc, mert segítségét czac te tóled kérűnc, nintsen egyébnec kinec éfedznűnc, es remenkednűnc.

Boczáfd meg bűnét az te feregednec, veddel romláfát az te hiueidnec, hogy nagy örömucl teged diczerienec, es tiűtellyenec.

Diczőség neked kegyes atya Isten, es vralkodo áldot fiu Isten, az vigasztalo őent lelec istennél, öröcké amen,

ABALVANY IMADOC ELLEN VALO

könyörges.

FElsegcs Isten mennec földnec vra, es embereknecc kegyelmes vezéré, minden allatoknac kegyes táplaloia, es éltetőie.

Tegedet vallunc kegyelmes atyancnac, bönös emberek mi otalmazonknac, Christus Iesufert kegyes táplalonknac, gond viselőknec.

Mostan vrísten mi nagy nyaualy ankban, hozzád kiáltunc keferűsegűnkben, hogy ne hadg minket ily nagy fűkfegűnkben, aruafagunkban.

Igeretedet téllýets meg raytunc, hogy diczertessécc őent neued kőzőttűnc, ne örűllyenec poganyoc mi raytunc, te legy mi velunc.

T iij Ronts

Ronts meg vriften az baluányozokat, kic hatalomval kergetic lelkünket, es kic czufollyác az te ſtent fiadot, Chriftus vrunkot.

Atya iftennec öröcké diczôſſég, es az Chriftusnac adaffec tiſteffec, az ſtent leleknec egyenlő méltôſág, menyben diczôſég.

MAS KÖNYÖRGES AS KEGYET- lenec ellen.

CSac te benned vram Iſten vagion bizodalmunte mert ſem égen ſem ez földön nints tób remēſegűnc azért halgas meg minket mert neked könyörgűnc, es tekents le magas menyből könyörűly mi raytunc.

Legy vezérűnc kegyes Iſten légy érôs hadnagyunc, legy kő várunc legy payſunc legy minden otalmunc, ne modgyác azt az poganyoc hogy nintſen iſtenűnc, ne káromlyác boſſuſagra ſtent neuedet nekűnc.

Otalmaz meg moſtan minket minden ellenſegtől, tamagdy mellénc mert igerted magad fegitſegűl, ſabadíts meg immáron az hitetlenſegtől, diczerheſűnc mindenkoron teged igaz hitből.

Veddel rolunc kegyes Iſten ez nag ſoc inſeget, mert latod hogy mind Farahoc moſtan á fő népec, lagits hozzánc mint az viaſt ő kemeny ſiuóket, hogy leheſűnc mi ő vélec lélekben eggyefec.

Ezt engedgyed atya Iſten az te ſtent fiadert, az meg
váltó

valto mi vrunkert az Iesus Christufert, kit boczátál ez vi-
lagra halalra bűnünkért, es meg áldál mind öröcke min-
ket ő keduéért.

HALA ADAS.

H Alad adunc te neked öröc Isten, ki mēnyekbē vag-
öröc diczőségben, meg éppiteſt minket te ſtent i-
geduel, hogy ne eſſunc kétfegben ſűkfegünkben.

Kerünc teged minden imadſaginkba, ne hagy min-
ket el veſtüncc vakſagunkban, tartz meg minket az hit-
nec agaijban, ſtent fiadnac Ieſufnac valaſaban.

Ez vilagnac ne nezzed nagy vakſagát, ſtent igédhez
nagy haládatlanſagát, minden bűnben tőled el tauozá-
fát, ſtent neuednec illyen nagy karomlafát.

De tekents meg Chriſtufnac méltosagát, ſtent fiad-
nac kereſtfán kén valláfát, dragalatos ſtent vérėki ontá-
fát, az hiueknec bűnőkért áldozáfát.

Tartz meg köztünc ez hallot ſtent igéket, vigafal-
lya ſtent lelked mi ſüüncet, éppitſed meg romlot ter-
méſetünket, diczerhéſſünc öröcké felfeg edet.

NOTAIA ES ENEKNEC

Ier mi kerünc ſtent lelköt.

H Algas meg minket nag vriſtē, ez moſtani nag ſűk-
fegünkben, es tekents minket meg mi életünkben,
hogy ne eſſüuc ez földön hitetlenſegben, ördög kézeben.

Mert czac te vagy az vilagoſság, életünkben te vag-
igaffag, mi ſetet ſüüncben nagy vilagoffag, ſomorü
ſüüncben te vagy vigaffag, öröc bodogfág. Ta-

Tauoztáfd tőlunc az hamiffagot, add ſiuünkben, az igaffagot, es az mi lelkünkben nagy batorfagot, hogy nylyan hihefsűc az bodogfagot, öröc orſagot.

Adgy ſent lelket az tanitoknac, egyetemben az halgatoknac, hogy mind engethefsűnc akaratodnac, diczeretet monthaffunc az te fiadnac, Iefus Chriftufnac.

Hala teneked menybeli Iften, ki vigaſtallſ minket éltünkben, es el nem hatz minket nagy ſűkfegűnkben. meg érőſits minket az igaz hitben, igeretedben.

MAS KÖNYÖRGES AZON

Knotara G. SS.
Ereſtyenec kic vattoc, iftent kériűc adgyon ſent lelket, építſe mi bennűnc az igaz hitöt, valhaffuc czac Chriftusban az iduőſſeget, adgyon ſent lelket.

Szent igeiét halhaffuc, haluán es el hihefsűc, hiuen meg tarthaffuc es őrizhifsűc, rola mind ez világ élet valláſt tehefsűnc, beune bizhaffunc.

Bizonfagot ſiuünkben, az ſent lelec tegyen lelkünkben, érőſítſen minket Iften keduében, tegyen minket bizonyoſſá nagy kegyelmében, légyűnc keduéken.

Hitetlen nec ő ſiuét, haytſa hozza ne nezze bűnét, hog meg eſmerheſſe iduőzitőit, es teheſſe mindenekden az ő io keduét, aduan ſent lelkét.

Ne nezze bűneinket, nezze Chriftuſt mi érdeműnk, kin ec ő ſentſegé minden vétkűnk, halalau al el rontá kárhozatunkot, nagy halalunkot.

Enni

Enni foc io téteről, hálát adgyunc minden időben, reſeſitſen minket minden iauában, hogy láthaffuc az Chriſtuſt diczôſegeben, az mennyorſágban.

HOGY AΣ VRISTEN AΣ Ô HI-

O ueit minden gonôſtol meg otalmazza.
Minden hato Iſten, ki az te kegyeſſeg edből, az te ſent igédben magadat meg ielentéd, az te akaratodat hiueidnec. ki ielentôttet, hogy teged eſmeriunc, es ôrôcké diczériunc.

Könyörgunc moſtan neked, boczáſd meg bûneinket, otalmaz meg minket minden félê gonôſtol, ôrdektől es az bûntől az halaltol es kárhozattol, az Ieſus Chriſtufert mi meg ſabaditonként.

Otalmazd hiueidet, kic teged fel magaſtalnac, es czac benned biznac minden nyaualyaikban, hogy az hitetlen nepec, meg eſmeriek hatalmaſagodat, hogy az te hiueid ôrôcke tiſtellyenec.

Diczeret az iſtennec, atyanac es fiunac, es az ſent leleknek, az egy bizony iſtennec, kit diczernek mennyegben mindenkoron az ſent angyaloc, iter mies diczeriunc, mert irgalmas mi nekunc.

AΣ MAGYAR ORSZAG SIRALMA KINEC

romlſa es nagy puſtulafa, az baluany imadaſért kegyetlen hamiffagert es fertelmes élet miat lett.

TEkents reánc immár nagy vriſten az mennyegből az te diczôſeges templomdbol, emlekezzel meg immár az te áruaidrol.

V

Miért

Mert hagyál minket ilyen igen meg romlanunc, mi nemzetsegünkben el pusztulnunc, miért tauozál vristen ily méssze mi tólunc.

Tudgyuc hogy vétkeztűnc, mert tegedet nem tífzteltűnc, mīt atyankat teged nem berettűnc, mint hatalmas vronkot tegedet nem féltűnc.

Azert kel már tífstelnűnc poganyokat gyksofokat, paraznakot baluany imadokot, kiknec el kel vífelnűnc kemmeny igaiokot.

El vóuéd mi tólunc orűagunkot kiralyunkot, földhőz véréd az mi koronakot, őinyed élől el vétéd mi áldozatunkot,

Meg őűnec foc helyeken, őent neuednec diczereti, őepifiaknac ekes eneklesi, mert az baluany imadás tóled ezt erdemli.

Kőzzőlűcc le vagatál, nagy foc gazdag fő Vrakat, vitezeket érős férfiakat, kiknec kőuér testekuel hizlalal vadakat.

Kőzzőlűnc rebba téuel, foc menyeket őzuegyeket, gyermekeket győngé őep őűzeket, mind az mi bűneinkert fizetéd ézeket.

Mind ézekből efmeriűc, bűneinknec fulyoffagát, haragodnac rettenetes voltát, mert lattyuc felfegednec már boőőn állasát.

El tauozęc mi tólunc, io nagy Isten mi őrőműnc, nintően immar femmi vigassagunc, fíralomra fordula az mi nyiasagunc.

De-

De mégis nints mit tennűnc, czac te hozzád kel folyamnunc, mert iol lattyuc hogy mind el kel veshűnc, ha az mi bűneinkből hozzád meg nem terűnc.

Emlekezzel meg rolunc, hogy mi földből teremtetűnc, őrdög mia bön ala vettettűnc, mint az árnyec el mulic mi gyarlo életűnc.

De az te io voltodbol, karhozadban nem hagyatunc, te bent fiad által meg valtattunc, bűntől öröc halaltol már meg menekettűnc.

Tamadgy fel azert immár, nagy vriften mi mellettűnc, az te kezeidet nyots ki raytunc, es ne vefs el élőled kic meg nyomorotunc.

Lafsác meg az poganyoc hogy reánc gondot vifels, kiket te bent igeddel legeltetz, es noha meg bantottunc, de tőled el nem vetz,

Mert latod el hagyattunc, es czac te reád maradtunc nyaualyafoc tudatlanok vagyuk, es el hagyot áruaknak csak te vagy otalmunk.

Diczerteffel mennyegben, bent aromfág egy felfegben ki meg vigasztalí minket lelkűnkben, noha gyötretűnk mostan itt az mi testűnkben.

MAS SIRALMA AS MAGYAR

Korfságnak az Ieremias Prophetanak irása berint. Eserues biuel magyar országban mődhattyuc magunkrol, az nag fíralmat kit Ieremias regen irt Sidoktol.

Emlekezzel meg hatalmas Isten nõomarufag inkrol, tekents mi reánc, aly boßbut immár mi nag rőlafinkrol.

Mert örökfegűnc tőlűnc fordula pogan nemzetsegre, mi lako helyűnc ßalla mi rolunc idegen nepekre.

Edes atyanktol immár meg váltunc áruafagra iutunc, edes anyākual mīd egyetēbe ōzuōggye marattunc.

Meg ßomiuhozuán minden vizűnket draga penzen ißűc, nagy faratfaggal be gyōtōtt fánkát immar aron vessűc.

Mi ellenfeginc éves ßablyankat feiűnc felett forgat nac, érős munkába farat testűnknec nyugodni sē hadnac

A poganfagnac oly nag rabfagra mi magunkat attuc, hoc czac kenyerral mi ehfegűnket meg élegithesűc

Siruan mōdhattyuc felfeges Isten vétkeit atyanknac, kic mi kōzzűlűnc regen el multac mi reánc ßallanac.

Kegyetlen ßolgac nag dihōfeguel raytunc vralkod nac, nem találhatunc már remenfeget ßabadulafunknac

Nagyfelelemuel es rettegeffel pußtában budofunc, éledelűnket mi életűnket kēzűnkbēn hordozzuc.

Testűnknec bōrē mint az kemētze el ßáratt el égett, az nagy éhfegnec ō tűzē miat vgyan meg sűlt veset.

Aßbony allatoc tißtassagban meg gyalaztatánac, az gyōngē ßűzec foc várafakban ßőpleket vallanac.

As feiedelmec akaßtofara fel fűggeßtetenec, es ven nepeknec ō tekentetek nem bōczű tetenec,

Iffiu nepeckel es gyermeckel gonōsulélénec, kegyetlenfeget éktelenfeget kōztűnc miuelenec.

Az mi hitünknek minden öröme mar el fogyatko-
zék, gyűleközetünk nagy fíralomra fordula változék.

Az mi feiünknek szép ekeffegé közzölünk ki ésec, iay
mind öröcke immar mi nekünk mert igen vétkeztünk.

Nagy banat miat mi űiuünk lelkünk igen keferedéc,
es az mi űemünk fíralom miat mind me gfetétedék.

Kereűtyeneknek lako helyeket kit elpuűtitánac, va-
dac es rokachamis tanítóc moűt immaran lakiác.

Te pedig kegyes irgalmas Iűtē öröcké meg maradts
te orűagodban bírodalmodban öröcké megálláű.

Miert öröcke el feletkezél mi rolunc vříűten, mire
hadtz minket űoc ideiglen ez veűedelemben.

Terít ite hozzád es mi meg térünk kegyelmes vříűtē,
vy its meg immár az mi naponkot mint tegi időben.

Eckeppen űira űent Ieremias ő kőnyőrgeseben, mi-
kor azIűten meg nyomorgatá Sidokat inűegben.

HABORVSAGNAC IDEIEN

valo kőnyőrget.

HAlgafs meg moűtan űelfeges Iűten, mennec es föld-
nec űent teremtoiēmi kőnyőrgesűnket, es te vi-
fellyed minden gondunkot mikeppen megfogattad,
Mert teged valűc kegyes atyanknac à Chříűtus Ieűufert

Soc ellenűegink vadnac ellenűc űelfeges Iűten lelki
es teűti mi nagy ellenűeginc, kic mind lelkűnkben es mi
teűtűnkben igen kefergetnec, Ne hadgy te tőled hogy
el űakadgyunc ez árncac világon. V iij Te

Te vag otalmunk es bizodalmunk felfeges Isten legy mi gyamolunk ne vigy kiferetbè, de fegits minket minden idôben hogy meg ne gyalasztassunk, Mert teged:

Czak te egyedûl nyuán iol tudod, felfeges Isten az mi voltunkat nagy gyarlostagunkat, mely igen legyûnk mi erôtlenek minden dolgainkban, Ne hadgy te tôled:

Biriad lelkûnket es mi testûnket felfeges Isten, tartz med gonostul minden ellenfegtôl, adgyad valhassuc az igaz hittet, hogy legyûnc te orðagot, Mert teged:

Az hitetlenec es kegyetlenec felfeges Istẽ, femminec tudgyác az te ðent igedet, azert ûldôzic te hiueidet foc különb keppen, Ne hadgy te tôled.

Nagy áruasagban es nyaualyaban, felfeges Isten nekûnc ígérted hog te minket nem hadtz, kérûnc legy velûnc te ðent lelkeddel ðiuenket vigasuallyad, Mert:

Sokðor mi lelkûnc meg keferedic, felfeges Isten mert nintsen neki addig batorfaga, miglen te tôled nem fegittetic mennyeið fegitfeggel, Ne hagy te tôled:

Bizuán könyörgûnc mostan te neked felfeges Isten hogy te vissellied minden gondainkat, iol tegy mi velûnc mint fiaiddal ðûkfegûnk nec ideien, Mert teget vallunc kegyes atyanknac az Christus Iesufert.

Diczeret neked felfeges Isten, es mi vrunknác te ðent fiadnac az Christus Iesufnac, diczeret legyen az ðent lelek nec mind ôrôckôn ôrôcké, ki vagy allatban egy bizony Isten könyörûly mi raytunc.

VGYAN AZON NOTARA

Emlekezzél meg menybeli Isten mennec es földnec
 ſent teremtoie irgalmaſſagodrol, melyet téſt vala
 regi idűben Izrael fiaijaua, Noha vétkeztűnc menybeli
 Iſten azért el nem hattal.

Te el ki hozád à te nepedet az Egiptombol, à Fara-
 honac ő nagy infegeből, de el feleytęc te nagy io tétéd
 baluánt imadanac, Noha vétkeztűnc.

Az vörös tenger két felę valęc az Iordan vizét, te
 meg ſaraſtád az te néped előt, de el feleitęc te nagy io
 táted baluant imadanac, Noha vetkeztűnc.

Te el ki hozád az te nepedet, az igeretnec nemes
 földere lę telepítőtted, de el feleytec te nagy io tétéd bal
 uant imadánac, Noha vétkeztűnc.

Kérűnc már teged atya vriſten, emlekezzél meg te
 orſág odrol az Magyar orſágrol, ne hadd el veſni po-
 gany kézmi at te örökfeget, Noha vétkeztűnc.

Diczeret neked atya vriſten, es mi vrunknac te ſent
 fiadnac az Iefus Chriſtusnac, diczeret legyen az ſent le-
 leknec mind öröckön öröcké, ki vagy állatban egy bi-
 zony Iſten könyörűly mi raytunc,

AS IVSTE IVDEX NOTARA.

BVzgo ſiűből te fiajd kegyes atyánc könyő gűnc,
 adgy mi nekűnc iga, hitet hog tegedet imadgyunc
 tellyes hitből ſeretetből hog tegedet mñyaian áldgiunc
 Latod

156 A PRAEDICATIO VTAN

Ladod atyanc felfeges io, lelki testi sűkfegűnket, geriezd kőztűnc ſent igedet eſmerheſűnc tegedet, eſmeriűc meg ſent fiadot az mi iduőſſegűnket.

Az ſoc baluany imadoſtol rettenetes kārhozattol ſabadits meg ſent neuedért minden eretnekſegtől, An-chriſtus ſerzetitől az Papanac teuélgeſetől.

Siruán hozzád mi ohaytunc, es fel ſoual kiáltunc, kic ſent igédnec altala az hitben plantaltattunc, embereket az vakſagbol végy ki hogy tegedet diczeriűc.

Iol eſmeriűc bűneinket minden teuélgeſűnket, kikért reánc érőſtőtől minden véſedelmeket, poganyoknak dikőſſegét az feiedelmec kemenſegét.

Véſedelmet az poganyoc orſagunkban teuénec, ſo kat bennűnc meg őlénec es ſantalant el viuénec, orſa-gunkbol ki űzenec nyomorufagot raytunc tőuénec.

Senkit nekűnc otalmunkra hatalmas vr nem tamaſtál, hogy ki venne győződelmet poganyokon hatalmat, keményſeges nagy infeget minden felől reánc tamaſtál

Rettenetes bűneinkért mind ézeket ſenuedgyűc vallaſt teſűnc felfegednec e bűneinket nem fedezzűc, ké-rűnc teriezd ſent igedet ſent neuedet diczeriűc.

Az te neued kegyes atyanc bizonnal ott ſentelte-tic, à hol az te draga igéd igazan hirdettetic, mellyel em-berekbe az hit ſepen be plantattatic

De vriſten emlékezzél az te fogadaſodrol, melyben tőtől bizonſagot te irgalmaſſagodrol, hogy ſoha nem emlekezel az miálnokſaginkrol,

Azert

Azert hitből vala mikor te hozzád kiáltandunc, es az
Christufnac általa mindenket kérendűnk, meg adod es
el nem fordulfs femmi keppen mi tőlunc.

No azért felfeges Isten teriezd el ki igedet, hog min-
nya ian diczerhefsuc az te istenfegedet, kinec legyen az
tiszteffeg mind orockon orocke, Amen.

VGYAN ASONROL:

KEgyelmez meg nekűnc nađ vristen, ne hagy minket el veđűnc bűneinkben, kic mindenkor bizűnc őent neuedben, bűűnc őetint ne bűntefs tőmlőtzen.

Hitűnc érőfsődic dolgaidbol, mert meg hozád nepe-
det fogfagbol, Sido nepet Babilloniabol, el nem hagyád
irgalmaffagodbol.

Az te nepeidnec vétkél veddet, es fedezd el bűnűnket érdemeduel, mert bent fiad még valta véreuel, nem akara el vesznenc bűneinkben.

Tauoztasd el rolunc haragodat, terits hozzánk irgalmaságodat, szabadíts meg az ügenny foglyokat, kic nedért hordoznac vasakat.

Iduőzítò Isten kerűnc teged, iellennyéc meg raytunc
kegeffeged, tauozzéc el rolunc gyűlűlűfeged, legyen ve-
lűnc az te őent felfeged.

Nem de öröké haragból, fiol fira nemzetről nem-
zetré, az te nagy haragodat nyuytode, es reánc haraggal
tekintetbe. X Val-

Vallyon egyéb naladnál ki volna, hog fogfagbol ki ſabaditana, hanem czac te iftennec ſent fia, ki magadat adád nagy fogfagra.

Czac te magad vagy felfeges Iſten, öröc élet az hyü emberekben, mellyer kinec ha te adtz éltében, gyönyörködíc te iftenfegedten.

Mutáſd már te irgalmaſſagodat, kegyes Iſten es te io voltodat, add eſmernűnc az te ſent fiadat, ki kedueíért mutáſd meg magadat.

Halgatháſsuc az te ſent igedet, es hiheſűc te igéretedet, adgyad nekűnc te bekeſſegedet, ſabadits ki fogfagbol népedet.

Közel vagion Iſten az hiueknec, mert nem mulo kep-pen iö közinkben, de öröcké lakozik ſiuűnkben, nem hagy eſnűnc az hitetlenſegben.

Hami hiſűc hogy Iſten irgalmas, es mit igért meg adni hatalmas, hogy ſent fia élötté iutalmas, ellenſegűnc nem léſ diadalmas.

Menyből nekűnc ſent fiu adatéc, tiſta ſűztől földön eſűletéc, iduőſſegnec váltsagnac mondatéc, ki által Iſten velűnc meg bekéllec.

Hidgyunc azert az Ieſus Chriſtusban, ne maradgyunc baluany imadasban, nem hagy minket vriſten fogfagban, es nem adgya népét nagy rabfagban.

Kerűnc teged kegyelmes vriſten, terits hozzád erőtlénſégűnkben, ne nezz minket az mi bűneinkben, czac tekents meg ſent fiád érdemét.

Atya

Atya Isten valto fin Isten, vigasztalo bent lelec vr-
isten, neked őröc diczőség mennyekben, mert mit ker-
tonc meg attad lelkünkben.

AS TIS PARANTSOLATROL.

Szükség meg tudunc iduösszegnec dolgát, es az isten-
nec tiz parantsolatlyát, hol meg ielenti hozzánk aka-
rattyát, bűn ellen haragyát.

Hadgya az Isten hogy egy isten hidgyunc, baluany
imadást hogy mind hatra hadgyunc, teremőt állat-
ban hogy semmit ne bizzunc, czac egy istent hidgyunc.

Kéuán mi tőlunc engedelmesseget, hitöt beretetet
tökelleseget, es tística biuet isteni félelmet minden tisz-
tesseget.

Isten haragya feieken azoknac, kic segitseget foc
istentől várnac, istennec kedue otalma azoknac kic egy
istent valnac

Isten neuéuel gonoszul ne élylunc mert az istennec
keduében nem leslunc, ha bent neuére hamissam eskö-
sunc, nagy káromlást téslunc.

Ezzel istennec tistesseget teslunc, ha segitseget czac
ő tole kérunc, es io vóltárol ha meg emlekezunc, halá
adok leslunc.

Meg tilt az Isten isteni káromlást, az igazsagrol ki-
uan igaz vallást, hogy hatra hadgyunc minden hamis
mondást, es hamis tanítást.

Innepet ſentely az Iſten az moudgya, ſent életünk-
ket mi nekünk keuannya, hogy ſent igeiét halgaſſuc azt
mondgya, es minden megtartya.

Atyanknac anyanknac tiſteſſeget tegyünk, feiedel-
münknek iſtenért engedgyünk, es tanitonknac tiſteſſe-
get tegyünk, minden ioual legyünk,

Embert ne ölyünk Iſten paranfolya, az boſſuálláſt
közöttünk meg tiltya, hárag iregſég tauol legyen had-
gya, az ſitkot meg tiltya.

Fértelmes élet közöttünk ne legyen, ſét hazaffagban
minden ember élyen, éktelen buijaſag tölünk tauol le-
gyen, minden tiſtán ellyen.

Egy mas marha iát mi el ne orozzuc, vſuraſgtolma-
gunkat őrizzúc, fe hatalamual maſet el ne végyúc, fen-
kiet ne bantſuc.

Oijuc magunkot hamis tanuſagtol, hamis valláſtol
hamis perpatuartol, hamis eſkőuéſtől es ragalmazáſtol,
minden czalárdſagtol.

Meg tilt az Iſten minden gonoffagot, teſti induláſt
gonoſ keuanſagot, keuán mi tölünk belſő tiſtaſagot,
minden iamborſagot.

Ne keuand vgy mond ſenki feléſegét, ſenki marha-
iát ſenki tiſteſſegét, meg ielenti törvény neheſſegé t,
es erőtleneſegét.

Moyſes által Iſten ezt ki adá, két kőtablara ſent vya-
ual irá, retteneteſſeggel ézeket ki adá, haſnát meg mu-
taté

Embe-

Emberi érő ezt meg nem tarthattya, fenki igaznac magát nem mődhattya, mert bűnös voltat minden ember lattya, az istent boszonttja.

Haſna éréiē azert az túruénne, vádol mindenkor minket bűnösöknec, természetünkben mind érőtlenöknec, hitetleneknec.

Mennyűnc feienkent azert az Christushoz, iduőzítőnkhoz az mi ſoſolonkhoz, közbe iáronkhoz es igaffagunkhoz, iutat ſent attyahoz.

Hala teneked menybéli nagy Isten, hogy bűnösökön raytűc könyörű ltél, ſenti gad által meg engeſteltettél. es mi hozzánk tertél.

ASON NOTARA.

MI kegyes atyánk kit vallunc hitünkben, legy fegitſeggel ily nagy fűkfegűnkben, éppits meg minket mi természetünkben, ki vagy mennyegben.

Az te ſent neued ſentelteſſek kőztűnc, ne vralkodgyéc hamíſág mi kőztűnc, az te ſent igéd hirdetteſſec kőztűnt, hogy el ne veſſűnc.

Iőijön mi kőzzénc az te ſent orſagod, czac te biry minket kűnös ſiajdot, efmerheſűc meg az te ſent ſiadot, Christus vrunkot.

Ne legyen bennűnc őrdőgnec őrfaga, ne byrion minket az bűnnec fokfaga, ſallyon mi kőzzénc hitnec igaffagá, meg tiſtulafa.

Termésetünket ne kadgyad kőuetnünk, akaratodat éppitfed mi bennünk, hogy mindenekben te neked engedgyűnc, ne hadgy el esnünk.

Mi kenyérünket minden napit adgyad, adgy io fedelmet marhankat meg álgyad, es mindenekben tesztünket táplallyad es otalmazad.

Meg boczaſd nehűnc gonof beneinket, álnokfaginkat hitetlenfegűnket, végy ki kőzzőlűnc minden iregyfeget, es gyűlőfeget.

Es ne vigy minket gonof kiferetben, ne hadgy elveſnűnc az mi beneinkben, otalmaz minket ne esűnc ketfegben, őrdőg kezében.

Szabadits minket minden foc gonofstul, bűntől őrdőtől minden álnokfagtól, ellenfegűnkstől hirtelen halaltol, es kárhozattol.

Diczőſeg neked menyben őroc Isten, ki mi hozzánk vagy engedelmeſſeguel, halgas meg minket itt ez kőnyörgesben. áldgy meg hitűnkben.

VGYAN ASONROL:

MI atyanc ki vagi mennyegben, kic vagyunc esmerefetben, azt parantsolád mi nekűnc, hogy mies egy máſt ſereſűnc, atyanknac tegedet vallyunc, nag bizuán neked ſolhaffunc, ſiuűnket batoríthaffunc.

Meg ſentelteſſec te neued, es meg tarts te ſet igében, hog ſent életben élheſűnc, bēned mindnyaian bizhaffuc, igazā hog mi élheſűnc, pokoltol ſabadulhaffunc.

Már iüiön te ſent orſzagod, lakozzæc bennünc mon-
daſod, az az te hatalmaſſagod, mert à gonof ōrdög mér-
gè mindnyaian kætſegben vinne, meg tõrd bennünc az
haragot, es adgyad te ſent orſzagod.

Es legyen te akaragod, mind menyben földön beſe-
ded, adgy vigaffagot mi nekünc, kic igen meg nyomo-
rottunc, ōrdógtól gonof embertól, pokoltol hitetlenſeg-
től nagy foc eretnekſegektől.

Adgyad nekünc kenyerünket, minden napi életün-
ket, lelki teſti ſükfugunket, meg ōrizz minden gonof-
tól, ehſegtől es dög halaltol, hadaktol es főfuénſegtől, nagy
foc ſorgalmatoſſagtol.

Boczáfd meg mi bűneinket, mert igen rettentnec
minket, mi keppen mijs boczatunc, az kiktől mi meg
bantatunc, hogy egyeneſſeg leheſſünc, tegedet igen ſe-
reſſünc, es egy máſt ne gyűlölheſſünc.

Ne vigy minket kifertetbē de meg tartz eſméreted-
ben, iſtenni édeſſegedben, mikoron ōrdög meg kesért,
hamiſra minket keſerit, pokollal bűnnel haborit, te ne-
ued minket ſabadit.

Szabadítz minden gonof-
tól minnyaian ōróc halaltol, mi halalunknac ideién, min
ket ackoron vigafſtaly, bodogoc kozibe ſamlaly, te hoz-
zád minket be fogadgy.

Halyd meg atáynç vallaſunkot, enged meg kõnyõrge
sünget, az hitben érõſits minket, hogy mi kætſegben ne
eſſünc

efsunc, fogadafodban bizhafsunc, nagy vigan enekelhes-
sunc, ament teneked mondthassunc.

VG YAN ASONROL

MI atyánc ki vagy mennyekben, te fiaid bűkfegünk
ben hozzád kiáltanc ezt testben, hisz bűc meg halgatz ker-
tünkben, mert atyáid kegyességben, vagy hatalmas
istenfegben.

Szentölteffec te ßent neued, az az esmeriünc meg teged, adgy mi nekünc igaz hitet, hitnec ielét io életet, bennünc lakozzęc ßent lelked, tífztelteffetc iftenfeged.

Iőjőn hazzanc te orőagod, kedues Euangeliomod,
iduőzítő őent Christufod, kiben őrőc bodogőagod, ad-
gyad te őent aiandekod, őrdőgtől veddel orőagod.

Legyen te bent akarod, tarthassuc paranfolatod,
mint mennyei bent vdvarod, tellyefiti akarod, mies
tehefsuc mondasod, el benuethesuc oftorod.

Minden napi kenyérünk, minden tefti húsfegűnk, hyu bolgat io faiedelmet, eggyesfeget, bekesfeget, io házás tarfot beűfeget, adgyad nekűnc ma ezekét.

Es boczáfd meg bűneinket, mint ellenűnc vétőte-
nec. mi meg boczáttuyc bűnőket, ki érőfitfe hitűnket, es
batorittya lelkűnket, hogy te is meg hattad bűnűnket.

Ne vigy minket kifizetetlen, testnek űrgódnak tőre-
ben, ez világ dihátfegében kétfegben erőtlēfegbē, hittet-
lenfegnek bűnében, ne hadgy el veſtűnc ézekben.

Szaba-

Szabadits minket gonosztól, ördögnek czalardfagatol, harhozattól hamissagtol rabfagtol dőghalaltól, korfagtol haborufagtol, mind testi lelki gonosztól.

Mert te vagy hatalmas Isten, vralkodo örök Isten, kegyes es irgalmas Isten, ki minket könyörgesünkben, meg halgattal, búkfegünkben, azért bizuán mondgyuc Amen.

AS IDVÖSSEGENEC IGAS

Tvtárol, Kegyelmez meg notaiara.
Anuly meg te az vton el menni, mellyen kelly be mennyorßagban menni, es az vton kin el be kelly menni, az az Christus által kelly be menni.

Bizonfagual ezt ßent Mathe iria, hogy az Christus teuölgőknek vta, kic akariác ez vtat nyomnia, es Istenec beßédét hallania.

En vagyoc vt mint mondgya az Isten, iduössfegré valo bizony Isten, az Christussal bizony örök Isten, egyetemben az ßent lelec Isten.

En általam valaki be megyen, diczófegnec nyődoka megyen, de valaki más vton be megyen, kárhozatnak torkaban be megyen.

Ez bę menést neuezic az irasban, kic nem biznac czac az egy Christusban, sem istennec egyyetlen egy fiaban. hanem egyeb idegen baluanyokban.

Baluánt imad ki bizic emberben, reménseget helheti érdemben, iduössfegét czelekődetiben, es mind azoc kic biznac az ßentekben.

Y

Önnen

Önnen magát igerté igeiében hol azt mondgya ſent Daud kőnyuébē, hy engemet minden ſűkſegedben, meg halgatlac te igaz hitetben.

Mert tudgyad en byzony Iſten vagyoc, embereknek remenſegé vagyoc, bānkodóknac vigaſtaloia vagyoc, Seregeknec igaz zaſloia vágyoc.

Ne nezzed te ember bűnős voltod, czac te nezzed Chriſtus Ieſuſodat, es az te fel tamaſto zaſlodat, ki viſeli teneked vtadot.

Remēſeget ne váriunc fenkitől, hanem czac az egy Ieſus Chriſtuſtol, ki meg mentőt minket az bűnőktől, pokolbeli őrdegnec torkatol.

Iarullyunc mi azertā Chriſtushoz, atya iſtennec egyetlen egy fiahoz, téuelgőknec bizonyos vtához kefergőknec vigaſtaloiahoz:

Engelſtellye meg nekűnc atyánkot, hogy minekűnc adgya ſent malaſtyát, ki viſellye mi nekűnc zaſlonkot, es meg nyiſſa mi nekűnc az káput.

Diczerteffęc az atya vriſtē, diczerteffęc az fiu vriſten, diczerteffęc á ſent lelec Iſten, ſent háromfág egy bizony őróc Iſten.

AŞONROL A SALVE

mater notaraia.

IMadunc mi teged ſent háromfág, kiben femmi nem lehet hamifág, hanem czac á ſent őróc igafság, ſegetſegetre bizony nagy gazdagfág.

Te

Te vagy Atya fiu es ſent lelec, harõ femely de egy igaz Iſten, fogyatkozás nalah femmi nintſen, bizodalom ha benned nagy leſen.

Imadunc mi teged atya Iſten, fiad által könyörgunc ſüntelen, hogy ſent leked ſiuenkben tellyes legyen, erőſſeckę minket hitben tegyen.

Hitetlenſég nagy vagion emberekben, fogyatkozás ſertelen erkölcsökben, ragalmazas ſantalan ő nyeluőkben, kic az hitek üldőzit életékben.

Teged, véſunc vriſten tanuſagul, igaz ſámot hogy te vegy mind azoktul, kic nem félne az őroc kárhozattul, lelkőc ellen irtoznac az igaztul.

Ha igazan akariak itelni, es éſekben iobban őc ezt venni, meg kellene ez hittel elegedni, tellyes ſiuel Chriſtushoz ragazkodni.

Nintſen nekunc hitnelkül iduőſſegunc, mēnyorſágban más által bizony vtunc, azert femmi dologban nem biztatunc, az életből hogy mi kine vetteſunc.

Folyamiuc már minnya ian iſtenünkhez, bekeſegre Chriſtusban vigyen minket, iamborſagra forditſa életünket, mennyorſagra víſellye mi vtunkat.

AS IGAS HIT ALTAL VALO ID-

Muőzüleſnec modgyarol Ecelix namque notaiara. Inden embernek illic ezt meg tudni, es ſiueben erőſſen ezt vgy hinni, mēnyorſagnac kapuiat meg

Y ij nem

nem nyilni, czac azoknac kic istenben tudnac bizni.

Az hitnelkül fenki nem iduózúlhet, mint az virag napnelkül nem zöldülhet, vétkeiből ki fenki nem fefelhet oruoffagot Ckristusban ki nem lelhet.

Tanuld meg most mi legyen, az te hitöd, iduőffegré valo bizony vtád, ne keuessed amaz öt bolond búzet, kic meg hallác hogy igen kesén költec.

Tudnod kel hoy Isten egy állattyaban, es hogy három legyen ő semelyeben, atya fiu bent lelec neuezetben, mint mi keppen oluaffuc az Credoban.

Hazneheznec tettzic ez esmeretre, ne restellyed at írást ved élédben, az meg tanit mennyire lépíel el bę, mert igazra tanítnac es enekben.

Istennec el végezet akarattya, fenkinec ő nem akar leni atya, iduőffeget masmodonki forgattya, az irazban hogy nem mint ő meghatta.

A bent irás az vtat meg mutattya, atya isten az égből kiáltya, Christus Iesus bűnőknecc boczanattya, es hogy czac ő bűnőknecc áldozattya.

Sokan leñnec meg lattyuc iteletkor, kic el vesñnec mikeppen földről az por, iduőffegekhez kic nem lattac ackor, mikoron meg iol rakua nem volt az kar.

De vöd élő regēten mit fogattál, kereñt viznel istennec mit feleltél, bűneidből mikoron ki tisztultál, iamborfagra mikoron te esküttél,

Eskefedet lassad hogy meg ne rontfad, ez egy hitet
lassad

lassad hogy meg ne feyczed, iamborfaguál mindenkor ki ielentfed, es io fanac gyúmölcsét teremtsed.

Űennéd ember éšedben magadot, hadnád el már faytalan bűneidet, tanulnád az isteni iāborfagot, atyád-fiahoz valo šerelmedet.

Azt lásd meg czac mit Isten tőled keuan, az egy hitet es igaz šeretetet, atyád-fiahoz valo šerelmedet, mert czac ez kettő az nagy parantsolat.

Iay azoknac kic šinnel kereštyenec, sem nagy vrat sem papot ki nem véšec semparaštot sem semini šerzeteket, kic tištekben igazán el nem lépne.

Fohaškodgyunc már vagy most czac istenhez, Christus által kerünc mi most őtet, otalmazza nyomorult oršagunkot, iduőšfegré vífelye mi vtunkot.

A SZENT HAROMSAGNAC

valo könyörges:

IDuőz legy őrőc vršten, ki vag foghatatlan, főlšegben az mennyei nagy diczőšegben, angyaloknac nag őrő-mőkben, es diczeretekben.

Iduőz legy šentšeges atyánc, ki kegyešsen tekéntél reánc, őrőc halakra kik méltok valác, hogy vétkezēt mi elšő atánc, kitől mind šarmazánc,

Tőled azért el nem vetél, de minket oly igen šeretél, hog šent fiadnac nem engedél, ez világra kit értűnc küldél, kiuel hozzád šerzél.

Könyörűly kerűnc mi raytunc, šent igedet adgyad

Y iiij érte-

értenűnc, honnan teged meg esmerhefsűnc, öröcké hog veled élhefsűnc es őrüendezhefsűnc.

Iduöz legy vr Iesus Chistus, es mi eggietlen egy meg valtonc mi életűnc es közbé iaronc, ſent atyád élőt egy ſoſſolónc, es egy bizodalmunc.

Ki ſent atyádnac engedél, erettűnc hog tőle le iűuél, az nagy fogfagbol el ki mentél, ertűnc mert mindent el ſenuedél végré meg iletél.

Tekents meg édes mefterűnc, ne adgy bűnnek miá el veſűnc, ſēt hitedet érőſits bennűnc, hoc neked mindenben engedhefsűnc, es benned bizhaſſunc.

Mert mi czac tetőled függűnc, azert czac teneked könyörgűnc, hogy életűnkben legy mi velűnc, es czac te tőled vifeltefsűnc, el ne teuelegyűnc.

Adgy igaz feiedelmeket, es kereſtyen boltz tanítókot, kic hirdeſſec akaratodot, es hozzánc valo nagy keduedet iagalmaſſagodot.

Iduözlegy ſent lelec Iſten, ki atya fiuual vagy egy Iſten, egyetemben egy diczeretben, egy akaratban es ſentſegben, es egy diczőſegben.

Iduözlegy áruaknac atya, őzuegyeknec kegyes biraia, téuelgőknek igazgatoia, ſomoru ſiueknec biztatoia, es vigaſtaloia.

Bátorits minket, hitűnkbe, adgy ſeretetet mi ſiűűnkben, tarcz meg mind végiglen ézekben, hogy halálunknac ideiében, ne eſűnc kétſegben.

De mehefsűnc az életre, hol atya istennec fűlfege, es az fiunac diczűfegű diczertetic veled egyetemben őrűk kűn őrűckű.

A KERESŰTYEN IGAS HITNEC

formaia, az Aue fuit notaiara.
A Ű ki akar iduűzűlni, életűt kel iobbitani, az Űent hitet meg tanulni es gyűműłtsűt meg matatni.

Kűtsűgnűlkűl kűrhozattya, ki életűt nem iobbittya, es az hitet meg nem tartya, ha gyűműłczűt nem mutattya

Eletnec meg iobbitűfa, Űent igűdnec halgatűfa, es ő neki meg tartafa, Űiuűnkben meg maradafa.

Az ki tanit igaz hitre, es as bodoc reműnsűgre, esaz lelki bekefsűgrű, Isten bűli nagy őrűmrű.

Hituel Bizunc egy istenben, kit hiűűnc harom Űeműlybű, atya fiu Űent lelekbű, meg fűghatatlan fűlűfűgben

Atya iűtent bizony hiűűűc, lenni nekűnc tereműűnk-nec, mindeben fűgitfűgűnk-nec, irgalmas gond viűfűlűnk-nec.

Iesus Christus mi meg valtonc, karhozattol Űabady-tonc, ez kegyelmes otalmazonc, atya iűtennűl Űoűolonc.

Az Űent lelec bűlc tanűtonc, iduűűfsűgrű igazgatonc, banatinkban vigasűtalonc, lelkűnkben meg vidamitonc

Acki akar iduűzűlni, kel istenrűl igy űrteni, őt űllatban egy nec hinni, harom Űeműlyben tiűtelni.

Ez hit tűűben Űűpfűgűűű, vristen űlűt kedűűűűű, lelkűnkben, bekefűgűűű, mennyorűagban őrűkűűűű.

Ez

Ez hit kiben vralkodic, az test ellen tufakodic, minden iora igyekezik, bent dolkokat czelekőbic.

Kic bűnökben meg maradnac, az bent hittől el szakadnac, kétfegnelkül el karboznac, mert őc ördegnec jól galnac,

Mindenneckel életiben, meg maradni igaz hitben, atya fiu bereteben, hogy legyűnc Isten keduében.

Kinec legyen az tisztesség, mind öröcké az diczőség, ő töle nekűnc bekeffeg, es atyaij kegyelmesség.

AKERESSTYEN IGAS

hitnéc vallasarol.

MI hiűnc az eg istenben, mennéc földnec es a béne valoknac teremőiebē, ki fiaia minket választot, ő testűnkről es lelkűnkről mindenkoron gondot visel, mint edes atya fiaijrol, semmi azért nekűnc nem árthat akarattyanelkül, mert mindenec vannac az mi istenűnk nec nagy hatalmában.

Mi hiűnc Iesus Christusban, az ő bent fiaban es mi vrukban, ki az Atya istenuel egy Isten: es ki öröktől fogua volt űz Mariatol űletęc, a kereűt fán értűnc áldozęc, pokolra űalla űabadulafunkért, es halottaibol fel tamada iduűffegűnkért, kit mi várűnc az iteletre.

Mi hiűnc bent lelec istenben, ki az atya es a fiu istenuel egy Isten, nyomorultaknak vigasztaloia ő minket visel igazgat, biztat beret es meg bentel, viuén Christusnac

stufnac ſent gyűletkőzetiben, hol nekűnc meg boczattat-
nac minden bűneinc Chriftufert, kiuel ez moſtani teſt-
nec fel damadáfa vtan ōrőcké élűnc,

ASONROL AS O KEGYES

ſűz Maria notaiara,

Hűűnc mint egy iſtenben, mindenható atyaban,
mennec földnec es enger nec, es minden állatok-
nac teremtőiében, ki reánc oly nagy gondot viſel, vgy
mint ſerelmes fiarijra, bűnűnkben hogy el ne veſnėnc
egy fianac nem engede értűnc adá őt nagy kėnra, hogy
általa iduőzűlnėnc: ez atte hited kereſtyen ember, láſd
hogy hiuen meg őrizzed.

Hiűűnc es Iefus Chriftusban, atya iſtennec ſent fia-
ban nekűnc pedic egy vrunkban, ki fogantatęc ſent le-
lektől, ſűletec es ſűz Mariatol, kėnzatęc ő Pilatoſtol, meg
hala el temettetęc, fel tamada menybe ménė, onnan le-
ſen el iűuendő az vtolſo iteletrė: akkor leſen minden
ember nec hiti ſerint fizetėfe.

Hiűűnc es ſent lelekben, nyomorultaknac vigaſta-
loiában, ki fiuual eg es atyáual, ki ſolt az Prophetác által,
hiűűnc egy kereſtyeni fereget, ſentek nec es egyeſſe-
gėt, bűneink nec boczanattyat, iſtentől czac Chriftus ál-
tal, kit igerė Abrahamnac es az ő fiajnac: hiűűnc teſt-
nek fel tamadafát, es az őrőc bodogfagot.

S

MAS

MAS AVE GERARCIA NOTA IARA

AΣ keresztyenfegben igaz vallás az hitben, hog higgyunc egy istenben, atya fiu es szent lelekben, men nec földnec tenger nec ő teremtoiében.

Hiszunc az Christusban, istennec egy fiaban, mi kegyes, szobolonkbã, iduuzito Iesus Christusbã, kit Adam-nac igeré az paradiczomban.

Gabriel Archangyal Nazaretbe küldetéc, a szüz meg gyümölcözéc, szent lelektol terhebe esęc, io hir nekunc mondatéc, hogy meg váltónc születéc.

Betlehemben születéc, angyaloc meg ielentéc, pasztoroknac hirdetéc, hog vr Christus nekunc születéc, nag orom hirdetéc, iduossleg meg adatéc.

Iasolbã feküuéc az pasztoroc meg löléc az angyaloc diczerek, diczoseget ott meg ielentéc, bekeşeg io akarat földre hirdettetéc.

Az Christus ként valla, a kereszti fan meg hala, ő szent vére ki omla, mi halalunc ottan meg romla, harmad nap fel tamadá, minket meg igazita.

Mennyegben fel mené az oroc diczosegben, ott nekunc helyet szerzé el iuuendó az iteletre, ott meg fuzet mindenec ki mint érdemlette.

Hiszec szent lelekben, vigaştalo istenben, hiszem az szent egyházat, hiszem en az oroc életet, es hittel batoritom az en életemet.

Hiszem az holt testnec testben fel tamadafat, hiszem

Az

az diczõfeget hißem en az õrõc életet, es hituel batoritom minden életemet.

I IMPLORATIO SPIRITVS S.

IER mi keriúc ßent lelkõt, véle õßuén az igaz hitõt, mikor ez vilagbol ki mulunc, áldot Istē otalmaz minket minden gonõstol, Iesus irgalmaz.

O igaz vilagoság, tanits mīket az igassagrá, hitetlenfegűnket haggyuc hatra, legyen az vristēnec ßēt akaratya, Iesus irgalmaz.

Nagy irgalmassagodbol, hozzánc valo nagy ßerelmedbõl, Christust alá küldéd az magas menybõl, minket meg ßabadítál ellenfegűnktõl, Iesus irgalmaz.

No azert kereßtyenec, hálát adgyunc az vristennec, mondgyunc mind ellene mi bűneinknec, legyűnc õrõc fiaij az vristennec, Iesus irgalmaz.

Ne hagy minket vristen, teuélgenűnc á fetetfegben, de tanits meg minket az igaz hitre, valhassuc iduõffegűnket, mar czac te benned, Iesus irgalmaz.

Hàlà neked atya vristen, es fiadnac Iesus Christusnac es az vigashtalo ßent leleknec, kinek ßentelefebõl mi hiuatatunc, fottig ßenteknec.

Diczõrteffec ßent harõság, es az bizony õrõc istēffeg, ki ßent lelec által az ßent irasbol, meg ielentē õ mi nekűnc az igaz hitet, Iesus irgalmaz.

VGYAN ASONROL.

IER mi keriűnc ßent lelket, véle õßuē az igaz hitet,
Z ij mikor

mikor ez vilagbol ki mulunc áldot Isten otalmaz minket minden gonosztul, irgalmaz nekűnc.

Te igaz vilagoffag, tanits mīket vrunc Christusnac igaz esmeretirē, mely minket bizonyal, iduőzit es őróc halaltol meg ment, irgalmaz nekűnc.

Nemz mi bennűnc Christusban valo, hitet mellyel hihefsűc, Cristust bűnösökért meg holtnac lenni, mert minden azt ki ezt hiēdi bizony iduőzűl, irgalmaz nekűnc.

Nyomorusaginkban legy, mi biztatōnc es érűsitōnc hogy halalunknac ideiēn mi meg győzhefsűc, az őrdögöt es nagy őrómucl ki mullunc, irgalmaz nekűnc.

I AS SSENT HAROMSAGROL.

IEr diczeriűc mindnya ian vrűkat, az atya vristēt, neki adgyunc nag halakat, mint mi kegyes atyanknac, mert ő minket ſemelyerē, teremte, ékefitē, vifeli nekűnc nagy gundunkat mīt fiaijnac, azert mi tiſtellyűc es fel magafſtallyuc, mōduán legyen nag tiſteffeg nehed áldot vristē.

Ier diczeriűc az vr Iesus Christust, atya istennecrfiát, Marianac ſeg ſűlöttet, az mi iduőzitōnket, mert ő értűnc őltőzēc emberi abrazatban, ſerete minket es meg mofa ő ſent véréuel, azert enekellyűnc, őtet magafſtal-uán, nagy hatalom es diczōfeg az mennyei kiralnac:

Ier diczeriűc az ſent lelec iſtēt, kt atyaucl fiuual mindenkoron egy ferſegbē egyembē diczertetic, biztat minket es meg ſentel mennyei a iandeckal, annac okaért kér iűc őtet mint iſtenűnket, iōuel ſent lelec Iſten vilagofits ſiuűnket hog vrunknak ſēt igeiét hallaſſuc es ertheſűc.

Vigaſtallyad ſent lelec ſiuünket es ſomoru lelkünket, tanits minket az Chriſtusnac igaz eſmerétiré, vy ie-
czad meg lelkünket hitben es ſeretetben, mikoron kez-
dűnc es világbol el haza menni, érőſits meg minket min-
den gonóſ ellen, hogy lelkünket meg adhaſſuc vigan az
mi vrunknac.

DE FIDVTIA IN DEVM

tanus femmit ne bankoggyál.

SEgitſeggel hyiuc az menybeli iſtent, hog minket ne
hadgyonc nyomorufag inkban, batoritſon minket az
ő ſent lelkéuel, tauol iaryion tólünk az nagy hitetlenſeg.

Parantſola Iſten nyomorufag inkban, hogy czac őtet
hy iuc hitből ſegitſegré, iruán hatta nekűnc ſent Daud
köznyében, ſenkinec nem illic rola ketelkedni.

De az hitetlenſű mindenkor gondollya, hogy el fe-
letkőzöt rola vriſten, es hogy ő tôle meſſze el tauozot,
nem varhat ő tôle menyből ſegetſeget.

Szűkſég azert hinni minden nyomorultnac, hog Iſten
ſemeij menyből reya neznec, es ki menti őtet minden
nyauályából, de határt ne veſſen ő ſegitſegenec,

Ioſeph patriarchát Egyptom orſákban, két eſten-
deig ott tartac fogſagban, onnét Iſten őtet el ki ſabadi-
ta, Egyptom orſagban ſeiedelmę téű.

Daud paſtor vala de nag czuda keppen, őtet fel va-
laſtá kiraly ſeſſegré, es mind holtaig lőn neki otolma,
mert iſtenben vala neki bizodalma.

Minket is nem hágy el az felfeges Isten, mert igéretüel ő magát kötelezte, czac vefsűc ő benné mi remenfe-gűnket ez vilagon leßen mi kegyelmes atyánc.

Iuson iol éűnkben ſent Peter mondása, holo ő azt irya éggyc leuélében, istēben vessetec ſorgalmatoſſag-tokat, mert ő neki vagion mi rolunc nagy gondgya.

Christus azt mondgya Euangeliomban, hogy é-tűnkről itunkrol es ruhazatunkrol, nekűnc ne legyen ſor-galmatoſſag árol, hanem kiualtkeppen Isten orűagarol.

Azert adgyon nekűnc Isten igaz hitet, ſiuűnkből ki vefsé nağ hitetlenſeget, ſőmőruűſaginkban vigaűtallyon minket, halalunc oraián legyen mi melletűnc.

ANDREAS BATISINVS

ALdot legyen mind őrócké az atya Isten, diczerťeffec magasságban az fiu Isten, egyetemben vigaűtalo ſent lelec vriften.

Nem titkolà az őróc Isten kegyelmes akarattyát, alá küldę mennyorűágbol áldot ſent fiát, ki áiandęknel kül hirdetę bűnűnknek boczanattyát.

Diczeretes ſűz le iannac áldot ſēt méhęben, el le ſal la fel őltőzęc az emberi testben, kilentz holnapig vifelte-ęc ſűz le iannac méhęben,

Regi nagy időben Abrahamnac meg igertetęk, ſēt lelec által az Prophetác bizonynyál hirdetę, az idő reia teluén Isten es embér ſűz Mariatol ſűletę.

Ez meg ielenec ſent Pal iria nem az mi érdemünk-
ből, es femmi nemő igaffagos czelekedetinkből, de czac
tulaydon ő irgalmas kegyelmességéből.

Az ſęp Iefus ideie ſerint fel neuekődeç, ſent Ianof-
tol az Iordán vizben meg kereſtelkedę, magas męyből
az atya iſtentől ilyen ſozat adatę.

Szerelmes fiam ez ennekem, őtet halgaſſatoc, Chri-
ſtus vrunc kiált iőiétec hozzám, kic ſomiuhoztoc, kic en
bennem hiſnec őróc halált ſoha nem koſtolnac.

Bodogoc azoc az emberek kic iſtentől tanulnac, kic
emberekben es czelekődetőkben biznyia nem akarnac,
de czac tulaydon ő irgalmas kegyelmességében.

Az igaz hitnec tiſta gyümöltſe vagyon az ſeretet-
ben, kinec általa czelekednűnc kell az ſent remęfegben,
igaznac vallyad Iefus vronkot minden igeretiben.

Tekents reánc mi nemes teremtőnc kegyes ſeme-
iddel, mert minket meg váltál őrdőgnec markabol dra-
ga ſent véreddel kezed lábád átal véretuén kemeny
vas ſegeckel.

Iduőzits minket mi nag igaffagunc az te igaz hited-
ben, mi ſiuünket geriezd fel immar az ſent remenſeg-
ben, ki atya iſtentől mi közbe iaronc vagy minden ſük-
fegűnkben.

Szűkfęg nekűnc kereſtyeneknec az kereſtet viſel-
nűnc, nyomorufağnac kemeny poharit ez vilagon koſ-
tolnunc, holtunc vtan mind őrócké vélę vigadoznunc.

Iſten

Isten által ſent Pal azt mondgya eggyc irafaban, valakic kiuannac kegyeffen élni Chriftus Iefusban, haburufagot nagiot ſenuednec itt ez vilagon.

Nem ſallot ſoha ember nec ſiuében ſem gondolat-tyaban, mellyeket azoknac élő Isten ſerzett az ő orſagaban, kic őtet kőuétic az igaz hitnec érős vallafaban.

Vedd éſedben emberi állat iſtennec beſedget, érdemünknelkül hozzánk valo nagy ſeretetit, bizonyyal hidgyed hogy meg adgya az ő igeretit.

Soha ſenki az tőrueny tartásbol nem iduózúlhet vala, es ſoha ſenki az parantſolatot meg nem tarthattya vala, mert ki eggyket meg nem tarttja vala, mind meg ſegi vala.

Könyörűluen mi raytunc, az öröc Iſten le tekinté ſe kiből, el lé ſalla ez földnec ſinére ſent atya kebeléből hogy ki mentenę az ő iuhajt az tőruén nec kőteléből.

Azt iz parantſolatot bę ſorétá iſteni ſeretetben, mafodicat atyafiuj egy más ſeretetben, mind az tőrueny es az Prophetác fűgnec az ſeretetben.

Szomiuhozęc faradoza ęhſeget ſűuedé, tőuis koronát oftorokat nagy kénokat ſenuede, ezeknec vtanna mi érettűnc keménny halált ſenuede.

Szeretetből meg moſogata draga ſent véréuel, valla-ra fel vőn az akolban bę vin érőſituén, az hitben, kic ő benne hiſnec azoc nintſenec az tőruén nec kőtelében.

Ott meg győze az öröc halált ſent halálaua! harmad napon

napon fel tamada nagy diadalmaual, mēnyekben men-
uen most vralkodic az ő ſent attyauual.

Vallyuc azer kereſtyenek meg feſült iſtent, hogy
ki nekũnc engeſtellye az atya iſtent, holtunc vtan meg
mutaſſa nekũnc az iſtent.

Eletũnkbe ez világban meg otalmazzon, az őrdõgtõl
minden gonſtol meg ſabaditſon, holtunc vtan men-
nyorſágban meg koronazzon.

Ezt ſerzettęc kintſes Kaſſaban nem régi idõbē, ſüle-
tet vtan mikor irnanak enni idõben, kis Karacson utan
ézt õt ſaz az harmints idõben.

CAVSE RECITANTVR FLAGEL-

li, quibus Deuſtotam vngariam à multis tem-
poribus flagelauit.

Szũkfęg kereſtyeneknec tudakozni, iſtēnec dolgairol
emlekezni, io voltarol nem kel el feletkezni, irgal-
maſſagarol kel értekezni.

Enni kegyeſſegét edes atyanknac, tanullyuc meg
okát ſoc oſtoranac, veſſũc végét már az ſoc gonofſag-
nac, kiért oſtorát erdemlyũc atyanknac.

Gyakor helyén meg irtác az Prophetác, okat en-
nec mi nekũnc meg mondottác, hogy ſereti ackit meg vęr
azt irták az kõſſegét es erré tanitottác.

Ettõl vagion ackit ſeret hogy vęri, mert az atya es
vgyan azont teſi, ammely fiát bizonyaba ſereti, az tõb-
binél gyakortáb fenyégéti.

De nem vértarrà hogy gyűlőlnéie, de hogy ötet hozzá tanítanáia, es kezéhez fiat oktatnaia, akarattyát hogy ő neki tenneie.

Igen őrzy Isten az mi lelkünket, mert nem akaria mi ne űedelmünket, ez vilaggal eggyűt el véűsűnket azért latogat oűtorral bennűnket.

Noha moűtan igen nyomorgat minket, azt akaria hogy eűmeriűc bűnűnket, kűnyűrgeshez ézzel intenē minket, mert el űűlettyűk fokfor iűtenűnket.

Ő probalni akar ezzel hitűnkben, hog meg laűűa mint bizunc mi ő bennē, remenűegűnc vagonē nalanál tűb-ben, az tűz által proballia meg éltűnkben.

Sokűor Isten embereket bűntettet tanuűagért, fokat oűtoroztatott: kiuel maűnac ő azzal pėldat adott, hogy mi tēriűnc moűt azért vėrettetett.

Gyűlűlte ő mind őrűckē azokat, az nagy Isten bēűē-de vtalokāt, poganyoknac az mi edes hazánkāt, ezért adā kēzekben orűagunkāt.

Raytunc éűet nagy űoc nyomoruűagot, bekeűűűeggel űenuedgyűc ē űoc oűtort, hidgyűnc mi meg iűűuendű iteletet, mikor Isten koronazza az hitűt.

Ezt regula im űeműnkel iol lattyuc, az igaznac itt nints helyē iol tudgyuc, az hamiűnac elűmentet im lattyuc, ezért az itēlű birot el vāriuc.

Gyűzűdelmec ott leűen igafagnac, ez vilagű kik czac nyomorogtanac, űegyen űegec leűen az hamiűűaknac, ez vilagon kic czac vralkotanac.

O mely

O mely nagy öröm volna ez mi nekünk, hogy az Isten kegyes atyánk mi nekünk, ostromoz csak hogy hozzá-ia haiollyunc, nem azért hogy mi tölle el futamiunc.

Rolunc mert azt mondgya nagy berelmében, ha ostromozlac vgy mond haragomban, meg fel vételec én irgalmaffagomban, rebesitlec örök diczfegemben.

Ily berelmét istennec ha gondolnoc, ammit gyűlő bizonyita el hadnoc, hitünket egyebbe soha nem vetnőc, iduőffegűnc ki legyen ha esmernőc.

Ő mi reánk mind öröcké nem haragfí, azt vélede hogy immár csak feddőzic, iduőffegűnkré bizony igye-
kőzic, bűneinkről többé nem emlekezic.

Segétfeget adgyon ezt hogy hihefsűk, ostromát hogy iora magyarázhaffuc, kegyeffegét kerűnc mi hogy hihefsűc, ez világon éltig őt boldgalhaffuc.

Ez igekben istennek ostromának, oka vagion minden nyomorufagnak, kegyeffegé innen tettzik atyánknek kiért diczfűg legyen bent fianac.

HALOT TEMETESRŐL

valo enékec.

EMlek ezzűnk mi keresztyen népec, hog meg hallunc testűnkben vétűnknek, vy életet vífellyűnc hitűnk-
nec, ki muláfat váriuc mi lelűnknek.

Az bent irás vigasztal bennűnket, ne gyötőriűnc bűntelen testűnket, ne sírahaffuc vgy az halottakot, mint poganyoc regen poganyokot.

a ij Hid-

Hidgyűc Iesust érettűnc hogy meg holt, fel tamadot vgy mint meg monta volt, azonkeppen á bűnnec ki meg holt, vy életre Christuffal ez fel kült.

Mint Adamban mindnyaian meg holtunc, az Christusban vgian meg éledűnc, mert az Christus első tamadafunc, ő vtanna mijs fel tamadunc.

Christus lè szál magas mennyországol, szent attyánec parantsolattyábol, mint mennyei jóságoc az égből, diczértetic angyaloc szauábol.

Kic Christusban hit által nyugosnac, lég először azoc fel tamadnac, éléiben vitetűnc vrunknac, nagy hirtelen mihelt el ragatatunk

Az vr Christus orszagát ayanlya, szent attyánac azt mikoron adgya, ellensegét hogy mind meg birandgya, es hatalmasságát el rontandgya.

Kereštyenek mind fel ferkényetec, meg lasátoc hog ne vétkezzétek, szent irasra igenfiesetec, hogy ne legyen hit kiuól élettőc.

Ha viseltűc Adamnac abrazattyát, Christusnak is visellyűc abrazattyat, es test es ver az Isten orszagát, nem birhatta femmi vigafagát.

Fel tamadunc minnyaian iteletkor, de nem mind el változtatunc ackor, az istennél lébűnc mi mindenkor, ez igékrè nézzűnc mi mindenkor.

Ez igeket à nagy szent Pal irta, hitetlenec ellen tamasztotta, tanulsagra mindennec ki adta, kiből nekűnc örömet tamasztá.

Diczér-

Diczértesség az atya vristen, ő igéié az fiu vristen, egyetemben bent lélec vristen, bent háromfag egy bizony vristen.

VGYAN ÁSONROL A CON-

ditor alme notaiara.

ADgy iduössleges ki mulást, vristen es el nyugouást, testünc berint io meg halást, mĩd holtig adgy igaz vallást.

Nints itt lakozó varasunc, de iouendóket kiuánunc, öröc eletet czac váriunc, ez remenységben ki mullyunc.

De földön olyan életünc, miként az virág kic nézünc el változic mi életünc, koporsóban bę tétetünc

Rothadando test enéűic, földę esmeg el változic, lelkünc istenben nyugosűic, mĩg ez világ el végezic.

Ertelmünc nűts ebből nekünc, mikor végezic eletünc, Christustol azért intetünc, hogy mĩdękor kęűec legyünc

Azert tellyes kęűületuel, variünc Christust igaz hituel, hogy ki mullyunc nagy örömuel, be meheűűunc bółcz űűzeckel.

Senki magát el ne bizza, lelkét istennec aianlya, nag bizodalomual vallya, hogy Christust ez testben lattya

De nagy diczősegec leűen, hiueknec az iteleten, hog fel tamadnac ez testben, leűnec az öröc életben.

Ezen testben fel tamadunc, ezen kezuel labual állunc Christusnac ackor vduarluuc, ręgi űenteket meg lattunc

Semmi faratság testünkben, de mint az nap fényes lesz, neheffegűnc ott nē leßen, de nag gyorsasagbã leßen

Istēnec kegyelmes ſauà, hiueket akkor be hyia, erők-ké valo orſagra, az angyali tarſasagra.

Istennel örökké lébűnc, testestől lelkőstől élűnc, mind örökké ott örölűnc, kit most ki nem ielenthetűnc.

Diczerfelsél atya Isten, te ſent fiaddal mennyegben, ſent lelecek egyetemben, öröckön örökké, Amen.

AZONROL.

IER temefsűc el ez testet, kiről ne legyen kétségűnk, hogy az íteletnek napián, fel nem tamadna igazán.

Föld és az földből valo ő, földę viſontag leiendő, de földből ísmeg fel tamad, vrnác kűrtit mikor hallya.

Az ő lelke örökké él, az más vilagon istennél, ki ſent fianak altala, ötet bűnből meg váltotta.

Az ő nagy nyaualaſſaga, iutott immár bodogſagra, viselté Chriſtus igaiát, az halál neki nem árthat.

Lelke czendeffegben nyuſic, testé á földben aluſic, onnan ítelet napiára, fel tamad nagy vigafſagra.

Itt volt ő nagy felelemben, de ott leßen czendeffegben, örökké valo örömben, es hátalmas fényeffegben.

Ier hadgyuc itt őt alunni, Chriſtus Iefusban nyugodni, es ſorgalmaſſon vigyazzunc, mert nekűnk is meg kel halnunc.

Erré Chriſtus adgyon érőt, ki véreuel mīket ki vött, az vébedelmes pokolbol, es az véghetetlen kénbol.

Ó mi tőlunc diczertessęc, órőcké magasztaltassęc,
egyetemben az atyáual, es bęnt lelek vristenuel.

MAS ASON NOTARA.

A S Isten nec io voltarol, emlekezzunc mondasarol,
roluc gōd vifeleserōl, értsunc mit mōd halálunkrol

Az Esaias Propheta, mindeneknec iruán hatta, hogy
Isten őket nyugottya, kic meg halnac hogy meg tartya.

Mert ismeglen fel tamaštya, érős hituel bizonittya,
az holtakat hogy fel kōlti, es oršagaban be viši.

Ez czac teši hogy diczériuc, io voltat el ne félyetyuc
de sōt inkab magasztallyuc, kic az fel tamadášt variuc.

Ezeket nyugodalomban, be kōldi agyos hazokban, es
hadgya hog nag őrōmbē, ott nyugodgyanac az földben.

En hiueim mennyetec bę, kaputokat záriatoc be, egy
keuesę tegyētec bę, hogy haragom ne mennyen bę.

De czac egy keués ideig, léštec egy šem pillantafig
az mig haragō el mulic, mind ott nyugodgyatoc addig.

Mert az vrnac nag haragya, mayd meg indul nagy
erēic, es ez földön lakozokra, mayd šál kemeny itéleti.

Kiuel az ő ellenšegit, el vēšti hitetlenšegért, de meg-
tartya az ő népét, benne vallo bizodalomért.

Tōbbę az föld az ő vérét, el nem reyti az ő testét, de
Isten az ő életét, ismeglen meg adgya lelkét.

Nagy vigaffag ez mi nekunc, mikor földben temet-
tetunc, mert ismeglen egygūt lešunc, istennel mikoron
ešunc.

Az

Az mi meg holt atyankfia, bizonyal istennec fia, mit firunc ha az ő haza, neki czendeß nyűgodalma.

Az mi dolgunc nyomorufág, az ő dolga czac viga-fág, keriűc hog őroc igaffag, legiē velűnc ſent harõfág.

Adgyon nekűnc ő ſent lelkét, halalunc vtán orſa-gát, lathaffuc nag bodogfagát, őrockõn őrocké, Amen.

MEGIS ÁSONROL.

MEG ſabadultam már en az teſti hálaltol, es meg menekedtem minden nyaualyaimtol, bűntõl az halaltol az czalárd világtol, az őroc karhozattol.

Lelkemet aianlom az hatalmas istennec, es teſtemet hagyom ő annyánac ez földnec, ez vilagot pedig az en feleimnec, ez az benne élõknec.

Az teſti halalbol mégyec őroc életré, es meg mondhatatlan, őromré diczõſegré, kit kezdettõl fogua à Chriſtuc meg ſõrzött az ő benne bizoknac.

Nintſen már hatalma en raytam az őrdõgnec, ez czalárd világnac, ſem az kegyetlen bűnnec, mert Chriſtus el rontá ézeknec hatalmát, az ő ſent halálálual.

Az atya istennec vagioc en ſerelmében, az ő ſent fiaért keduében kegyelmében, réſeſſe tõtt engem minden őrockében, az őroc diczõſegben.

Diczõſeg teneked, őroc atya vríſten, es tiſteſſeg neked, meg válto fiu iſten, tellyes ſent haromſág egy bizony iſtenſég, az őroc diczõſegben.

Az

AS HALALROL VALO

emlekeztetés.

Ember emlekezzél az somoru halalrol, emlekezzél az halalnac rōuid oraiáról: emlekezzél emberi állat ingyen maid meg kel halnod.

Ember el voltozic mint az mezei virág, holual reguel meg viragzic estuéré el hiruad: emlekezzél emberi.

Mezetelen iöttél az te anyád méhéből, földből lettél, ísmeg ingyen maydan földé léßeß: Emlekezzél.

Senki azt nem tudgya holot leßen halála, az oráiát az ideiet fenki meg nem tudhattya: Emlekezzél.

Azert vigyázzatoc mint az Chrifus meg mōta, mert nem tudgyátoc hog ha reguel, auagy estué leßen: Emlé.

Az Chrifus az élet es ő az fel tamadás, ackic ötet hituel variác meg nem czalatkoznac: Emle.

Azert búkfég nekunc ézekről emlekeznunc, váriuc vigan halálunkra az istennec fiát: Emlekezzél emberi állat ingyen mayd meg kel halnod.

CANTIO OPTIMA.

Magaßtallac en istennē, mert meg tartál vraã engem nem kéuanád vébedelmen, de akarád inkáb éltem.

Maga vrã ha gōdolom, vétkeimet ha ßamlalom, mēltob volnec el kárhoznō, hog nē tōléd meg tartatnom.

Mert en az te io vōltodért, hozzám valo ßerelmedert bosßuffaggal io tētedért, illetelec mind ézekért.

b

El

El feleytuén hogy teremtel, es vilagra ekefitél, okofagual es szeretél, mindenekben meg szeretél.

Ez világba fel nevelél, bent szermeddel ram tekintél, tisztességre engem véuel, mindenekben ekefitél.

Ki meg nagyob mind ézeknél, mertézzel nem élegedel, ennél nagyob szeretettel, mindenekbē meg szeretél.

El küldéd te igerettedet, egy szép szűzben bent lelke-det, ielentuén istenfegedet, hozzanc valo szerelmedet.

Es szűletéc ez vilagra, te bent fiad allattyara, Isten léuén vön magará, emberi testet váltfagunkrá.

Minden bűnöm reia véué, czac felfegé magát nezuén, foc kénokat el szénueduén, végre ertűnc meg őletéc

Mimd ezeket hatra hagyám, es mint mongam meg vtállã, foc bűnőkré magã adám, Isten ellen vy iaskodám.

Reiam iűuē nagy haragya, lelkemben meg nyomorita, égefegemben meg rontá, nag foc keppen ostorozá.

Vgy annyera el merűlec, vétkec mia el reműlec, hogy lelkemben el ijedec, az őrdőgtől kiferitetém.

Mikor immár gyötretetnem, vétkem mia veszekednem, es hog szinte már el esnē, mert háragiát iol esmerē.

Egy kis szikra bennem valla, mely bent lelektől iűtt vala, lelkembem meg vidameta, könyörgesre felindta.

Az nagy Isten meg halgata, bent fiaért nem vtała, bűneimert el nem hagyá, kegyességeiért irgalmazá.

Meg vyiobban ez vilagra, bent felfegé engem ada, lelkemben meg vjidamita iduössfegrē fel tamabta.

Bűne-

Bűneimből meg tisztéta, az őrdógtól szabadita, beteg fegből meg gyógyita, minden ioual es meg láta.

Kiert neki hálát adok, ez világban míg maradoc, czac felfegenec boldgaloc, mert minden iot tőle vároc.

Ezt halljatoc keresztienec, magatokat őrizzetec, az nagy istent béréfzetec, es haragyatul féllyetec.

Ezt nem azért irtam néktec, hogy az bűnben merűlyetec, vag biztatnalac titeket, hog az bűnért el nē vesztec

Mert iob volna nen bűletni, hogy nem istent nem tisztelni, io voltarol el feletekezni, bent igeiet meg vtalni

Nem io istent kizergetni, es az dolgot meg kostolni míg meg térhetz azt gondolni, vay kiczoda iteleti.

Nem lehető el halgatnom, kegyességet el titkolnom, io voltarol hálát adnom, késerittetem kiáltanom,

Kic czac teged vram valnak, es felfegedhez folyam-
nak, kic czac teged kiáltanac, légy halgatoia azoknac.

Az kic tudatlanfagokbol, vétkez nec gyarlofagok-
bol, ne vessefd el io voltotbol, तरीenec meg irgalmadbol

Szent igedet adgyad nekic, bent fiadert meg érteni
tamaßd fel az ő lelkeket, mennyorßágot adgyad nekic.

Az kic penig meg vtallyác, bánbándeckal es károm-
lyác, tisztessged ellen boldnac, es te neked nē boldgálnac.

Ronts meg Isten bent fiadért, neued nec tisztessgeiért
bent iged hirde seiért, boldga idnac boldalmokért.

Diczer teffel atya Isten, vélé őbue fiu Isten, es te bent
lélec vristen, bent haromság egy istenfeg.

Az ki szerze ezt versegbē, lelke vagion nag örömbē,
nintsen femmi rettegesben, Christust vallya czac hitébē

Irnac vala az időben, ezer őtt baz ötuenkilenczben, kis
Karaczonnac hetében, diczértessék Isten, Amen.

AS ANYA SSETEGYHASNAC SI-

ralmas panaßolkadafa az Christushoz, az ő
ellenfeg inec ellene.

OMint kesereg nec most az keresztienek, nintsen ő
nekic femmi bekeffeg, mert el hatalmaztanac
az fóc hitetlenec.

Kic az Iesus Christust el nē benuethetic, es az ő beki-
ból őtet el lé vetic, az ő érdemében hitőket nem vetic.

Egy felől környölunc az bent érdemesec, más felől
környölunc idegen nēzetfeg, kik nec az Christusnac bol-
gajj neuetsfeg.

Szidalmazzac ezec az Christusnac neuet, nem külö-
mben tartyac mint éretnekeket, ackic az Christusban vè-
töttéc hitőket.

Ne hadgy azért minket te hatalmas isten, mert az
te néped nec nintsen segetfegé, nintsen otalmazo ia nint-
sen feiedelmé.

Hogy meg esmerheffe Christusnac egy haza, hogy
czac te vagy neki, kegyelmes istené, es minden áruak-
nac kegyes taplaloia,

Diczertessel atya minden hato Isten, es a te bent fiad
véled egyetében, az bent lelec vrísten öröckön öröcké,

PRAECATIO STEFANI SZEGE-

dini é karcere Dei beneficio liberati

HAlát adoc neked vrísten: mert vagyoc en nagy
 ōrōmbē, ielen leuél ennekem keferűfegemben, vi-
 gaštálál engem á tōmlōtzben, batoritád at en ſiuem az
 te ſent igēdben.

Meg mentél engemet banatbol, meg ſabaditál tōm-
 lōtzból, ki vōd labaimat vas neheſſegeből, ki hozél en-
 gemet ellenſſég kezéből, à kegyetlen népnek nagy hatál-
 maſſagából.

Meg halgatád imatſagimat, meg latád fohaſtkoda-
 fomat, el tōrléd ſememről kōny hulataſimat, fordetád
 ōrōmré ſíralmomat, változtatád minden iora az en dol-
 gaimat.

Meg vérél engemet vrísten, mert en ellened vétkez-
 tem, azert bűneimnek terhét el vífeltem, nagy hala ada-
 ſockal te neked engettem, kōnyörgettem en keneked
 Chriſtusnac néuében.

Te reád vettem ſemeimet, gondoltam igeretedet,
 hog imadſagomban meg halgatz engemet, es noha bű-
 nōm vadoltác engemet, de Chriſtusnac igaffaga vi-
 gaštalt engemet.

Elmélkettem te ſent igedben, biztã te kegyeſſeged-
 ben, hogy nem hatz engem keferűfegemben, ōruendō-
 zōtt lelkem az te ſent lelkedben‘ azert neked kōnyörög-
 uén, biztam kegyelmedben.

Igy űokot Isten czelekedni, ackiket űeret meg v ri, hog  űenki magab  ne mere lyen bizni, akar mindenekt l hiuattatni, mert   űokta az hiueket meg űabaditanij

P ld t vehet minden en rol , ki val c nyomorufagb , i t hez ki lt c az en nyaualy ban, meg halgata eng  im dfag ban, mert ielen l n az vristen az en fogfag ban

Kib l diczerteffel vristen, ti telteffel dicz fegben, ki vagy atya, fiu, es űent l lec vristen, űegets hiueidet minden ű kfegekben, hog  diczerhefs nc tegedet io űi ben lelekben, hoky teneked vy eneket mondgyunc ű p verfeben.

S EP DIC ERET BATRAN

erted notaiar .

O Mely igen r uid volt l m ez vil g, űinten ollian az  gen mint egy czillag, kit be f d z ey vt n az nap vil g.

Szorgalmafson az ember ez vilagon, marh t keres kenczet gy t minden modon, azt nem tudgya hog  vgy  l mint egy agon.

El mulattya nagy fok or az isten t, nem gondollya lelk nec idu ffeg t,  r gbiti valamimt czac az  u t.

Vfor ual hamis hittel czal rdfagual, mind el v  i   masset  lnokfagu l, az istennec nem gondol  ntefeuel.

V riteckel faratfaggal, nag  m kaual, eiel nappal vg  futtya nagyg dockal, azt tudgya hog   r ck   l ez vil g 

Nintfen most  emberekben io akar t, nintfen bizony immaran az űer tet, test  lelke czac az nag  f fueny  let.

Nem kell immar az iambor atya fiu, vtalotos az ſe-
geny Iſten félő, el vettetec az iambor bölcz tanító.

Az foc kéncző ioſágu hizelkedő, moſtan kedues em-
bereknél hazúdozó, maydan el fogy az iambor Iſten félő

Óróc Iſten feletté irgalmas vagy, im mely fokat el
ſenuedtz mert nagy io vagy, el véſtéſnec iſtené mert
te nem vagy.

Moſt ez világ mindenűt az nag bűnben, ſintén vgy
ál az ha io mint á viſbē, el árradot ſantalan gonofagban

Ackic mondgyác magokat kereſtyeneknec, moſtan
azoc bűnökkel bőuelkődnec, mert czac néuel engednec
az iſtennec

Ritkán hallyác iſtennec ſent igéiét, meg gyűlőltéc
már neki hirdetőiét, mert bę nyelték azt vélic á ſēſeget

Tery meg azert te ember iſtennedkez, ragaſzkodgyál
mindenbē felfegéhez, ne bizzál már oly igen é világhoz.

Meg czal hidgyed tőrbē ejt á gazdagfág, el kárhoz-
tat bizōnyal é czalárd világ, ha el veted az iſtēt ki igafság

Tekintſed meg ez világnac állapattyát, meg eſméred
mindenben álnokfagát, mint ha latnac a főſuenec ál-
nokfagát.

Mely ſantalan foc bőltſec élőb voltac, nagy gazda-
goc Czaſaroc vralkottac, mond meg nekem mind ezec
houa lőttec.

Vraſagoc foc penzec gazdagfagoc, ſep termetec
nagy hazok örökſegec, el rontattác időuel őc el véſtec
Mert

Mert ollyatan az ember mint a virag, es a fákon, erdõbõ mint þep zöld ág, ma ifiufág, haluara immár agfág

Azt iol látod hogy a viz mely gyorsan foly, acki eliõ immaranvißþa nem foly, honnan iõ, s houa megyen azt nem tudhad.

Az ember is mindãkor mēten megien, halálához min denkor közalb megyen, temetéfét nē tudgya holot leþen.

Ez világnac ily hazug þepfegenec, ne hidgy immár te ember beþedēnec, tested lelked aianlyad czac iftēnec.

Ez világon nagy gazdag léþ iftennél, minden ioban élhetz te felfegenél, vißþát ne vőy czac az õ beþedenec.

Mind ezekre vezérlyen atya Isten, es õ vélé meg valto fiu Isten, az þent lélec þentel õ bizony Isten.

CANTIO DE MATRIMONIO

IA Mbor hazafoe meg halgaffatoc, ti rendetéket megtanullyatoc, es az okait meg gondollyatoc, hogy tißtetekben ti el iaryiátoc.

Semmi nem egyéb az þent hazaffág, hanem tißtaffág es nagy iamborfág, iftentõl þerzet igaz tarfaßág es tórueny þerint valo nyaiáßság.

Mikor Adamot Iftēn teremte, az õ képeré meg ekefitę, paradiczomban õtet be viue, gyönyörűfęben õtet helyhetę.

Minden állatnác, már tárfa vala, czac hog meg Adā felnelkül valá, hozza hoßonlo tarfa nem valá, akkor az Isten ezt mondgy valá

Nem

Nem io ember nec egyedűl lenni, de bűkfeg neki felenec lenni, hozzá hafonlo tarfanac lenni, azert teremczűnc fegűtűt neki.

Isten Adamra álmod boczatá, parádiczomban őt el aluta, es oldalába kezét boczatá, czontyát ki véué, Euát alkotá.

Euát Adamhoz az Isten viué, es félesegűl neki ielente, Adám hogy latá ottan esmerę, rayta bűuében igen őrűlé.

Leg ottan mondá, ez czont en czontom, é test én testem, azert meg tartóm, es férűbol vétetnec mondom, azert hozzaia en ragabűkodom.

Ezert bűleiét ember el hagyá, es attyat annyát mind hatra hadgyá, es ragazkodic felegehez, es ketten lebnec egy testé vérre.

Azert nem egyéb az bűnt hazaság, hanem tűstaság es nagy iamborfág, istentűl bűrzet igaz tarsafág, es tőrűeny bűrint valo nyaiafság.

Az hazafűgot az Isten bűrze, parádiczomban bűpen végęze, áldomafauval meg kűrnyekűze, harű okaiért ezt bizony bűrze.

Elsű okaért bűporodasért, angyali kűrnac be tűltefeiért, az bűnt egy haznac epűlefeiért, es magzattyanc fel tartafaiért.

Ezert az Isten őket meg álda, őket keduélé, es é bűt mondá, bűporodgyatoc neuekedgyetek, es bűeles földet mind be tűlczetéc.

Mafod okaert ſerzē é végrē, az fer fiunac ſegédelméré
es banattyanac könyebſegéré mīdē dolgānac ſegitſegerē.

Hogà fêrfiru élöttē lēnē, ō ſelēſegē mellette lēne, es ba-
nattyabā könyebſeg lēnē minden dolgabā ſegetſeg lēne,

Harmadſor ſőre ennec okaért, gyarlo ember nec
oruoſſagaiért, fertelmefſegnec gyűlöſeg eiért, parazna-
ſagnac tauozafaiert.

Azert ember nec illic ezt tudni, es ſeſelēm el ſaporod
ni, es ſegitſeget iſtētől várni, paraznaſagot el tauoztatni.

Immár hallyatoc es meg ertſetec, ti tiſtetek ne fe-
leytſeket, ſűkſeg hogy egy máſt ti ſereſſetec, es Iſten ſe-
rint eggyūt éllyetec.

Az fêrfinac ez az ō tiſti, hog ſeſeſeget igen ſereſſe,
igaz munkaiual ōtet élteſſe, mint ōnnen magát vgyan
ſereſſe.

Ō ſeſeſeget iora oktaſſa, meg ne rongallyac de meg
dorgallya, meg ne vtallya inkáb taplállya, es háza népét
iora tanittya.

Aſſony ember nec ez az ō tiſti, hogy az ō fêriét igen
ſereſſe, vranac mondgya ōtet bőczűllye, neki enged-
gyen ōtet tiſtellye.

Az ō vranac hazát őrizzē, minden márhaiānac gond-
gyát viſellye, az ſőuéſtfőnáſt el ne ſeleytſe, es háza né-
pet ō iora intſe.

Ō magzattyanac gondgyát viſellyé, nagy ſeretettel
ōket neuellye, à nagy iſten nec ō ſelēlméré, ōket tanetſa
es iora intſe.

Az

Az hazaflagot Isten meg,áldgya, éledelékét meg baporittya, es életeket meg hoszbabittya, bent országában meg koronazza.

Az házaflagot Iesus bérété, es a ményekzót meg ekefité, ielē voltaual meg érőfsité, es czuda iáual őket fegité.

Az vizet borra mert változtatá, es a menyegzót meg vigasztalá, az hazafoknac azt bizonyetá, hog őket bizony meg vigasztalná.

Mostis mi nekűnc czac ő fegitőnc, az hazaflagban edes éltetűnc, őrdög mérgetől meg védelmezőnc, őrdög őffegtől czac ő meg mentőnc.

Bodogoc azockic istent félic, es igaz hittel czac őtet vébíc, parantsolattyát nekie tébíc, kezec munkaiát igazan ébíc.

Iol leßen dolgod te Isten félő, kézi munkauaal igazán élő, te feleseged hozzád illőndő, hazadban léßen mint termőbőelő.

Atte fiaijd fel neuekednec, aştalod kőrnýűl lé telepednec, mint bęp gyermekded olay fa vesbő, az igaz hitben fel neuekednec.

Eckeppen embert meg áld az Isten, ki féli őtet minden időben, mint az bent Daudid a Soltar könyben, bępen meg irta ő nekeben.

Meg álgyon teged a kegyes Isten, es öregbitsen az igaz hitben, hogy fiajdnac lassad fiaijt, kerebtyeneknec nagy bekeffegét.

Ezeket űörzē űępen verfekben, Batizi András egy io keduében, űűlētet vtan enni időben, ezer őt űazban es negyuen hatban.

ALIA PVLCHRA CANTIO

Fohaűkodom hozzád vram iűtenem, esnagy kegyel meűen halgaűs meg engēm, mert te bēned foha nem volt kętfegēm, azert megis te hozzád éfedezēm.

Latod vram igen meg nyomorottám, életēben nyaualyára iutotám, de megis űent iűtenűegedben bizom, foha űemmiben el nem hagyattatóm.

Remenűegem mig meg nem fogyatkozót, à te ige-rēted nálam nyluán volt, hog ennekem te mindent meg a hatz volt, mellyet tőled nagy űiuē űerint varoc.

Kiben nem volt űem léűenis kętfegēm, hogy te élőd-be megyen kőnyőrgēűemet, azert vram te hozzád éfedezēm, mert nintűen tőb űenkiben remenysēgem.

Tudom hogy meg adod nekem ézeket, meg halgatod nekem kőnyőrgēűemet, tudod vram mindenben en űiuemet, ez mellē kéuanod igazhitőmet.

Azert czac teged hilac űegetűegre, mert magamat nem bizhatom űenkire, lelkemet bę vigyed à nag őrőmrē, es bus űiuem vigyed nagy vigafagra.

Kiert nagy diczeretedet éneklem, io voltodat foha el nem űeleytem, mind ézekert vrā halgas meg engem, meg tartaffēc tőled vram en lelkem.

Irgal

Irgalmaffagodat mikor halhatom, ottan el feledém minden banatom, akkor vagion nekem nagy vigasságom, immár vram te hozzád éfedezém.

Ielents meg nekē te akaratodat, fordetshozzám ſent irgalmaffagodát, ad meg nekem most à mit tőled váro, kiert diczeretet őrócké mondoc,

Diczeret legyen menyben atya Isten, egyetembe te veled fiu Isten, tellyes ſent háromfág à magas menyben, diczôſec te neked őrócké, Amen.

A TESTI IOKROL VALO HALA

adás, kit ſokot adni io akarattya ſerint

O Rôc atya Isten kérlec teged az te ſent neuedért, halgaſd meg immáran könyörgefem ſerelmes fiadért, es ad meg ennekem à mit kérec az Chriſtus Ie-fufért.

Gyakran éfedezem en te hozzád kegyes atya Isten, reám tekintetél mindenkoron en nagy ſűkfegemben, valamit keuantam meg halgattál, en könyörgefemben.

Oly nagy buzgo ſűből most is kérlec teged en iſtem, kérlec meg halgaſſa te ſent filed en éfedezefem, három ieles dolgot kit kéuanoc engedgyed ennekem.

Igen kérlec ézen hogy egyket ezt ad meg ennekem, te akaratodból ſent igedet engedgyed ertenem, melyből ez világon minden iora vezerlyed életem.

Pokol á gonol neü vlatatos minden embereknel, masikat azt kerem es világon hogy adgyad lelkem nec, hogy tišteffegéré en élheffek te bent felfeged nec.

Sót az harmadikat en istenem tóled ezt keuanom, hog az en lelkem nec czendeffegét meg ad ennekem, az en életen nec búkfe geré mindent engedgy nekem.

Ez en keuanfagom mellyet mostan eked meg ie-lentec, re iám ne haragodgyál egy keueset megis tóled kérec, kit ha meg nyerhetec é világon bodog ember lébec.

Felfeges vrísten ki titkoknac vagy bizony tudoia, mindeneket te tutz ez világon előb hogy nem volna, az en biuemnekis kiuánfagat te tudod mi volna.

Ennec meg nyeresét az atyától hagyom az fiura, be-tellyesítését bent fiaert hogynom az atyara, bent lelek vé-zérlyen ez dologban engem minden iora.

Czac azt czelekedgyed mind az áltál az mi neked tettzic, ha te bent neued nec tišteffegéré kéuanfagom illic, es idueffegéré en lelkem nec ha tudod hogy illic.

Istennec bent neüé diczérteffec óróckón órócké, az ó bent igéie tanufagulióion népé közé, benned valo bi-zást mennyorlagban tegyen órókóffe.

ETEL VTAN VALO DICZERET

az vitamque faciunt notaiara.

Adgyunc halát az urnac, mert érdemli, mert minden gazdagfagát vélunc közli.

Es mint beü irgalmü kegyelmes atya, fiaijt testben lélekben megálgya.

Enekellyönc ennec eg akarattal, diczöfeg atya Isten bent fiaddal.

Ki ételt attal álkolmas időben, meg ruháztál meze-telenfegünkben.

Adgyad hogy tegedet meg esmérhefsünc, bent fiad által töled meg nyerhefsünc.

Hogy bent iged hirdeteffek közöttünc, hogy éhel meg ne hallyon á mi lelkünc.

Hálát adunc ézekert mint atyanknac, Iesus Christuf-nac mint közbe iáronknac.

Szent lelec istennel egyenlő keppen, ki minket vigaz-tallyon mongyunc Amen.

AS HABORVSAGNAC SENVE- deferöl valo enec.

BAtron érted vram Isten kárt vallanęc, te hitödért ennel inkább nyomorganęc, czac te neked en ked-uedben lehetnęc.

Az bent lobot kezeruefen meddig veréd, törtel dög-gel örökét mind el véuéd, es ő magát fekelyechel meg febhetéd.

Tamasztál te ellenfeget ő reiáia, tűzet vèzet ő neki hazaira, á Satantis boczatád romlafara.

Határt adál te magad vébedelmenec, meg kizertéd mīt allana keferüfgebě, de vra lön á bent Iob tökeletinec.

Azt vgy mondgya nagy fel ſoual ezt kiálttya, teſtel-
bűnnel az en anyam ſűlt é vilagra, ki kel mulnomēnekē
à más világra.

Nē tŕhetē az Iſtē rayta könyörűlé, foc ioſági iruán
vadtac rola beſedben, marhaért ő neki két anyet ada-

Irgalmas vagy te azért vrã Iſten, czac te hozzád fo-
lyamunc igaz hitből es mi bizunc te benned tiſta ſiuel.

Vrã legy te kegyelmes veſedelmēben, nám iol tu-
dod mint voltunc mi földünkben, mi atyanktól mara-
dot örökſegben.

Reánc ſallot é világon á budofás, eggc herről ma-
ſic herre nagy futofás, baratinktól ektelen hurogatas.

Batran mōgyac az Iſten hog oſtoroz, ioſaginkat tō-
rőkőknek el oſtotta, mi magunkat te toua budofattya.

Azt iol tudgyuc örōc Iſten hogy mi bűnűnc, minde-
neked kel ſenuednűnc mert érdemlyűc, azért mies be-
keuel el ſenuedgyűc.

Ne nezzed te bűneinknek ſáltalán voltát, érdeműnk-
nek te élőttem ſemmi voltát, czac tekintſed à Chriſtuſt
mert fogattad.

Mondgyunc neked diczēretet à ſent Iobal, te vagy
Iſten ſent fiaddal Ieſus Chriſtuſſal, ſent leleckel mind
harman egy hatalommal,

Ez eneket ſerzettéc Gyula feiér várban, Battyani
Vrban fekuén kor agyaban, mikor irnac vala ezer őtt
ſaz negyuen hetben.

MAS VIGASZTALO ENEC.

SEmmit ne bagkoggyál Christus ſent ſerégé, mert nem árthat neked ſenki gyűlöſégé, noha ez vilagnac ráytad gyűlöſégé, nem hágy teged ſegyemben Christus ő felfegé

Kiraly nemzet vagy noha te kiczin vagy, az atya iftennec bizony te kedues vagy, ő ſent fia által immar te es fiu vagy, minden diczőſegeben hidgyed hogy te ſes vagy.

Hogy ha te igazán az Chrifthusban bizol, hidgyed hogy lélekben iftennel meg hizol, ha Chrifthus véreben igaz hittel iſol, hidgyed hogy őrócké meg nem ſom-iuhozol.

Akar mint hallaſſon az őrdög vtánnad, az ő ta-gyaiban dűköskodgyéc raytad, mind tőrrel fegyuerrel ſieffen vtánad, ha Chrifthusban bizol neked az ſem árthat.

Raytad ſemmit fog az Pogán ellenſeg, noha nehez nekéd az retteneteffeg, bator kontzra hannyon az hitlen ellenſeg, fel tamaſt az CHrifthus neked nagy remenyſeg,

Otalmmazza Chrifthus az ő ſent egy hazat, mikent az io paſtor az ő iuhoczkaiát, valaki halgattya az Chrifthus mondaſát, viſely mindenkor ſorgalmatos gondgyát.

d

Sies

KÖSZÖNSEGES

Sies most mi hozzánk Christus segely mīket, á te ſent igeduel neuellyed hitūket, az te ſent lelkeddel biriad életūket, hog minden dolgunkbā diczerhefsūnc teged.

Igaz fogadasod es minden beſeded, nyluán vagion immár minden diczōſeged, ne had el puſtulni á kiczin fereget, kiért á kereſt fán vállal nagy kénokat.

Ne nezzed vriften é világ vakſagát, te nagy io voltodrol haladatlanſagát, az te igéd ellen illy nagy káromlaſát, nezzed az Christufnak ártatlan halálát.

Veddel már mi rolunc az foc ellenſeget, ved ki mi kōzzólūnc á foc gyúlōſeget, eſnec nagy ſegyēben minden ellenſegōnc, ackic meg tagadgyác á te diczōſeged.

Senkiben nem bizic az anya ſēt egy ház, hanem czac te benned ki minket otalmazz, el igaffagoddal minden koron taplálſ, te ſent ſebeiddel minket meg vigatálſ.

Hálát adunc neked menybéli nagy Iſten, ki vag egy állatban es három ſemelyben, ne hadgy minket retteg-nūnc á keſerūſegbē, halálunc oraián ne efsūnc kétſegben

INTŐ ENEC AZ IAMBOR

életre es vigyazáfrá

AΣ mi meſterūnc minket arra int ſūntelen vigyaz-zunc, kic kereſtyennec vallyuc magunkat á mi élétūnkben.

Kereſtyeneknec az ő életec ſūntelen vigyazzon, lel-kec figgeſtuén mindēkoron legyen á Ieſus Christusban

zA

Az ſent Matenál vrunc azt mondgya ſűntelen vigyazzunc, hoc eſtelenul ne talaltaffunc halalunc oraián,

Mert tuthatatlanà mi vrunknac az ő el iűűéſe, mikent az ornac az ő iáraſa es nagy okoffagà.

Mikoron tudna czalados ember az or el iűűését bizony vigyazna, es az ő hazát nem hadna meg afnij.

Azert mindnyaian mi fel őuedzűc à mi agyekunkat, es kezeinkben mindenkor legyen égő ſőűétnekűnc.

Hogy ne törtennyec ackeppen nekűnc mint az őtt bolőd ſűznec, kic olaynelkűl vífelic vala az ő lāpaſokat.

De czelekedgyűnc mi azonkeppen mint az őt éſes ſűz, kic lampafokban az ő vtokban olayt vífelenec.

Legyenec kéſen àmi lampafinc es meg igazgatuan, hogy be mehefsűnc à vő leginnel à menyegzőben.

Hogy mi várhaſſuc é vő leginnec az ő el iűűéſet, az etſakanac az ő kőzepin mikoron el iűűend.

Mertha vgy leſűnc mint az őtt bolond ſűz olya-iunc nem leſen, míg az adoktol mi meg iűűendűnc az aytot be záriác.

Ayto be zaruán ha mi zőrgetűnc mi nekűnc azt mő-gyác, bizony nemtudom hogy kic legyetek ottan ki rekedűnc.

De kerűc azon à mi vrunkat az vr Ieſus Chriſtuſt, hogy be mehefsűnc ő vélè egygűt à lakodalomban.

Diczeret neked atya vriſtē à te ſent fiaddal, es egyetemben à ſent léleckel őrőckőn őrőcké.

SΣEP DICΣERET A MAGAΣTAL-

lae en iftenem notaiara.

NAgy vristen ne hadgy minket, ne akariad véße-sünk, pogán kézère neadgy minket, kic czufollyßent nèuedet.

Mi bününkért el ßenuedgyúc, mert bününkéből ki nem terűnc, felfegedet nem esmériűc, azért tölled bün-ác tettetűnc.

Mi hazunkban bekefegel, nem lakhatunc egygyeffegel, kórnyűl vöttęc ellenfegec, mayd pußtétnac tellyeffegel.

Prophetaknal vagon irua, mint felfeged meg mon-dotta, ha ki igédet halgattya, es ha térend igazettya,

Annac vtát te meg tartod, ő őfüényét igazgatod, minden ioual látogatod, ellenfegtől otalmazod.

Es nagy érôt adtz ő neki, futnac neki ellenfegi, ßáz kôzüllôc el kergeti, ézert bennec mind el veri.

Ha peniglen nem halgattya, ßent igedet nem fo-gadgya, es ő vtát nem iobbettya, ellenfeget hozza reia.

Es oly népet hoz ő reia, kinec nyeluét nem tudhat-tya, vißic ôtet nagy sobfagra, es ő éfic nagy rakfagrà.

Ezen keppan most mi vagyunc, meg fertezett à mi vtunc, es esmézni nem akariuc, azért nijluán el puß-tulunc.

De kônyörgűnc nagy vristen, nęz mi reánc kegyel-meffen,

meffen, kic ferteztunc nagy bünökben, s-nem iobbu-
lunc életünkben.

Országunkban tartz meg minket, veddel rolunc
ellenfeginket, es adgy nekunc bekeffeget, bent fiadert
eggyeffeget.

Töb fegetönc nintfen nekünc, hanem czac te nagy
vristen, kic mi vagyunc czac bebedben, otalmazhafs te
űep rendben.

Diczer-teffel örök Isten, bent fiaddal egyetemben,
bent léleckel is egyenben, mind örökké diczôségben.

MAS DICZERET ES HALA

adás, azon notara.

V Ram Isten magasságban, kilakozol mennyországban, tekents reánc nyaualyankban, mert vétkeztűnc dolgainkban.

Tudom anyám nagy, vétkekben, fogott engem ő
méhében, ki bűntelen forgott bűnben, őrdög miat nagy
űnfegben.

Iay ennekem nyaualyáfnac, ez vilagon el baggyatnac, vétkec mia elfaratnac, es iftentől meg vtaltnac.

Nem mondharom bűntellenec, magam látom
 érőtlenec, Isten ellen nagy vétetnec, őrc kéntől meg
 épetnec.

Azt iol latõ meg vtaltam, Istẽ felõl mit hallottam, en testõmtõl vgy birattã, hog meg máfnac sem mûthattã.

Mélto vagyoc, kárhozatrã, mert az istõt nag haragra inditottam batran arra, nem gondoltam semmi iorã.

Dõgleletes volt életem, Isten ellen mit műueltem, mert en neki nem engettem, fértelmesül czelekettem.

Ezt im értem dolgaimrol, kętség semmi nag kénomrol, õrõc tûznec fajdalmitol, retteg lelkem sulfagatol.

Semmi kętség meg kel halnom, életemtõl meg kel válnom, föld gyomraban kel ballanom, ott kel nekem meg rothadnom.

Czontom szellel el hanyatnac, testem rolloc szakadoznac, izról izre mardoztatnac, fergec miat ragattatnac.

Ezt magamrol így értettem, életemet meg érzettem, Istenemet sem bõczúltem fõt meg neuét sem tisztéltem. Nagy kár nittya fileimet, hanem nezem istenemet, ki nem nezi bűneimet, de czac vária meg tērtemet.

Diczeretet kel mondanõ, kitõl magam sem ohatom, istenemhez kel folyamnom, Christus által neki szolnom.

Egşep szűztõl ielentetę, ki atyától boczattatę, szent lélektõl fogantatec, végre értõnk szűlettetę.

Reia véue bűneimet, szent vallara vétkeimet, könnyebite en terhemet, õrõc kéntol en lelkemet.

Ez egy Christust en meg fogtam, igaz hittel tamaşkottã, czac õ hozzá ragaşkottã, es õ benne meg vyultam

Mert érettem kenzattatę, szent ortzaia pögdõstetek, Kereşť fará függęstetę, végre értem meg õletę.

Nem monthatom mi kellené, ertem, többet mit mi-
elne, kin en lelkém öruédőzné, auag kedig kedu esb lenné

Nyugšic lelkem en testébē, Christus felől igaz hitbē
šent atyanal remenšegben, iduesšegem nints kętfegben.

Ez šęp Iesus mofogattya, šent véreuel be borittya,
vndoc bűnöm rollam rontya, šętt attyanac be mutattya

Kiról neki hálát adoc, itt é testben míg maradoc, di-
czeretet neki mondoc, eijel nappal mig šolhatoc.

Az ki ira álmélkoduán, ő életet hanuán vétuén, es ő
testet még tekintuén, ő tarsatul mešše leuén.

Ezer őtt šaz neguen négbē, hideg őšnec kezdetiben,
šent ferentz nec innepebē, tórdán šörzęc ezt versfekben.

AS ISTENNEC AS EMBER-

hez valo šerelméről.

AS mely ember nec io hiti vagion, annac šent lelec
šíueben vagion, á Christufnac es lakafa ot vagion

Czudaloc raytad te hy v kereštyen, mely nagy ke-
gyesen hozzáia hyiu Isten, šent fiat adgya te neksd hogy
élhefs.

Ember draga vagy te az istennel, Christus meg mo-
fa teged véreuel, kőzely ő hazza immár te šíueddel.

De mit keuannál többet istentől, nem hadná fiát ő az
embertől, kegyelmeššegét nem tiltya fenkitől.

Bizzad az Christufra tennen magadat, te veled kőzli
irgalmaššagát, es meg mutattya neked ő šent attyát.

Ki

KÖSÖNSEGES

Ki à Christufnal záßloiat tartya, nagy haboruság gyakorta bantya, mert é vilagnac mindēkor azt mōgya

Öruendezzetec es vigadgyatoc, kic az egy Christifert haborgattatoc, czac az istēhez ti fohaßkodgyatoc

Senki igaznac magát ne véllye, mert bűnből löttűnc minden meg ertse, bűnősnec magát hát minden itelly.

Ez kis eneket mikoron ßörzēc, io Kolosfuárban istent diczerēc Bic Marton neué ki hazánal zerzēc:

Ezer őt ßázban es hatuan egyben, Szeremij Illés róuid beßedben, az Isten legyen mindennec ßüében.

KÖNYÖRGES AS ISTENHES HOGY

Vfordettyacza el haragját az ő hiueiről.
Eddel vriften rolunc haragodat, es az te kemény véres oßtorodat, nagy bűneinkert mi reán ne onczad, boßßu állasodat.

Ha bűnűnc ßerint kezdűnc mi fizetni, vérésegedet nem álhattya fenki, mint ez vilagnac első véßedelmi, nekűnc meg ielentēc.

Miré mi reánc geried haragod, ez ő mi ßent atyánc raytunc nagy czapasod, kic nem külömbec vagyunc mint árnyekoc, rothadando poróc.

Még ferteztettűnc atyanknac vétkeuel, gyarlo mi lelkűnc testűknec febeuel, mi romlasunkat, nagy véßedelműnket, nēzd kegyelmes ßémmel.

Adgyad mi nekűnc az te ßent lelkedet, eßmérheßűnc
meg

meg mi közbe iaronkat mert meg esmértűc mi gonoszfaginkat, veddel haragodat

Né had el vešni illyen nagy, munkaiát, ne had heiban az ő šent halálát, á mi vrunknac keferues nağ kényat, az ő áldozattyát,

Végýé el rolunc á mi búneinket, es mosogassa véréuel vétűnket, ki az attyauál esaz šent lélecek, bizony őróc Isten.

DAVID PROPHETA ENNEKE

SSENT Danid Propheta haburufagában, imatkozic vala nağ busultaban, vigaštaluan ő magát nagy buában es ézeket eneklę ő vtaban.

Vram im mely fokban vadnac ellenem, fakan tamattac en haborgatiom, ellenem rohāuan busitnac engem, nints nyugalma feiemnec femmi helyen.

Sokan mongyác busituan en lelket, nintfen vgy mond remenfege föld fölött, ő iftene rola el feletkezett. nem šabadettya meg immár őtet.

Te peniglen Isten en otalmam vagy, en remenfe gem es diczőse gem vağ, eletemnec te fel emelőie vagy imatfagomnac meg halgatoia vagy.

Nagy könyörgéssel istenhez kiáltec, es az ő šent hegyeről neki šolęc, imattfagom tőle meg halgattatec, esen šiuémnec vigaštag adatęc,

En as en agyambam batron alluttam, az en testemet alommal meg ottam, és esmetlen álmombol fel ferkentem, mert az Isten otalmazot meg engem. e Nē

Nem félec en femmi ézer ellőfegtől, kic meg kőrye köztec engem feguerrel, tamadgy fel vram Isten feget-fegűl, es ſabadetz meg en ellenfegimtól.

Mert te meg rontottad ellenfegimet, kic oknelkűl haborgattanac cngemet, őſuē rontottad őnekic fogokat, es el vőtted ő nekic hatalmokat.

Mert te nálad, vagiő vram iduőſſeg, es neked adatic minden diczőſeg, meg ſabaditonac val kereſtyenfeg-népednec tőled áldomás adaffec.

Haboru ſagában minden kereſtyen, így kőnyőróg iſtennek ſűntelén, mind ſent Daud az ő Soltár kőnyuében, irua hatta az harmadic reſében.

Diczerteſſec Iſten ő felfegében, atya fiu, ſent lélec neuēzetben, harom ſemely de czac egy állapatban, es keriűc tartſon meg az igaz hithen.

VASON DAVID KIRALY ENEKE.
 Ram Iſten miért boczattáal én ream, elenfeget kic tamattanac reám, kic miat ſoc felől haborgattatom, ſidalommal tőlec en gyalabtatom.

Igen mondgyác hogy az Iſten el hagyot, ſoc bűnő-mért meg oſtorozot, fegetfeget en tőlem igen meg vont nem tekintik hatoc meget á ſokat.

Iol tudod te czac egyedűl vriſten, te vag nekem otal mam czak mindeneken, diczőſegem te vagy irgalmas Iſten, életemet te émeled mennyegben.

Lé boruluán istenhez kiáltottam, mikoron nyomorufagomat láttam, es meg halgatot engemet legotan, az ő űekiből halgatot meg engem.

Azt véltęc ackor az en ellefegim, hog immaron tellyeffegel el vēűtem, maga ackor edes álmot aluttam, es ísmeglen nagy vigan fel kőltam.

Korosként vélem az hatalmas Isten, nem félec hogy ellenfęg kőrnýól végyen, dűhőűűege raytam kitellyes legyen, nem félec hogy Isten ellen dűhėskőgyen.

Immár vram ielentz te hatalmodat, ellenfegim ellen valo voltodat, tauoztafd el en tőlem. azokat, ne álhafsác ki raytam boűűuiokat.

Panaűláfomat imár moűt halgaűd meg, mind hogy egyyb koris czac te tőrted meg, kic oknelkűl haborgattanac engem, es azoknac fogokat te tőrd meg.

Ezen keppen, moűtis kezedben vадnac, kic engemet űűntelen haborgatnac, es engemet czac czufnac aľętanac, azert ne hagy hogy őc el, vēűeffenec.

Tudod vram hatalmad vagion arra, űabadűagot hogy adhatz ki keuannya, engedelmeffeget ha ki mutatya, zabolazod kinec ęrőű á űááá.

Ezec penig mind feienként bolondoc, kic magokban az ő birodalmoc, Isten kiuól mert nints űohul tamaűűoc, es mint á por hámar el vēűnec azoc.

Ragaűkaduan en te hozzád vramhoz, meg űegiteű azt bizonnýal iol tudom, czac hogy tőled en el ne tantoragýam, nem tekęted az en fertelmes voltom. e ij

Mint fóc keppē ſoktad ſabadítani, kic akarnac czac te benned bizni, es azokat ſoktad aiandekozni, kic hozzá akartac fohaſzkodni.

Diczerteffel en mēnyeij iſtenem, en vrammal Chriſtuffal egyetemben, ſent lelecker az óróc diczőſégben, egy allatban ki vagy nagy véghetetlen.

Szent Daudid hōnyörgesse így vala, mikor az ellenfeg űldözi vala, es ézekben nekünk példát mutata, hogy é keppen kiki magat biztatna.

CANTIO AD NOTAM

meg ſabadultam már az

Sannya az vriſten hiuēinec romlafát, az ő fiaijnac leanijnac rablafát: noha moſt el túri, de el nem ſenuēdi nagy ſidalom vallafát.

Ezeket ſemünk el látuan el keferettűnc, illy éktelenfegen magunkban el reműtűnc, Iſten beſedében mies valaſtattunc, czac nem kétſégben eſtűnc.

Gyakran az iſtenec noha ſauát halgattyuc, meg maradaſunkat ingyen ſem remelhettyűc, mert mind veſten veſni ſegeny orſágunkat, ſemenkel io lattyuc

Egyyc vébedelem az máſikát ot eri, hogy mind nagyot kiczint ily kémeltelen űti, ſemmi keppen lelkűnc ſabadulaſunkat, meg hinniē nem mēri.

Dé veſs véget immár vram bűntetesűnkben, forditz ſemeidet reānc kegyeſſegedbē, mert az te népeid mayd kétſégben, eſnec enni nagy fóc inſégben. Imma-

Immarán vristen ismeriúc bűneinket, bannyuc es
firattyuc régi hitlősegűnket, minden bēntsegűnket mo-
stán vgy vtallyuc, mint fērtelmessēgűnket.

Forditz haragodat már az pogán nemzetre. kic nem
hišnec teged ōrōc iduōssegecrē, had esmérienec meg
teged Iesus Christus, ōrōc vébedelmekrē.

Ezec eijel nappal bōlgalnac az baluánnac, tištesseget
tēšnec ez czalárd Machumetnec, io bērentseieket nē tu-
laydonittyác, neked igaz istennec.

Czac hallanijais n ēuedet nem a kariác, te bēnt halá-
lodat neuétic es karomlyác, az Sidockal egyyűt az te bēnt
igedet pōgdōfic, es czufollyác

Iambor vén népeket ōk tištelni nem tudnac, az czō-
czōmōknek is egy bálát nem engednec, rettenetessēggel
nagy kegyetlenessēggel ōket bablyara hannyác.

Tiztesseget femmit ōc az vénec nem tēšnec, az
gyermec bűlōkōn femmit nem kűnyōrulnec, foc gyer-
mek agybeli aššony állatot az lō hatra vonánac.

Ektelēsegeket bešelleni nem meriúc, mert soha hir-
rel is ez elōt nem hallottuc, hogy mind az ég az föld rea-
ioc nem bākad, azt mindynaian czudallyuc.

Gyōngē bēp bűzeket rōtanac es vēštenec, nagy foc
ezer bűzet ōc meg bēplōšitēnec, kimiat bēgenyec nagy
bēgyenletekben, nagy hamar meg halánac.

Ruha iokat roloc ēktelenűl lé vonác, az bēgény ra-
bokat mezetelenűl hagyác, mint egy fereg czordát az
tatár ostorral elōttōc háydogallyác. e iij

Ehsegnece miatta mind el űakatkozánac, az űomiu-
fág miat nagy fokban meg halanac, az vad louac hátán
nagy űoc győnge űűzec, halalra bágyadanac.

Nagy űiruan annyoknac az gyermekec kiálnac, ad-
nál vizet innom edes ayám azt mődgyác, ő edes anniok
nac czac nem hafad űiuőc, hog czac azt űem adhattyac.

Nagy vndoc éttellel űegeny rabokat tartyác, az lő
huűt űouetlen ő élőkben hannyac, az czikoc vérėuel ka-
czolác teyeuel űegenyeket itattyac.

Meg nem keferednec az kisded gyermekeken, kettő-
űeuel őket űltetic az nyeregben, az ártatlanoknac csak
űirni űem hadnac űeiec őűe vérėsén.

Etekuel itokual őc űemmit nem gondolnac, hideguel
halafokon egy űálat űem bankodnac, mint az űérget v-
ton űellyel haijgalni űegenyeket nem űannyac.

Nehezkes aűűonyoc kic kőűőttőc űűlnec vala, gyer-
mec labat foguán az tiűábű vėtic vala, kő űűnec mond-
hattyac kinec űiuė rayta nem kezeredic vala,

Szegyenlyűc mődani ményeken leanyokon, es gyer-
mekeken űęp aűűony állatokon, az minemő űęplőc ő
raytoc lőttenece kiért Iűten verd torkon.

Nagy vérėűegekuel kegyetlenűl kinozzác, hogy ki
válto zanac erőűűen űarczoltattyác, miért hogy nyeluė-
ket űegenyec nem értic, rutol arczul czabdoűtác.

Maga az pogannac őc meg hodoltac vala, minden
kiuűnfagát meg tellyeűtic vala, meg űem futamanac
mert holdolafokhoz őc igen biznac vala. Az

Az pogán vroknac hiuén ſolgalnac vala, de az Iſten dolga éſekben ſem iut vala, az vrac dolgara nem az tanuſagra, vaſarnap mennec valla,

Az Iſten igeiét vgyan el vntác vala, az ő iuhoc feie gyomroc émélég vala, kiert nagy vriſten te buſultharagod méltán mi reánc ſalla.

Nintſen ſem varasban ſem falubã tanito, mert mind az rabſagra vitetött az halgato, közönſeges bűnért méltán véretetec, mind tanito halgato.

Siralmat moſt nekűnc mind hotiglan hagyánac, edes magzatinktol mikor elſakaſtanac, házas tarſáinkrol hogy el ſakaſtanac, bár élnűnc ſe hadnanac.

Mit téſ te vriſten ſiaijdnac éltéuel, házas tarſainknac meg főrtőzöt teſteijuel, hanem marad eggyűt az iſtēnc lelké, az főrtőzött lélekuel.

Sároc vagyunc vram véled nem pörölhetűnc, te ſol gaid leuén czac ſeiét kel haytanunc, keſeredet ſűből az mit moſtan ſolunc, meg boczaſſad mi nekűnc.

Az kegyetlen némzet lám el akar fogyatni, ily ſebes haragját azert kezdi mutatni, ideie leſen már nekedis vriſten mi raytunc könyörűlni.

Azert ály boſſbut már nagy nyomorufaſginkon, az poganok kőzöt hallatlan vndogſagon, ily nagy dihőſſegel ne végyen hatalmat az kereſtyen nemzeten.

Ne mődhafſak nekűnc nints iſtenűnc ſem hitűnc, ne mondgyác ſeműnkben nem ſeget meg iſtenűnc, mert tiſteſſegednec nag gyalazattyara fog eſni az mi kárunc.

Az pogánok minket te éretted kergetnec, az kereßtyen hitért ßent igédért üldöznec, azert igaz Isten légy otalmaznia az te tißteßgednec.

Ha bûnûnc érdéli hog minket mind éltig very, Chriftus igaffagà azt érdemli hogy ne very, mind az által vram czac ßerelmedbõl very, bár ez világon very.

Szabadulafunkat vram czac azert kériûc, hogy tißteßgedet ßidalomtul ohaffuc, mies io voltaban te istenfeßgednec, hogy ketfeßgeben ne eßsûnc.

Órûlnec az hiuec hogy az bûntetéßt lattyác, ellenfeßg vérében mikor labokat mofác, az irgalmas Isten lám igaz Isten volt, ackoron azt kialtyac.

Regen Holofernes ilyen kegyetlen vala, keuélfeßgè miat hamar nagy ßegyent valla, mert egy aßßony ember õnnen ßablya iáual feiét el czafta vala.

Nabugodonozor kiralis ilyen vala, az istennec nepèt vgy rablattya vala, kiért az vristen az oktalan embert barommá tôte vala.

Ki lehet é földõn kegyetlemb Pharahonál, ifmeg kit bûntetôte kegyetlenbõl nalanal, az Tengerben véßte minden nepeiuel, ki tõe vala nalunknál.

Sennakerib kiraly igy keuélkedik vala, az Sidoc várait varafit ßedi vala mert ßáz nyolczuan ézert egy eijel az angyal bennec lé vagot vala.

Az Madianitác gyakran ki ûtnec vala, Izrael fiaijt ßellyel üldözic vala, de Gedeon õket három ßáz magau al igen meg vertè vala.

An-

Antiochus kiraly Sidokat haborgatá, baluany imadafra haytania ákartá, kit þórnyû halalual Isten halala kor el veſtę es el rontá.

Az Herodes kiraly igy kegyetlenkedic vala, kiczin gyermekeket feguerrę hanyat vala, de az igaz Isten uermeckel fergeckel őt meg étette vala.

Az Sidoc az Chriftuſt igen kergetic vala, nagy irégfegekben végrę meg őltec vala, de czac hamarſagual Titus által őket mind el veſtettę vala.

Azert kereſtyenec ne eſſünc moſt kétfegben, érő bizodalunc legyen czac az iſtęben, bizony mayd meg lattyuc ſabadulaſunkat meg ez földön éltünkben.

Kegyelmes az Iſten nem vér őróckę minket, egſem pillantáſig hagyot moſt czac el minket, de őrócke valo irlgamaſſagából ifmeg fel émel minket.

Oh nyomorult foglyoc iſtenhez kiáltſatoc, nagy bizodalomban remenyſegben legyetet, á ki kézben adott mayd az meg ſabadit ſemetekuel meg lattyatoc.

Az mi fiainkat ſiralommal elhattuc, ézentűl azokat nagy őrómmel meg lattyuc. mi ellenſeginknec nagy véſedelmeket nagy őrómmel beſelyűc.

Az ſentec példaiát eletünkben küueſſűc, iſtennec oftorat tőlűc el ne taſityűc, mert Iſten orſágát haboruſagnelkül ſemmi keppen nem nyeriűc.

Siruán igy könyörgę az iſtennec egyháza, mikor Tatár miatt fel földnec lén rablaſa, ezer őtſaz hatuan es hat eſtendőben mikoron irnac vala. FINIS. TA-

TABLAIA ES ENEKEK NEC

A.

Az vristen magastalom.	49.
Az kineti fegedelmét.	52.
Az ki az Isten meg esmérheti:	54.
Az kik biznac az Isten:	64.
Atya Isten tartz meg minket:	142.
Az ki akar iduözülni, életit kel iob:	171.
Az kerektyenfegebē igaz vallás:	174
Aldot legyē mind öröcke az atya Isten:	178.
Adgy iduössleges ki mulaft:	185.
Az istennec io voltarol:	187.
Adgyunc hálát az vrnac.	202.
Az mi mesterünc miket arra ít:	206
Az mel ember nec io hiti vagiō	211.
Adgyunc hálát minnyaian az atya:	141.

B.

Bodog az ollyē emer ez istenbē:	1.
Benned biztam vram Isten:	21.
Bodog az illyē ember ez világō:	24
Bodog az illyē ember ő lelkebē:	57
Bodog az ferfiu ki fel az Istent:	59.
Bodogoc azoc kic istent félic:	66.
Bűnösőc hozzád kiáltunc:	67.
Befede mellē kõrze kent iegyeket:	122.

Buzgo fiúból te fiajld kegyes áty- ánc:	155.
Bator erted vram Isten:	203

C.

Christus Iesus kületec:	96.
Czudalatos nagy bölczesség:	98,
Christus feltaāda, mi bűnünket:	101
Christus fel tamada, nekünc örö- met ada:	103.

Christus fel tamada. ki ertünc meg holt vala. azon.	103.
Christus meg fékítéc:	105
Christus fel tamada igazság:	106.
Christus fel tamada, mi benünket el mofa: azon,	107 ^c
Christus as mi bűneinkert:	108.
Christus meniben fel méné:	112.
Christus menibē fel méné nekünc helyet:	114.
Czac te benned vram Isten:	146
Christus fel tamada, nekünc örö- met:	112,

D.

Dauid Prophetanac imatkozafa- rol:	19.
Diczeretes az gyermek ki ez nap: 87,	

E.

Emlekezzél meg vristen az mi na- gy:	17.
Erős várunc nekünc az Isten:	35
Ez nap nekünc diczeretes nap:	93.
Emlekezzel meg menybeli Istē.	155
Emlekezünc mi kerektyen:	183.
Ember emlekezzel az somoru ha- lalrol:	189.

F.

Felfeges Istē neked ielētyünc:	51.
Felfeges Istē hozzád kiáltunc.	68.
Felfeges Isten mennec földnec v- ra:	145.
Fohaşkodō hozzád vrā Istenē	200.

G.

Gyakran nekünc kellen:	128.
------------------------	------

H.

Hogy

TABLAIA.

Hogy panaşolkodic az hatalmas
Isten: 37.
Haborusága Dávid királnac: 41
Halgas meg Atya Isten az mi kűk-
fcgűnket: 71.
Hála adasockal énekellyűnc: 110.
Hála adafunkban rolad emlekez-
zűnc: 133.
Hálát adunc te neked őróc Isten.

147.

Halgas meg minket nagy vristen:
azon 147.
Halgas meg mostã felfeges Istẽ: 153
Hikűnc mind egy istenben: 173
Hálát adoc neked vristen. 193.

I.

Irgalmaz vristen immaron enne-
kem: 45.
Ieremlekezzűnc kereştyen nepec:
63.

Ier mi diczeriűc algyuc: 79.
Ier diczeriűc ez may napon: 88.
Ier minnya ian örűllyűnc: 95.
Ier diczeriűc az istennek fiát: 130.
Iőuel kent lélec vristen, lelkűn-
knec: 143.
imadunc mi teged kent haromság:

166,

Iduöz légy őróc vristen: 169.
Ier mi keriűc kent lelkőt: 175
Ier mi keriűc kent lelkőt, azon: 175
Ier diczeriűc mĩnyaiã vrunkat: 176.
Ier temesűc el az testet: 186.
Iãbor hazafoc meg halgaffatoc: 196

K.

Kereştyeneknec istenne: 52.
Kereştyenec kic ez földön lakoz-
toc: 60.
Könyörőgyűnc az istennek: 115.

Kereştyenec kic vattoc: 148
Keşerues kiuel Magyar orşagban:
151.
Kegyelmez meg nekűnc nagy v-
risten: 157

L,

Legy irgalmas vristen mi nekűnc:
40.

M,

Mind es vilagnac im esé véşött: 2.
Mikorõ Dávid Saul elõt futna, 25.
Minden népec örűluén tapfollya-
nac: 36.
Mindenható vristen kiűnc retteg
kűntelen: 43,
Mindenec meg hallyác es iol meg:
65.

Minden hyv kereştyénec meg hal-
lyatoc: 66.

Mely igen io legyen az egyenyef-
feg. 69.

Mikoron az kent Dávid meg e-
şmerę. 75.

Mint keuankozic az Szaruas az
kut feichez. 77.

Minnyaian örűllyűnc hyű kereşty
erenec: 84.

Mikorez şelesvilág kárhozatbã: 91.

Minden hato vristẽ mi bűnös: 134.

Mennec es földnec nemes: 144.

Mi kegyes atyanc kit vallunc hi-
tűnkben: 161.

Mi atyanc ki vagy mēnyegbē: 162.

Mi atyanc ki vag mennyegben, te
fiajd: 164,

Minden embernec illic ezt meg
tudni: 167,

Mi hikűnc az egy istenben: 172

) (ii Meg

TABLAIA.

Meg kabadultam már az tefti ha-	Sokfor kellenne erről emlékö-
láltul: 188.	znűnc: 116.
Magafstallac en istenem. 189.	Szűkseg nekunk Christus: 137.
N.	Szűkseg meg tudnunc iduössfegnec
Nagy banatban Daid mikoron	dolgát: 159.
vala. 28	Segitsfeggel hyiuc az: 177.
Nagy keferues fiuel könyörgénec:	Szűkseg kereftyeneknec tudako-
30,	zni: 181.
Nekűnc kűleték mēnyeij kiraly: 98	Semmit ne bankodgyál: 205.
Nagy vristē ne hadgy minket: 208.	Szent Daid Propheta haborusa-
Nagy hala adassal magafstallac te-	gaban: 213.
ged en: 73.	Szannya az vristen hiueinec rom-

O.

Oh uristen tekents hozzānc, 16.	T.
Őrōc isten figyelmezzel az en se-	Tekents reām istenem nyaualyām-
getsegémrē: 46.	ban: 14.
Onkōl minket Daid Propheta: 62.	Te benned bizom en istenem: 23
O mindenható Isten, ki az te ke-	Tekents reānc immár nagy vristen:
gyeffe: 149:	149.
Oh mind keferegnec most az ke-	Tanuld meg te az vton el mēni: 165
reftyenec: 192:	V.
Oh mely igen rōuid volt lám ez vi-	Vristen irgalmas nekem: 39.
lág. 194.	Vristen legy most mi vélűnc: 47.
Orōk atya Isten kerlec teged: 201.	Vrnac kōlgaj diczerietec: 70.

R.

Regen o tōrueniben Moyfesnec	Vristen veletec, kereftyenec őrűl.
köny: 12.	lyetec. 94.
S.	Vrnac vég vaczoraia: 136.
Szent Daid kiraly bűneij ellē: 7.	Valaki Christufnac vaczoraia: 137.
Szānki vetefré Daid megyen va-	ked: 137.
la: 10.	Vra Istē magassagbā, ki lakozol: 209
Szent Esaijas így ir Christufnac: 81.	Vedel vriste rolunc haragodat: 212
	Vra Istē miért boczatál en reā: 214.

VEGE E TABLANAC.

SZ. GERGELRŐL S ÉNEKESKÖNYVÉRŐL.

Ez az Énekeskönyv annak az 1562-ben kiadott, ma egészen ismeretlen Énekeskönyvnek újabb kiadása, melyről Sz. Ujfalvi Imre az 1602. évi kiadás előszavában írja, hogy az «csak igen rövideden, ezelőtt negyven esztendővel nyomtattatott a debreczeni typographiában». Szegedi Gergely már akkor debreczeni pap volt s ugyancsak 1562. augusztus 27-én írta alá Méliussal együtt a debreczeni hitvallás előszavát. A mi a címlapon olvasható megöregbítettését illeti a kiadásnak, az magának Szegedinek ebben található énekeit tekintve is helyén való, mert az évszámmal jelzettek mind az 1562. év után készültek, valamint Szegedi Kis Istvánnak utolsó helyen álló éneke is. Kevésbbé illik rá az emendáltattatott kifejezés, mert bizony a számos sajtóhiba mellett néhol a versek, sőt az értelem is csorbát szenved. A 49—52 lapon látható s itt is híven feltüntetett betűbeli különbség szintén azt mutatja, hogy az emendálás valamely fogyatkozását kellett ezzel a sűrűbb szedéssel helyrehozni. Lehet, hogy a kiadó Szegedi Gergely bokros elfoglaltatása, vagy épen életének válságos körülményei is idézhették elő.

A Szegedi nevet viselő, XVI. századbeli magyar írók s azok közt a Gergelyek is, leghihetőbben Szegeden születtek. Énekeskönyvünk írójának a reformatió híveihez történt csatlakozását megelőzőt pályájáról nincs biztos tudomásunk. Kálmáncsehi Sánta Márton fedezte fel valahol s érdemesnek találta arra, hogy saját vagy talán Debreczen költségén a wittenbergi egyetem látogatására küldje. Bod Péter szerint előbb Genévában is tanult. Wittenbergben 1556. július 8-án iratkozott be Károli

Andrással együtt. Károlinak patronusához Sulyok Ferenczhez 1557. május 2-án, Szegedinek Petrovics Péterhez kelet nélkül írt üdvözlő levele 1557-ben jelent meg nyomtatva Wittenbergben. Ebben a levélben Szegedi Kálmáncsehit Petrovics püspökének nevezi s az ő tanulmányait elősegítő Maecenásának vallja, de egyszersmind örökös halálját nyilvánítja Petrovicsnak azért a váratlan s nem remélt jótéteményeért, melyet vele nem régen Beregszászban, az ő Maecenásának atyai közbejárására éreztetett s magasztalja bőkezű jótékonyágaért, melylyel a tőle függő vidékről, mint trójai lóból hozza elő az Isten anyaszentegyházának az igaz vallás megerősítésére, a jeles tulajdonságok felébresztésére s a tisztességes tudományok felvirágoztatására szolgáló eszközeit.

A levél csak így említi Petrovics jótéteményét, míg Kálmáncsehit többször nevezi benne a szerző Maecenásának. A nem régen (*nuper*) kifejezés a külföldre menetel előtti időre célozhat, a hova Szegedi Beregszászból indulhatott. Mit keresett ott? talán a beregszászi domokosrendű szerzetház tagja volt s onnan történt távozásában segítette Petrovics. A trójai lóról vett hasonlat ebben az esetben arra is vonatkozhatott, hogy kész fegyverzetű vagyis tudományos készltségű bajnok lépett a reformatió szolgálatába. Mert hogy Szegedit nem a Wittenbergben töltött egy év tette azzá, a minek visszajövele után bizonyította magát, azt már Petrovics halára kötelező jósága s Kálmáncsehi maecenássága is gyaníttatja.

1557 nyarán, Wittenbergből hazajöttekör Eperjesen és Kassán több ízben prédikált. Eperjesre a gyülekezet hívta, Kassára pedig a városi tanács. Polyánkai Mihály eperjesi lutheránus lelkész augusztus 12-én ír ezekről Szentkirályi Antal kassai lelkész társához. Szegedinek Kassára történt meghívását törvénytelennek mondja, a mennyiben az csak a városi tanácstól származott s inti paptársát, hogy őrizkedni kell az olyanoktól, a kik ilyen úton mennek az egyházba s ott veszedelmes szakadás előidézőivé válnak. Neki kifogásai voltak Szegedinek

eperjesi beszédei ellen s meg is mondta azokat neki s az, ezekre az észrevételekre épen most levélben válaszolt. Különösen az úrvacsora felől kifejtett értelmét hibáztatta, mire nézve Szegedi Melanchthonra hivatkozott, de a kinek nézeteit ő műveiből ismervén, azokat valamint a wittenbergi egyházét is a Szegediével ellenkezőknek tartja s e miatt «a jó fiatal emberrel» (*bonus adolescens*) egy úton nem járhat. Bár őt pápistának, eszelős öregnek (*delirus senex*) mondják némely fanaticusok, marad az, a ki régen volt. Kéri barátját, tudassa vele, miket predikált Szegedi Kassán, mert némelyek az égis magasztalják, beszédét nem is emberi, hanem isteni szózatnak mondják, míg másoktól azt hallja, hogy Kálmáncsehi Márton kárhuzatos tanait hirdeti, a ki megtestesült arianus, stankarus, anabaptista, sacramentarius és ki tudná még mi nem. Mindemellett az utóiratban köszönteti Gergelyt s óhajtja, hogy jót hallhasson felőle. — Polyáinkai levelével egy napon kelt a kassai tanácsnak Kálmáncsehi Márton debreczeni lelkészhez intézett levele, melyben tudatja, hogy N. Szegedi Gergelyt, a ki nem régen (*nuper*) Wittenbergből jött meg, Kassára meghívta papnak. Mivel azonban ez azt állítja, hogy Kálmáncsehi költségén járt Wittenbergben s ezért lekötölezettje lévén, annak beleegyezése s engedélye nélkül a meghívást el nem fogadhatja: kéri, hogy adjon neki erre nézve engedélyt.

Az e tárgyban folytatott levelezést a debreczeni tanács azon évi december 21-én kelt levele zárja be, melyben némi nehezteles hangján tudatja a kassai tanácscsal, hogy iskolájuk rectorának Gergely mesternek dolga végleg eldőlt. Eddig is szükségük volt rá, mert azonkívül, hogy az iskolát reá bízták, az elbetegesedett Márton doctor utódának is kiszemelték a predikátorságban; most pedig Márton úr meghalván, Gergely mester predikátorrá meg is választatott. Mint a levélen olvasható egykorú jegyzet mutatja, Szegedi, Kálmáncsehi temetése napján választatott meg annak utódává s erről a kassai tanács még az nap írt levéllel értesítettet. (Tört. Tár 1890. 176—179. l.)

Ismerte-e már előbb is Debreczen Szegedit, vagy csak Kálmáncsehi szavára ragaszkodott hozzá kassai meghívása idején? — nem tudjuk; abból azonban, hogy 3—4 hónapi szolgálata után oly haladék nélkül töltötték be vele Kálmáncsehi üresen maradt helyét, bizton következtethetjük, hogy Debreczenben nem kevésbé sikerült magát megkedveltetnie mint Kassán. Három negyedfél hónapi tanítóskodás után az előre történt megállapodáshoz képest késedelem nélkül papi hivatalra alkalmaztatott. Szegedinek Kálmáncsehi utódává s Méliusnak a másik papságra történt kiszemeltetése aligha egy időre nem tehető. Mélius Szegedinél később, t. i. 1556. október 25-én iratkozott be a wittenbergi egyetemre, honnan egyenesen Debreczenbe hivatott papnak. Lehet, hogy mint Szegedi, épen úgy Mélius is előre le volt kötelezve s Wittenbergben együtt töltött idejök alatt egyetértve készítették a tervet közös munkálkodásukhoz. Különböző arányú irodalmi működésükből látható, hogy nemcsak vallásbeli meggyőződéseik, hanem a költői formák iránt tanúsított érdeklődésök is közös volt. Méliusnak alkotásra, szervezésre egyenlő mértékben képes ereje a verses költészet terén is kitüntette hatálmát s a jeles, de szerényebb tehetségű Szegedi, tisztársa kiváló képességeit elismerte, s úgy ezen, mint az egyház-szervezés terén vele együtt működött. A debreczeni hitvallás mindkettejök buzgólkodásának egyik, nevökkel is bizonyított gyümölcse. Az Énekeskönyv a szerkesztő Szegedinek majd minden énekét magában foglalja, míg Méliusnak az ebben közlött énekén kívül más, nagyobb terjedelmű dogmatikai tartalmú énekei is maradtak fenn. Szegediben tisztábban felismerhető a költői ér, Mélius tetszése szerint bánik a nyelvvel s nehéz tárgyát majdnem könnyen szedi versbe. Mélius nagyra fejlett alakja mellett Szegediről csaknem megfejtkezett a történetírás, de Szegedinek Kassát, Debreczent magával ragadott szónoklata s énekei sem hangzottak el végképen.

Mélius 1561. december 13-án, mint «Somogyi Péter pap püspök», Szegedi pedig mint «Gergel pap debreczeni ple-

bános» van megnevezve Kerespeterdi Arany Tamás vallástételében (*Révész, Figyelmező* 1873. 50. l.) 1562-ben együtt írták alá a Confessio catholicá-t. Szegedi ettől az esztendőőtől kezdve többé nem is említetik. Azonban mint Petrovics Péterhez intézett levele Debreczenbe jutását megelőző időről, úgy egyik éneke (71. zsolt.), a melyet Németi Ferencznek, a tokaji vár védelmében 1565. február 10-én elesett hősnek nevére szerzett, 1563-ból, két másik pedig (VII. és 34. zsolt.), a melyeket Szegedi Lőrincz és Mágocsi Gáspár nevére szerzett, 1564-ből ad róla hirt. Hogy ez a három ének valóban az övé, bizonyítja mind az 1569-diki, mind az utána következő kiadás, melyekben Szegedi énekei felett ott áll a G. S. jegy.

Ha Szegedi 1562-ben, mint szokás vélekedni, meghalt volna, akkor nemcsak 1563-ban és 1564-ben szerzett énekei nem foglaltatnának az 1569-ben kiadott Énekeskönyvben, hanem ennek az Énekeskönyvnek címe sem mondaná azt, hogy Sz. Gergel által emendáltattatott. Ha pedig valamely oknál fogva az elhalt szerkesztő vagy kiadó neve hagyatott volna rajta a címlapon, nem hiányoznék mellőle a «néhai» jelző. — A mikor meg Sz. Ujfalvi Imre 1602. évi kiadásáról azt írja, hogy az az Énekeskönyv azelőtt negyven esztendővel is (1562-ben) nyomtatott bár igen rövideden a debreczeni typographiában: az is bizonyosnak látszik, hogy az 1569-ben ujabbán egyben szedegettetött, megöregbítettött s emendáltattatott s ugyancsak a debreczeni typographiában készült kiadás az 1562-dik évinek a bővítése. Ily bővítése a kiadásnak a most említett három zsoltár és az utolsó ének, mely 1566-ban szerzetetett. Későbbi, legalább évszámmal jegyzett ének nincs a gyűjteményben, azért lehetne mondani, hogy ha nem 1566-ban, hát legfeljebb 1567-ben állítattott össze ez a kiadás s csak 1569-ben nyomtatott ki. De ez mit sem bizonyítana. Van azonban két körülmény, a mi a továbbkutatásra ösztönöz. Az egyik az, hogy Szegediről mint debreczeni papról 1562-ön innen semmi adatot sem találunk s címlapunkon sincs annak

nevezve. A másik, Németi Ferencz és Mágocsi Gáspár nevére az 1562-dik év után szerzett énekei. Amannak versfejei ezt az értelmet adják: *Uramnak Németinek éneköm*; emezéből *Mágocsi Gáspár* olvasható. Ebben az időben Németi Tokaj várában, Mágocsi Egerben volt kapitány. A reformatiónak mindkettő határozott híve s különösen Mágocsi, kiterjedt hatáskörénél fogva erős pártfogója és terjesztője. Irántuk Szegedi ily módon Debreczenben is kifejezhette tiszteletét, de úgy tetszik, hogy az *Uramnak Németinek* címzés közelebbi viszonyra mutat.

Ebből a két körülményből gondolhatjuk, hogy Szegedi már 1562-ben vagy 1563-ban elhagyta Debreczent s Németihez ment Tokajba. Másfelől Mágocsi Gáspár is egri kapitánynya lett 1563. végén s a neki adott utasítással keveset törődve (*Verancsics, Összes munk. V. 344. IX. 40. 196. l.*), tartózkodás nélkül adott helyet a Szegedi-féle embereknek. Verancsics 1564. október 10-én kelt levelében panaszolja, hogy Mágocsi Egerben, az ő városában az ő ellenére házat adott a maga concionatorának s az egri várat az eretnekek otthonává tette (99. 101. l.) Már azelőtt 1560-ban Fügedy Jánosra panaszkodik, hogy az ezáltal magánál tartott eretnek concionatort nem bírja kézre keríteni (*VIII. 188. l.*) s abban az évben a mamlári, nagy- és kis-tálya, fogva tartott három pap és egy iskolatanító vallatása közben jut annak tudomására, hogy ezeket jóval azelőtt az egri kisprépost, az öreg Hejczei Mihály állította be hivatalaikba, s a káptalan részéről történt figyelmeztetés után is ott tartotta (*VIII. 147. l.*).

Tokaj, Eger és ennek környéke tehát elég működési tért nyújtott a Debreczenből nem tudni mi okért távozott Szegedinek a ki Mágocsiban Németi halála után is pártfogóra találhatott. Mágocsi egri kapitánysága 1567. tavaszáig tartott, a mikor őt ebben a tisztsben Forgách Simon váltotta fel. Verancsicsnak Forgáchcsal folytatott levelezése, mind tárgyára, mind hangjára nézve különbözik a V. által Mágocsihoz intézett levelektől. Azt az egy esetet kivéve, a mikor 1569. május 15-éről kelt fel-

terjesztésében azt panaszolja, hogy Forgách Felnémetibe egy eretnek concionátort helyezett be, (*Ver. ö. m. IX. 279. l.*) nem kesereg a lutheranus concionátorok dédelgetése miatt. Úgy látszik, hogy Forgách sok tekintetben megfelelt Verancsics kívánságának, melyet a kath. vallás és papjai békessége érdekében 1568. június 11-én kelt levelében is kifejezett (*IX. 229. l.*). Ennek a változott helyzetnek súlyát megérezte az Eger környéki reformált papság és nép, a mint megtetszik Szikszai Hellopoeus Bálint előszavából, melyet az Egri Catechismus elé írt. Megemlítvén, hogy hét esztendeig munkálkodott az egriek között, (1565—1572.), arra inti őket, hogy a tőle vett tudományban holtig megmaradjanak. «Talán ingyen szükséges sem volna ez én mostani intésem, ha nem félnék rajta, hogy amaz régi kigyó, ki Évát megcsalá az ő álnokságával, az ti elméteket el ne hitesse az együgyőségtől, mely vagyon a Jézus Krisztusban. Mert nem első dolga az a Sátánnak, hogy Istentől kikövesse az szenteket, kiket az Krisztus mondása szerént szinte úgy rostáljon, az mint szokták az búzát rostálni. Nem is tagadhatjuk, hogy öt esztendőttől fogva ez, ez ördögnek rostája, közöttetek kémélletlen nem volt volna, ki ellen veletek egyetemben mindenkor vigyáztam és tusakodtam, hogy Isten segítségéből ucsuvá ne váljátok, hanem mint az jó búza, tisztulnátok inkább. De az én kijövételem után igen féltelek benneteket».

Ez az öt esztendő 1567—1572-ig számítandó, a mikor Hellopoeus, Melius helyére Debreczenbe vitetett.

Az egri kapitányságból Tornába visszavonult Mágocsi mitsem tehetett az egri és környékbeli reformátusokért. Hellopoeus aggodalma nem volt alap nélkül való, mert az alatt az öt év alatt az édesgetésnek s elrettentésnek hol felváltva, hol vegyítve használt rendszere bizonyosan hagyott maga után olyan nyomokat, a melyek öt elbizakodottá nem tehették. Ha mint csak kísérlet is, tudomására jutott, vagy mint bevégzett dolog nyilvánosságra jött, minden hasonló esetről inkább adhattott neki okot a félelemre Szegedi Gergely esete. 1569. július

26-án ugyanis azt írja Verancsics az egri vicariusnak Pankotai Ferencznek, hogy «Szegedi Gergely mester dolgában, a ki hozzánk kegyelemért folyamodott, tudjátok akaratomat, mely szerint ügyét nyilvánosság nélkül kell megvizsgálnotok és hogy testvéreink közül még a gyarlóbbaktól sem kell megtagadni elsőbben a lelki gondviselést, azután a kiméletességet s végül a kegyelmet, s legkivált azoktól, a kik atyai feddés és intés után az addig követett rossz útról visszatérnek s jóba foglalják magokat. Így kell bánni Szegedivel is, hogy tévedéseért kegyelmet nyerjen; de csak akkor, ha eltávolítja magától azt a nőt, a kivel együtt hitét elhagyta s a római anyaszentegyház és a szent Zsinatok rendelkezései ellen vétkezett és ha nyilvánosan fogadást tesz, hogy ezután a maga hajlékában olyanokkal együtt nem lakik, a kik gyanúba vehetők; ha pedig különben cselekednék, szigorú ítélet szerint vegye el bűnének büntetését. Mert ha nem szabad a püspöknek a nyilvánvaló bűnösökkel kegyesen szánakozva bánni, mennyivel kevésbé engedhető meg neki, hogy a megrögzött bűnösöket kegyelmébe fogadja, bocsánatával megátalkodottabbakká és rosszabbakká tegye. Mivel pedig — a mint halljuk — attól a nőtől gyermekei is vannak, a mostani idők szabadossága pedig sok embert félrevezet, a fegyelemtől, igaz útról s hivatásától elcsábít: könnyen megtörténhetett, hogy azzal a nővel még törvényes házasság bitorlására is vetemedhetett. Minthogy pedig már ez a ti törvénytárostok dolga, erről többet nem beszélünk».

Ha Szegedi szabad lábon kérte ezt a kegyelmet, akkor éppen oly kevésbé élt azzal, mint például Huszár Gál a Verancsics által 1560. decz. 2-án neki ígért atyai s keresztyéni engedékenységgel (*id. m. VIII. 206. l.*), vagy Bornemisza Péter az 1571. decz. 18-án kilátásba helyezett jótéteménynyel (*X. 354. l.*): ha pedig foglya volt az egri püspöknek s tömlöczéből esedezett a kegyelemért, akkor, mint abban az időben mondták: ura volt a pörösse, Isten az orvosa! s az alatt megjelent Énekes könyve után ő is a száműzött Ovidius szavaival sóhajthatott:

Vade liber, verbisque meis loca grata saluta,
Vivere me dices, salvum tamen esse negabis!

A legrégibb protestans énekes könyv, melyből legalább egy pár levél maradt ránk, a Gálszécsi Istváné 1536-ból. Az ajánlason kívül egy egész ének s egy másíknak első versszaka betűzhető ki a töredékből. Mindkettő Luther énekének fordítása. Az első a *Wir glauben all an einen Gott* kezdetű, magyarul: Mew hyzunk az egy istenben. Sz. Gergelynél a 172. lapon „A keresztyén igaz hitnek vallásáról” cím alatt olvasható. Gálszécsi és Szegedi szövege szóról-szóra megegyez. A másik „Jézus Krisztus mű üdvösségünk ki mű rülünk” kezdetű, s Luther, *Jesus Christus unser Heiland* kezdő sorú énekének fordítása, a melyet Luther, Hussnak „Jesus Christus, nostra salus” sorral kezdődő 7 strophás úrvacsorai éneke után, 10 versszakra bővítve írt. Ez nincs meg Szegedinél. Luther emez énekei 1524-ben jelentek meg először.

Székely István (1538 Krakkó) és Kálmáncsehi S. Márton (hol, mikor?) valamint Huszár Gál 1560-ban Debreczenben kiadott énekes könyveiből eddig semmi sem került elő. Ismeretlen az 1562-dik évi is, a melyet a Szegedi első kiadásának gondolunk.

Az 1566-dik évi váradit, melynek címe: *A keresztyéni gyülekezetben valo Isteni diczeretek egyben szedőgettek, es mostan, nyomtattatak vyonnan eregbitetek, es emendaltattatak L. F. által. Psalmo C.XLIX. Diczeretet mondgyatok az Istennek az szenteknek Gyülekeztiben. Varadon. Nyomtatot Raphael Hoffhalter, Anno D. M.D.LXVj.*; 1892-ben fedezte fel Hellebrant Árpád a wolfenbütteli könyvtárban. A címből következtethetjük, hogy ennek is volt előbbi kiadása, hacsak nem valamelyik debreczeni kiadást kell annak tekintenünk. Ennek a jelen kiadással, melynek eredetiét szintén Hellebrant Árpád s ugyancsak 1892-ben fedezte fel a boroszlói könyvtárban, összehasonlítása nem felesleges. Alaposnak látszik azon gyanítás, hogy a váradi énekeskönyvnek debreczeni kiadás az alapja, mert amannak megfordított beosztása és az énekek

összekeverése mutatja, mintha mindez azzal a szándékkal történt volna, hogy ha a tartalom legnagyobb részt azonos is, az elrendezés lehető nagy különbözést tüntessen fel. A váradi, A praedicatio után való könyörgésekkel kezdődik s első éneke az *„Atya Isten tarts meg minket“* kezdetű, mely itt a 142. lapon van s attól kezdve megtartja a sort a 147. lapig, (1—6. lap) a hol a *„Hálát adunk“* és *„Hallgass meg minket“* kezdetű két ének közé szúrja be az előlről elhagyott *„Adgyunk hálát“* kezdetű éneket, mely a Debr. 141. lapján, a vasárnapi praedicatio után való hálaadások közt az első. A váradi a másodikkal kezd. A 147—153. lapokon ismét rendet tart, de ott a *„Hallgass meg mostan“* elé a 133. lapon álló *„Hálaadásunkban“* kezdetűt illeszti be (6—15. l.). Ezek után sorban következnek az *Emlékezzél* kezdetű ének (153—155. = 15—19. l.). A 19—21. lapon a *„Kérlek és imlek“* kezdetű (utolsó ítéletről való) ének áll, mely hiányzik Szegedinél, de Bornemiszánál és Gönczinél megtalálható. Erre az itt 134—136. lapon álló *„Mindenható“* kezdetű ének következik, s úgy a *Buzgó szívből* és *Kegyelmézz meg* kezdetűek (155—159. = 21—26. l.). Itt ismét a 130—133. lapon álló *„Jer dicsérjük“* kezdetű éneket találjuk a 26—30. lapon. Ezután a 159—163. lap felel meg a 30—34. lapnak s a 35—40. lapra az itteni 169—174. lapon álló énekek következnek. Eddig tehát egyetlen oly ének van a váradiban, a mi hiányzik a debreczeniből, s a sorrend megváltoztatása semmi által sincs igazolva.

A debreczeni a Psalmusokból való isteni dicséretekkel kezdődik (1—78. l.), míg a váradi ezeket a 40—107 lapra helyezte. A váradiból hiányzik a VII. X. XXXIV. zsoltár, mindhárom Szegedié s kettő 1564-ből; továbbá az LI. (*Mindenható* kezdetű), LXXI. (Szegedié 1563-ból), CXII. (Szegedié), CXXXIII. és XLII. zsoltár. A zsoltárok közül egy sincs a váradiban olyan, a melyik a debreczeniben meg ne volna, a CXXVIII-dik pedig nem a maga helyén, hanem a halotti énekek közt, a 110. lapon van meg.

A váradiban a halotti énekek a zsoltárok után (108—116. l.) következnek és pedig:

Várad 108. l.	Jer temessük	Debreczeni 186. l.	~
	Adgy üdvösséges	185. l.	
110. l.	CXXVIII. zsoltár	67 l.	
111. l.	Senki ne bizzék	nincs meg. — Born.	
		CCXLIXa.	
112. l.	Tuggyuk Uram Isten	nincs meg. — Born.	
		CLIXb.	
	Emlékezzünk mi kereszt-		
	tyén népek	183. l.	
114. l.	Istenünkhöz fohász-	nincs meg. — Born.	
	kodván	CXXXVIIa.	
115. l.	Legyen nagy vígasságunk	nincs meg.	
116. l.	XXXI. zs. Én Istenem	nincs meg. — Born.	
	benned bízam	CXXXVIIa.	

Várad 117—156. l.	Debreczeni 79—116. lapig megegyez.
156—157. l.	188 l. Ez a „Megszabadultam már kezdetű halotti ének, mely felett a Váradiban ez olvasható: Christianus quidam sacerdos ab Archiepiscopo combustus Anno Domini MDL.
157—159. l.	128—129. l.
159—161. l.	181—183. l.

Várad 161—165. lapján egy sehol elő nem forduló ének van: Micsodás az fesvény ember itt megirattatik — címmel, „Csuda dolgot beszéllenék“ kezdettel szerzette 1555-ben Döbrötznben a versfejek szerint: Gregorius Aasimeohthebiee. Szkhárosi utánzatának látszik.

Várad 165—167. lapján másodszor is Szegedi XXIX. zsoltára, mely az 55—56. lapon is olvasható. Így van meg Dévai éneke is kétszer a bártfai 1593-dik évi énekes könyv 243. és 294. lapján.

Váradí 167—168 l. Debr. 187—188 lappal egyez.

168—171. l. nincs meg. 1593. bártfai É. k. 187. l.
(Dobokai Mihályé.)

171—172. l. 203—204. l.

Váradí 173 lapon a CXXI. zsoltár másodszor is lenyomva,
mely a 94—95. lapon is megvan.

Váradí 174—175. l. Hallgasd

meg Urísten stb.

Debr. nincs meg. Born. CCLVa. l.

175—176. l. Atya Úr

nincs meg. 1590. évi É. k.

Isten menybeli stb.

258. l.

176. l. Jövel sz. lélek

nincs meg, de hozzá van

Isten (Szegedi Istváné)

csatolva kéziratban. Elő-
ször Huszár Gál 1574. évi
É. könyve CCCXVb. lapján.

176—177 l.

70—71. l.

177—178. l. Hajcs meg

nincs meg. 1590. évi É. k.

Urísten kegyes fül

259 l.

178. l.

212—213. l.

179—180. l. Mi Urunk

nincs meg. 1590. évi É. k.

Jézus Krisztusnak szerel

261. l.

181. l. Emlékezzél Ur-

ísten híveidről.

nincs meg. Born. LVIIb. l.

181—184. l. Magasz-

tallak stb.

189—192. l.

185—186. l. Dicsirlek

tégöd menybeli Isten.

nincs meg.

Ennyiből áll a váradí 1566. évi Énekeskönyv teljes tar-
talma, a mire nézve csak az lehetne még kérdés, hogy az
1569. évi debreczeniben nem található darabok közül hány volt
meg az 1566. év előtt megjelent debreczeni kiadásokban? Talán
még ezt is megtudjuk valamikor.

Ezzel áttérhetünk s röviden végezhetünk azzal a csonka
Énekeskönyvvvel, a mely az akadémiai könyvtár birtokában
van s a melyet Toldy, Szabó Károly s valamennyien Huszár

Gál 1574. évben megjelent Énekeskönyvének tartottunk mindaddig, míg csak az elő nem került. Az eperjesi ev. collegium ép példánya egy tekintetre is meggyőz arról, hogy egészen más tartalmú s szerkezetű könyv ez, mint akár a debreczeni, akár a váradi. Egyes énekek vannak benne, melyek emezekben is találhatók, de tulajdonképen nem zsoltárok s dicséretetek gyűjteménye, hanem cerimoniális énekes könyv, később u. n. öreg gradual. S mégis van egy, a mi a debreczeninek, váradinak s Huszár Gálénak közös vonása: a címlapon álló zsoltárvers. Ha ez a közös motto nem véletlenül találkozó ízlés eredménye, vagy nem a tartalomra ki nem terjedő kölcsönvétel, a mit a váradira nézve különben sem állíthatunk, akkor hihető, hogy ezt a közössé vált jeligét először Huszár Gál az ő 1560-ban nyomtatott Énekeskönyvén használta, a melynek reánk maradt címe: Isteni dicséretetek és psalmusok — volt. Ha ez a cím talán csak a tartalmat jelezné, a nélkül, hogy megfelelné az eredeti címlapnak: abban az esetben mind a váradi (1566.), mind a debreczeni (1569.) kiadás alapjának az 1560. Huszár Gál-félet tekinthetjük. Azért gondolhatjuk ezt, mert Huszár Gál sem a címlapon, sem az előszóban nem említ olyast, a mi azt gyaníttatná, hogy az ő 1574. évi énekes könyve az 1560. évinek volna újabb kiadása; viszont ez utóbbinak reánk csak feljegyzésben maradt címe azért kétes, mivel a váradi címe: *A keresztényi gyülekezetben való Isteni dicséretetek szóról szóra egyez* Huszár G. 1574. évi címlapjával, csak ez utóbbin a tartalomhoz képest még ez áll: *és imádságok*. Hihetőbb, hogy Huszár G. adta ezt a címet a mottoval együtt az 1560. évi énekes könyvének s onnan vette át a váradi, mint az, hogy Huszár a váradi után másolta volna 1574-ben. Itt jegyezzük meg, hogy abból, a mit Kálmáncsehi énekes könyvéről Sz. Ujfalvi után tudunk, kétségtelen, hogy ez is, mint Huszár 1574. évi Énekes könyve, gradual volt.

Visszatérve már az említett csonka Énekeskönyvre, az hiányos tartalmára nézve mindenben megegyez az 1569. évivel.

A 25. laptól kezdve, a melylyel kezdődik, lapról lapra megfelel ennek. A 49. laptól kezdve, az itteni négy lapra terjedő sűrűbb nyomás miatt, a lapok eltérnek egymástól s csak az itteni 66. s a csonka 75. lapja találkozik ismét össze; attól kezdve a csonka utolsó lapjáig mely a 205-dik, melynek itt a 196-dik felel meg, lap és sor szerint megvan az egyezés. Megvan a jellemző Z betű is. Ennélfogva bővülés nincs, hacsak a könyv végén nem volt. A lapok szaporodását az itteni sűrűbb nyomás idézte elő. A csonka példány néhol ugyanazokat a sajtóhibákat tünteti fel, mint például a 25. lap legelső szavában, de korántsem tartotta meg az 1569. évinek minden sajtóhibáját; javított, de a tartalom mennyiségét tekintve, változatlan kiadásnak mondható, talán 1570-ből vagy 1571-ből azért, mivel később a Σ betűnek nincs oly nagy kelete a debreczeni nyomdában. — Mindkét kiadásból kimaradt a 44. l. 9. sorában e szó után *vristenben* ez: *es ne vess el előled*; a mi az 1569. éviben egyidejű kézírással van pótolva. Ennek 161. l. 6. s. *hitelleneknec* áll, míg a csonkában 170. l. 6. s. *es hitelleneknec* van nyomtatva. Amabban az *es* kézírással pótolva; a 11. s. *Benti gad-ja* kézírással *fiad-ra* igazítva, míg a csonkában *Bent fiad* van nyomtatva. A 162. l. utolsó előtti sorában e szó előtt *benned*, kimaradt: *es teged Vrnak val-haffunk* s kézírás pótolja. Ugyanez a sor hiányzik a csonkából is, a váradiból is (33. l.) — A 175. l. alulról 5. sorban *Bent haromság es az bizony örök istenseg* letörölve s fölé írva: *az Attia Isten zent fiaval le...* A 178. l. 7. s. *Christus* kézírással is. A csonkában *Christusis* nyomtatva. 8. s. *nekünk* elé kézírással: *mi.* 9. sorban *drol* elé kézírással *nekünk*. Ezeken kívül az 1569. évinek címlapján ez az írás áll: *Elj. Opala à ren. d. M. Efa Heid. Wart. dd.* A címlap belső oldalán pedig a *Media vita* kezdetű antiphona-nak Bornemisznál (CLIX l.) s egyebütt is olvasható magyar fordítása van feljegyezve.

A m. n. múzeumi könyvtár töredéke 8 lapból áll (21—28. l.) Ezt a kiadást Fraknoi (*M. Könyvszemle. 1878. 267. l.*) régiebbnek mondja az 1579. évi kiadásnál s meghatározását helyesnek

kell tartanunk. E lapok tartalma megfelel az 1569. évi kiadás 20—30. és az 1579. évi 20—28. lapjának. Nincs benne Σ betű. Ezeknél fogva 1572—1579-ig jelölhetjük ki helyét. Lehet, hogy ennek elveszett részei oly énekeket is foglaltak magokban, melyek az elébbi kiadásokban még nem fordultak elő, ez a 8 lap azonban semmi újat sem tartalmaz.

Az 1579. évi kiadás hibás lapszámozása 192-öt mutat, valósággal azonban csak 179 lapból állott a címlapon s indexen kívül. Címe nagyon megváltozott, emendálója vagy kiadója nincs megnevezve, de jeligéje meghagyatott. A zsoltárok közül kimaradt belőle a CXXXIII. és CXLVIII.; ellenben a CXLIII. után bővül a XXIII. CXLV. zsoltárral.

A dicséretetek közül kihagyatott Meliusnak „Mindnyájan örüljünk” kezdetű éneke, míg az „Emlékezzünk ez napon” kezdetű ének ebben van meg először. Ezenkívül kimaradnak belőle az itt 136., 139., 144., 155., 157., 164., 166., 176., 177. lapon kezdődő énekek, valamint a 193. lapon álló „Hálát adok néked” kezdetű énektől fogva minden ének, a III. zsoltárnak a 213—214. lapon álló szövegeinek kivételével. Ezek helyett a könyv végén ezek állanak: *Magasztaljuk az Úr Istent, Ne hagyj elesnem, Jóllehet nagy sokat szolgáltunk Dávidról, Uram benned még az én reménységem, Nagy hálákat adok az én Uramnak, Mikor Dávid vala keserűségben, Oh Izrael szerető népem, Gyarló emberekkel feddődik az Isten.*

Azt a hézagot, mely 1579-től 1590-ig mutatkozik e kiadások között, az erd. Múzeum könyvtárában levő töredékek szakítják meg. Ezek lapszám szerint fel vannak sorolva Szabó Károlynál a RMK. I. k. 332. sz. a. Ez a kiadás 248. lapból állott, mert ezen a lapon épen úgy ott áll a Finis, mint itt a 221. lapon. A lapok nem egyeznek az elébbi kiadásokéival, de valami nagy eltérést sem mutatnak s ebből az látszik, hogy ez a kiadás is vége felé bővítettetett s Bornemisza Péter 1582-ben megjelent énekes könyvével együtt szolgált alapul az 1590-dik évi kiadásnak.

Az 1590. évi kiadás egyetlen példányának nem lévén

címlapja, nem tudjuk, hogy az 1579. évi megváltozott címlapot tartotta-e meg, vagy az 1569. évihez ragaszkodott inkább. A zsoltárok közül azt a kettőt is visszaveszi, melyet az 1579. évi kiadás az 1569. évben foglaltak közül kihagyott s csupán egyet mellőz, a III. zsoltárnak második szövegét, mely itt a 214. lapon áll. Ezeken kívül, hihetően Bornemisza után, még 24 zsoltárral többet közöl, mint amaz. Hasonlókép visszaveszi Meliusnak amaz által kihagyott énekét is, továbbá a 144., 155., 157., 166., 176. és 177. lapról kihagyottakat, valamint azokat is, melyeket az itteni 193. laptól kezdve végig kihagyott, mellőzván mégis a 193. és 209. lapon kezdődőket. Ezek után végül 37 új énekét ad többnyire Bornemisza gyűjteményéből.

Ebből áll az az anyag, mely a debreczeni énekes könyvben 1560-tól a Gönczi-féleken át 1592-től kezdve, nőtt, fogyott, avult, újult. Az 1582. év után Bornemisza Énekeskönyve tartalmának egy részével, majd a mindennapi és innepekre való hymnusok fordításával is gyarapodott; alapjában mindig ugyanaz volt s maradt a jelen századig. Mellette virágzott a kézíratos és nyomtatott gradual irodalom, de harmadfélszáz évig ez volt a reformált magyar nép kézikönyve. A régi zsoltárfordítások kétszáz év után engedték csak át helyöket, az addig velök együtt használatban volt Szenczi Molnár-féle fordításoknak s néhány közülök azért még ma is közkedveltségnek örvend s az u. n. dicséretetek közé sorozva folytatja pályáját. Mindenik darabnak megvan a maga története és néha egy ének monografiája más kérdésre is ad feleletet. Többet, gyakrabban kellene velök foglalkoznunk. A felekezetek egyháztörténete, a hazai általános és műveltségtörténet, a nyelv- és irodalomtörténet egyaránt hasznot húzna belőle. Nagyobb érdeklődés még több lappangó kincset hozhatna napfényre. Köszönet a boroszlói könyvtár tudományos műveltségű előjáróságának, a miért ezt nem rejtegeti előlünk!

*

A jelen kiadás lapról-lapra, sorról-sorra, betűről-betűre megegyez az eredetivel.

Sz. A.

